

1867

550. 57.

120 nap Bledadt Szöllősi János /
2 ismétlés polgarmestert

A DEBRECENI

ÁLLANDÓ SZINHÁZ

KELETKEZÉSÉRE ÉS JELENLEGI SZERVEZETÉRE
VONATKOZÓ

ADATOK.

*póruel ym, ha eszedül
ym*

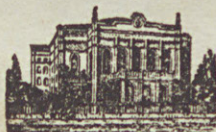
Skalniczky

A SZINÜGY-EGYLETI TAGOK HASZNÁLATÁRA

KIADTA

AZ EGYLETI VÁLASZTMÁNY.

1868 - *Pelófi Zoltán*
1921

DEBRECEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1869. D.

409886

ADATOK

AN EGYETEM KONVULY BEREGER

D. 1891

Köztudomásu dolog, hogy Debreczen város közönségének a nemzeti közügyek támogatása körül minden időben kiváló érdekeltséget tanusított értelmisége, a hazai színügy fejlesztése iránt is eleitől fogva élénk részvéttel viseltetett.

Igazolja ezt azon körülmény, hogy midőn József császár halálával, a nemzet elnémetesítésére irányzott kormányzati intézkedések halomra döntettek, és az ősi alkotmány újra életbeléptetésével egyidejűleg a magyar nemzetiség is új életre ébredt: a helybeli ref. főiskola tehetséges növendékei sorából váltak ki azon derék ifjak, kik a magyar színtársulatok egyik legelsőbbikét városunkban szervezték, a kik a társadalmi előítéletekkel mit sem törődve, választott pályájukon állhatatos kitartással megmaradtak, és a kik a magyar nemzet rokonszenvét a színügynek megnyervén, méltán úgy tekinthetők, mint a magyar nemzeti színészet uttörő bajnokai és megalapítói.

Ezen időponttól kezdve Debreczen mindég első sorban állott azon városok között, melyek a nemzeti színészetnek csaknem állandó menhelyet adtak, és a melyek a színészet pártolása által a nemzeti irodalom fejlesztésére is segédkezet nyújtottak.

Ezen század elején a városi közönség birtokában levő egyik vendégfogadó tánczterme, majd később egy városi középület adott helyet a színészetnek; midőn pedig ez utóbbi roskadozó állapotra jutott, és nem lehetett kilátás arra, hogy a város tekintélyének és műigényeinek megfelelő színház közköltészen felépítését a nemzet fejlődésének lépésenként utjában állott kormány megengedje: városunk egy derék polgárának néhai tanácsnok Nánássy Gábornak adatott engedély ideiglenes színház építésére, mely az akkori helyzetnek megfelelő mérvben elegendő csinnal felépülvén, 1834. évben meg is nyitattott.

Azonban a viszonyok változtával a közönség idővel arról győződván meg, hogy ezen csekély terjedelmű ideiglenes színház többé

a czélnak nem csak hogy meg nem felelt, sőt annak további fentartása a színügy fokozatos súlyedését idézné elő: az állandó színház építése már 1854. évben erélyesen sürgettetett; s midőn belátta az értelmiség, hogy e téren az ország akkori kormányán ült magyar ellenes egyénektől alig lehet jó sikert reményleni: a színház részvények útján felépítésének eszméje pendített meg.

Ekkor attól félvén a német szellemű kormány, hogy a részvényes társulat életre való működése folytán, az általa minden áron gátolni óhajtott ügy sikert találna arathatni: elvileg kimondotta: hogy a színház építési jogot, a város közönsége kezéből kiragadtatni nem engedi s az előjáróságot az ide vonatkozó előleges tárgyalás megkezdésére utasította.

Igy legalább a hely kiszemelése, telekvásárlási tárgyalás s más számtalan ürügy alatt az ügy gyors haladását kénye kedve szerint hátráltathatta.

Hátráltatta is, mert 1859. évben még nem sokkal voltak tovább, mint akkor, midőn a tárgyalás megkezdett.

Azonban a Solferinói események után tágulni kezdvén azon nyögök, melyek addig minden jó irányu törekvést elszibbasztottak: a színház ügye is lendületet kapott.

A városi előjáróság az építkezési helyet megállapította, a telkeket megvásárolta, s a foganatosítási előmuoklatok kidolgozására bizottmányt alakított, mely működését meg is kezdette.

1861. évben február 6-dik napján megalakulván a városi alkotmányos törvényhatóság, csakhamar azután hogy szervezkedését bevégezte, márczius 9-kén tartott közgyűlésében az építkezési szakbizottmányt a színházi ügy mibenlétének átvizsgálására utasította. Ezen bizottmány néhány nap mulva javaslatát előterjesztvén, a márcz 13. tartott közgyűlés 753. sz. a. kelt határozatával ezen ügy teljhatalmu vezetésére állandó bizottságot alakított, utasítván azt, hogy a terv elkészítése és megállapítása iránt haladéknélkül úgy intézkedjék, hogy ez építkezés még az 1861. év nyarán megkezdethessék.

Ezen határozat folytán az előmuoklatok oly erélyel folytattattak, hogy Skalniczky Károly építész által kidolgozott terv szerinti építkezés 1861. évi Szent István napját követő napon az alapkö ünnepélyes letételével megkezdett, s a közbe jött sok viszontagság da-

czára, 1865. évben be is fejeztetett; és a diszes új színház ez utóbbi augusztus hó 20. napján ünnepélyesen megnyitott.

Ugyan azon időtájban, midőn az állandó színház építése elhatározottat, — egy magánvállalkozó, faalkatrészekből álló ideiglenes színház építésére nyert engedélyt; mely ideiglenes építkezés pár hó leforgása alatt befejeztetvén, — az újból szervezett dal- és színmű társulat előadásai sorát még 1861 évi nyár elején megkezdte.

Hogy városunkban állandó színház építéséről gondoskodni nagy ideje volt, fényesen igazolta azon élénk pártolás, melyben az ideiglenes színházban rendezett előadások részesültek.

Hogy pedig ezen mutatkozni kezdett élénk részvét ne csak ne lankadjon, hanem időről időre fokoztassék, s az építendő színháznak állandó közönség biztosíttassék: boldog emlékü Farkas Ferencz indítványára, 1861. évi augusztus hóban megalakult a színügyegylet, mely azt tűzte ki feladatául, hogy míg egyfelől a színügy iránt minél élénkebb társadalmi mozgalom által a közönség részvétét megnyerni törekszik, más felől a szintársulat működésének ellenőrzése által, a közönség műigényeinek kielégíttetését is biztosítsa.

Sikerült is ezen egyletnek a kitűzött czélt annyiban megközelíteni, amennyiben a vezetése és elnöködése alatt működött szintársulatnak bérletek biztosítása általa csaknem folytanos itt működhetést 1865. év tavaszáig lehetővé tette, s a vállalkozó igazgatóság még inséges körülmények közt sem vólt a bukás veszélyének kitétetve.

Mindamellet is, a Pálffy féle önkényes kormányzat idejében városunk ügyei élére állított ideiglenes előjáróság jónak látta az elkészült színház megnyitása alkalmával a színügy egylet közreműködését politikai ellenszenvből teljesen mellőzni; s az új színházba beállított színigazgató, a színügyegylettől való minden függéstől nem csak felmentetett, — hanem — ha az elterjedt hirnek hitelt lehet adni — a színház átengedésének bizalmas uton nyilvánított egyik alap feltétele vólt, hogy ezen egylettel való minden érintkezést szüntessen meg.

Meg is szüntette, a színügy nagy kárára, magának pedig vég veszedelmére.

Mert nem lévén senki, ki az igazgató működését ellenőrizze, a közönség jogos követelményeinek számba nem vétele és ezen hanyag s gyakran boszantó eljárás folytán a közönség részvétének lankadása csakhamar bekövetkezett; s midőn a baj gyökeres orvoslása helyett, költéltánczosok, oroszlanok s többé féle szükségben segítő látványos-

ságok színrehozatala által akartak nagyobb részvétet gerjeszteni, a közönség méltó elidegenedése oly általános pangást idézett elő, mely 1866. év tavaszán a tapintatlan igazgató csőd alá jutásával végződött.

Ekkor az ideiglenes tanács az igazgató visszaterés szükségese voltta felől gondolkodni kezdett, s fontolóra, vévén, hogy politikai ellenszenvét az ügy megmentésének áldozatul hozni hazafias kötelessége, elvégre is a színügyegyletnek fordult, megkeresvén azt a színügy lábra állítására vonatkozó tervének kidolgozására.

A színügy egylet engedve a felhívásnak, kidolgozta javaslatát, mely felsőbb helyen is elfogadtatván, a színház ügyeinek vezetése 1866. évi július 1. napjától számitandó 10 évre a színügyegyletnek átadatott.

Hogy mit tartalmaz ezen javaslat, minő feltételek alatt jött létre a szerződés, minő elvek szerint és kik által kormányoztatik jelenleg a debreczeni állandó színház, arról az alább egész terjedelmökben közlött okmányok részletes felvilágosítást adnak.

A debreczeni színügyegylet alapszabályai.

I. Az egylet célja.

1. Szabad királyi Debreczen város közönsége, — mely a nemzeti szellem és közmívelődés gyarapítása körül mindig élénk érdekeltséget tanusított, — áthatva ama szent kötelesség érzetétől, melyet a nemzeti színészet, mint a nemzeti nyelv és irodalom fejlesztésének egyik legbiztosabb tényezője iránt leróni tartozik: nagy áldozattal létre hozá ama diszes állandó színházat, melynek nemes rendeltetése, hogy tükre és iskolája legyen az életnek; hol a műveltség alsóbb fokán álló néposztály is megtanulhassa föllekesedni a jó, nemes és szép iránt, és megutálni a roszt, aljast és nemtelent.

De minthogy nem volt elegendő az erkölcs nemesbitése végett célszerűnek talált műcsarnokot csak fölépíteni, hanem szükséges, hogy annak óltárán folytonosan égő áldozat lobogjon, azaz hogy a színháznak állandó közönsége is legyen; — a mult időben szerzett sajnós tapasztalás pedig azt bizonyítá, hogy városunkban a színházat a színészet legvirágzóbb korszakában is majd mindig egy és ugyan azon kis közönség látogatta, melynek anyagi ereje csakhamar kimerítettett; a vagyonosabb osztály igen nagy része pedig nem fogván fel ezen intézet nemes hivatását, és nem értve meg az iránt tartozó kötelességét, ezen ügy pártolása körül a nemzeti színészet nagy hátrányára igen csekély buzgalmat fejtett ki: ennél fogva, hogy a diszes állandó színháznak állandó közönség szereztessék, és a műintézet jövőjének megszilárdítása körül a város értelmiségére váró teendőknek egyedül csak társadalmi uton eszközölhető rendszeres beosztása által a kitűzött cél biztosan el is érthessék, — legcélszerűbbnek látszott *színügyegylet* czim alatt oly egyletet alakítani, melynek tagjai feladatukul tűzzék ki fölvilágosítás rábeszélés és jó példaadás által erélyesen oda hatni, hogy színházi közönségünk számban gyarapodjék, kitartásban erősödjék, s ily módon a színügy állandósíttassék.

2. A színház pártolásának előmozdításán kívül célja még az egyletnek, a menyiben pénzereje engedi, időnkint kitűzendő díjak által a nemzeti színi irodalom fejlesztésére is közreműködni.

II. Eszközök.

3. Az egylet kitűzött céljai elérésére szolgáló eszközök: az alapító és pártoló tagok által fizetendő összegek.

III. Tagok.

4. Tagja lehet ezen egyletnek a nemzeti színészetügyével rokonszenvező minden feddhetlen jellemű ügybarát, ha bár nem a város állandó lakosa is.

5. A tagok alapítók és pártolók.

6. Az alapító tag belépésekor fizet egyszer mindenkorra husz azaz 20 o. é. forint, a pártoló tagok évenként előlegesen egy azaz 1 oszt. ért. forintot.

7. A tagok fölvétele és kizárása fölött az elnök jelentése alapján a választmány határoz, mely határozat a közgyűléshez fölebezhető.

8. Kizárásnak csak a szabályok nagyobb mérvű vagy ismételt megsértése, illemtelen durva magaviselet, vagy polgári jellem vesztes esetében lehet helye; mely esetben a kirekesztett tag, díj visszafizetés vagy netalán az egyletnek általa ajándékozott tárgyak visszaadása iránt az egylet ellen semmi követelést nem támaszthat.

9. Minden tag, legyen bár alapító vagy pártoló; egyenlő szavazati joggal bír. Az alapító joga, bejelentés folytán, az alapítványi okmány birtokában levő örökösére is átruházható.

10. A tagok, a befizetett alapítványi összegben, vagy rendes évdíjon kívül, semminemű további fizetés teljesítésére nem kötelezhetők.

11. Pártoló tagok, ha a következő évre, az egylet tagjai sorában megmaradni nem hajlandók: ez iránti nyilatkozatukat szóval vagy írásban az újévet megelőző 14 nap alatt az elnökségnél bejelenteni kötelesek; ellenkező esetben hallgatólagos további kötelezettséget vállalt tagokul fognak tekintetni. Ezen szabály azonban a vidéki pártoló tagokra, vagy a városból időközben elköltözöttekre nem vonatkozik; amennyiben a városból elköltözött egyén, ha az egyletben megmaradását benem jelenti, ugy szinte a kötelezettségét határozottan meg nem újító vidéki tag is, az egylet kötelekeiből kilépettnek tekintetik.

IV. Ügykezelés.

12. Az egyesület ügyei részint a közgyűlés részint a választmány által intézetteknek.

V. Közgyűlés.

13. Közgyűlés az ide vonatkozó országos törvények és hatósági rendszabályok figyelembe tartásával évenként rendszerint egyszer, és pedig az egyesületi év első havának második felében tartandó. Sürgős szükség esetében azonban, ha vagy a választmány, vagy az elnöknél írásban jelentkező tíz egyesületi tag kívánná, rendkívüli közgyűlés is tartható.

14. A közgyűlés tagjai az egyesületi tisztviselők, az alapító és pártoló tagok kik mindnyájan határozó szavazattal bírnak.

15. Közgyűlés tárgyai: az alapszabály felsőbb helyen kieszközölendő módosítására vagy megváltoztatására vonatkozó tanácskozások; továbbá a számadások felülvizsgálata, a pénztárnoknak a számadás további terhe alóli fölmentése, s a fölmentvénynek részére kiadása, ugyancsak a belrendtartás végleges megállapítása, választmányilag kizárt tagok fölbevezése, az előleges költségvetés megállapítása és az egyesület feloszlatása fölötti végleges intézkedés. Érvényes határozat hozatalára legalább 30 tag jelenléte, és általános szótöbbség kívántatik. Azonban alapszabály megváltoztatása fölötti tanácskozásra, vagy ha az egyesület feloszlatása forogna szóban, — mely körülmény a közgyűlés határidejét köztudomásra juttató hirdetményben világosan felemlítendő — az egyesületi tagok két harmadának jelenléte okvetetlenül megkívántatik; de ha az egyesületi tagok két harmada össze nem gyűlne, a hasonló módon újból kitűzendő határidőben megtartandó közgyűlésen, a megjelentek általános szótöbbséggel érvényesen határozhatnak.

16. A közgyűlés választja egy évre, tilkos szavazat útján az egyesület tisztviselőit, u. m. elnököt, pénztárnokot és jegyzőt, mint szinte a kormányzó választmány tagjait is; és pedig a tisztviselőket általános, a választmány tagjait pedig viszonylagos szótöbbséggel. — Tisztviselők választásánál szavazatok egyenlő száma esetében, az illető állomás betöltése újabb szavazás útján eszközöltetik.

17. A közgyűlés az ügykezelés mibenléte felől alapos tudomást szerez a kormányzó választmány kimerítő időszaki jelentéséből, és mind a szellemi működés, mind az anyagi kezelés részleteit illetőleg, a választmánynak irányadó utasítást adhat.

18. Minden egyes tagnak joga van az általa fölfedezett hiányok iránt nyilatkozni, és javaslatát előterjeszteni, s ha indítványához még két tag csatlakozik, annak el- vagy el nem fogadtatása szavazás alá bocsátandó.

19. A szavazás rendszerint felállásra felhívás utján foganatosítatik; ha azonban 5 tag kívánja, név szerinti szavazás rendelveendő.

20. Ha az elnök a közgyűlésen meg nem jelenhetne, a legtöbb szavazatot nyert választmányi tag köteles helyette az elnöki teendőket teljesíteni.

21. Minthogy közgyűlés ritkán tartatik, a határozatok foganatosításának gyorsítása tekintetéből, a közgyűlési jegyzőkönyv meghitelesítése, e végre kinevezendő küldöttség által eszközöltetik, vagy annak teljesítése, — ha a közgyűlés czélszerűbbnek látná, — a kormányzó választmányra bízatik.

IV. Választmány.

22. A választmány, mely fentirt módon egy évre választatik, áll 25 tagból. Ezenkívül hivatalból rendszeren is szavazat képes tagjai az egyleti elnök, jegyző és pénztárnok. Elnöke az egyleti elnök, ki ha meg nem jelenhetne, a szótöbbség sorrendje szerint egyik választmányi tag által helyettesítettik; — tollvivője az egyleti jegyző.

23. Új választás alkalmával, az előző évben működött elnök, jegyző és pénztárnok, — ha ily minőségben újból meg nem választatnának is, az új választmány rendes tagjai lesznek és ez esetben csak 22 tag lesz titkos szavazás utján választandó.

24. Arra, hogy a választmány érvényes határozat hozatalra képes legyen 7 tag jelenléte kívántatik. A jelenlévők szótöbbséggel határoznak, szavazatok egyenlősége esetében, azon vélemény jut határozat érvényére, melyhez az elnök csatlakozott; ki azonban véleményét legutóljára nyilvánítja.

25. A választmány intézi, a közgyűlés által netalán kijelölendő iránypontok szemmel tartásával, vagy saját belátása szerint és felelőssége mellett, az egylet szellemi és anyagi teendőit.

26. A választmány kötelessége egyetemleges felelet terhe alatt arról gondoskodni, hogy az alapítványi összegek a takarékpénztárban tőkésítettessenek és ott mint gyümölcsöző tőkék kezeltetvén, folyó kiadások fedezésére csak a kamatok forditassanak, az évdíjak előlegesen behajtassanak, a netaláni hátralékok beszédetése iránt pedig czélszerű intézkedés tétessék.

27. A pénztári számadáshoz csatolandó jegyzőkönyvi kivonat kiadásával mindenféle kiadást rendszerint a választmány ntalványoz, a pénztár megvizsgálását időnként elrendeli; és a számadást minden év végével okmányokkal kellőleg felszereltetve további szabályszerű intézkedés végett a közgyűlésnek bemutatja.

28. A közgyűlésnek a számadással egyidejűleg, rendszeres tárgyalás és megállapítás végett a következő évre szőlő előleges költségvetés tervezetét is bemutatja.

29. A választmány feladata, a színházi közönség hangulatának felismerésére törekedni, s annak eleget teendő, a hatóságnál kieszközölni, hogy oly igazgatóság legyen a színügy vezetésének élére állítva, mely rend, pontosság és műértelem tekintetében, a közönség műzslését kielégíteni képes legyen.

30. Különösen köteles a választmány felügyelni arra, hogy a legjelesebb eredeti színművek előadásával, közönségünknek alkalom nyujtassék a nemzeti színirodalom színvonalára emelkedhetni, és hogy érzületet sértő, nemzeti vagy közérkölcsiségbe ütköző művek színpadra ne hozathassanak; és e cél elérése végett néhány kiküldendő tagja által magát a színház igazgatóságával érintkezésbe tevén, ezen küldöttségnek a műsorozat készítése körüli ellenörködést tegye köteleességévé.

31. A választmány egyik legfontosabb teendője leendő egész erélylyel oda hatni, hogy a színház igazgatóságának czélszerű, és a közönség méltányos igényeit kielégítendő működése, a közönség részéről, megfelelő áldozatkészséggel viszonzostasék, s anyagi helyzete a bérletek biztosítása s tömeges pártolás által megszilárdittassék.

32. A választmány tüzi ki, akker a mikor szükségesnek találja, és a pénztár ereje megengedi, a pályadíjakat; megalakítja a helyben lakó értelmiség sorából felkérendő öt szakértő tagból a műbíráló választmányt, mely saját értekezletében megválasztandó elnöke meghívása folytán összeulvén, a jutalom oda ítélese iránt, szótöbbséggel, következő elvek szerint függetlenül foghatározni:

a) ha a pályakérdés kihirdetés alkalmával határozottan ki nem köttetett, hogy e jutalom csak valóságos bel beccsel bíró s előadásra alkalmas darabnak fog kiadatni: a jutalom az aránylag legjobb műnek is minden esetre oda ítélandó.

b) ha azonban a fentebbi kikötés mellett történt a kihirdetés,

és a műbíráló választmány ajutalmat kiadhatónak nem találná: jelentését indokoltan kell előterjesztenie, és ezen jelentés ugy a helybeli mint a fővárosi időszaki sajtó utján egész terjedelmében közhírré teendő.

c) ha a műbíráló választmány a pályadíjnak két egyenlő értékű pályamű közt leendő megosztását látná czélszerűnek: ez iránti elhatározását is köteles részletesen indokolni, és az ide vonatkozó jelentés a fentebbi módon szinte közhírré teendő lesz.

A műbíráló választmány, jelentésével együtt a pályaműveket az egyleti választmányhoz visszaküldvén, a pályadíjazott, és dicsérettel felemlített s előadásra ajánlott művek jelíges levelkái ennek ülésében bontatnak fel s tételik a díj kiadása iránt körülményszerű intézkedés; s ugyan ezen alkalommal a nem díjazott vagy előadásra nem ajánlott művek jelíges levelkái a választmányi ülés színe előtt lesznek elégetendők.

A díjazott művek tulajdoni joga, — ha eziránt a pályázati hirdetmény közzététele alkalmával más intézkedés nem történt — a szerzőé marad.

33. A választmány arra is köteles minden kínálkozó mód és alkalom megragadásával közreműködni, hogy a hatóság által az állandó színház javára alapított tőke időnként gyarapíttassék.

34. A választmány hitelesíti minden ülés kezdetével a mult ülés jegyzőkönyvét; és ha a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére küldöttség nem neveztetett, — vagy arra egyenes felhatalmazást és megbízatást nyert, — a közgyűlés jegyzőkönyvét is.

35. Végre köteles a választmány működése eredményéről, minden közgyűlés alkalmával jelentést tenni.

VII. Elnök.

36. Az elnök hirdetteti meg úgy a közgyűlés mint a választmányi ülések határidejét és pedig a közgyűlés határidejét nyolcz nappal előbb a helybeli közlönybe beiktatandó hirdetmény, és meghívó jegyek szétküldése, a választmányi ülést pedig előtte való napon szétküldendő meghívó jegyek által.

37. Az elnök vezeti a tanácskozást, ügyel fel a jó rendre, ő mondja ki a végzést, intézkedik a határozatok foganatosítása iránt s gondoskodik arról, hogy a tisztviselők teendőiket alapszabály értel-

mében pontosan teljesítsék; s különösen kötelessége a pénztárt olykor olykor véletlenül megvizsgálni.

39. Végre az elnök utalványoz sürgős apróbb kiadásokra utólagos bejelentés mellett 20 frt erejéig.

VIII. Jegyző.

38. A jegyző vezeti a tollat ugy a közgyűlésen mint a választmányi ülésekben.

40. Ő szerkeszti a szabályszerűleg meghitelesített jegyzőkönyv alapján s értelmében a levelezéseket s gondoskodik azoknak az elnök által is eszközlendő aláírás utáni szét küldözéséről, valamint a jegyzőkönyvi kivonatoknak saját neve alatt idejében leendő kiadmányozásáról.

41. Végre a jegyző teendője a jegyzőkönyvet letisztáztani, elnöki látamozással megerősíteni, és az elintézett ügydarabokat jegyzőkönyvi szám szerint rendezve ugy tartani rendben, hogy azok alkalmasan nehézség nélkül előkerithetők legyenek.

IX. Pénztárnok.

42. A pénztárnok kezeli az egylet készpénzét s ugyancsak ő köteles a jövedelmező papirokat megőrizni.

43. A pénztárnok köteles a 26. pont értelmében az alapítványi tőkét a takarékpénztárban tőkésíteni s a kezelést ugy intézni, hogy a kiadások csak a folyó jövedelemmel és a kamatokkal fedeztessenek, a tőkék pedig megne csonkinttassanak; mintszinte arra is ügyelni: hogy a pénztárban 20 frtnál nagyobb összeg ne heverjen, hanem az egyletnek pénzkészlete a takarékpénztárban legyen jövedelmezőleg elhelyezve.

44. A pénztárnok köteles a pénztári könyvet rendesen vezetni, a azt az elnök vagy a vizsgálatra kiküldendő tagok kívánatára, az okmányokkal és pénzkészlettel egybevetés végett készséggel előmutatni. Végre:

45. Év végével rendesen fölszerelt számadását további intézkedés végett az elnökhöz beadni.

X. Képvislet és perlekedés.

46. Az egyletet, körén kívül eső egyének vagy társulatok és halóságok irányában az elnök képviseli; peres ügyekben azonban —

ha olyanok keletkeznének — az elnök a választmány megállapodása értelmében köteles eljárni.

47. Az egyesület tagjai — mint ilyenek közt — a társulati viszonyból netalán keletkezhető vitás kérdések pedig a társulat kebléből választott bíróság által lesznek elintézendők; oly formán hogy mindegyik fél maga választja bíróját a két fél bírója együtt az elnököt; a bíróját megválasztani nem akaró tag helyett a választmány teszi meg a kinevezést; valamint ha a két megválasztott bíró az elnök választás fölött megegyezni nem tudna vagy nem akarja, ez esetben az elnököt is a választmány fogja kinevezni.

XI. Czim és pecsét.

48. Az egyesület czime „~~Debreczeni színügyegylet~~” s pecsétje is ugyan ezen felirattal lesz ellátandó.

XII. Az egyesület feloszlataása.

49. Azon esetre, ha az egyesület feloszlataásának szüksége bekövetkeznék, ezen kérdés felett, az e tárgyban összehívandó közgyűlés, a fentebbi 15-dik pont alatt előirt módon fog határozni.

50. Az egyesület feloszlataása esetére a befizetett alapítványi összegek adományok, vagy évdíjak vissza nem követelhetők; hanem az egyesületnek a netaláni terhek kiegyenlítése után fenmaradandó összes vagyona színügyegyleti alapítvány czim alatt a debreczeni állandó színház alaptökéjéhez csatolandó; hol az, az illető városi pénztári hivatal által mint a színházat segélyező és más célra soha semmi szin alatt nem fordítható tőkepénz fog az e részben fennálló helyhatósági rendszabály értelmében a színügy javára jövedelmezőleg kezeltetni; — magától értetvén, hogy az egyesület feloszlataását elrendelendő közgyűlési végzés, a városi hatóság kezelése alá átadandó vagyon kimutatással együtt sz. kir. Debreczen város hatósága útján, szükséges tudomás végett az országos hatósághoz haladéktalanul felterjesztendő leend. Kelt Debreczenben, januar hó 30-dik napján 1867. Csanak József m. k., elnök. Kiss Albert m. k., jegyző. Komlóssy Imre m. k., választmányi tag. Oláh Károly m. k., választmányi tag. Telegdi K. László m. k., választmányi tag.

9231. szám. Belügyministerium. Ezen alapszabályokat azzal erősítem meg: hogy a városi hatóságnak jogában állandó, az egyesület

működéséről magának bármikor tudomást szerezni; s e végből az egy-
let mellé biztost kirendelni, ki köteles arra ügyelni, hogy az egyleti
alapszabályok minden irányban kellőleg megtartassanak. Budán 1867.
évi június hó 24. a miniszter helyett az államtitkár Szláv József m.
k. (P. H.)

J e g y z é s : Az egylet tulajdonképen 1861. évi augusztus hóban
alakult, s 1862. évi február hóban véglegesen szervezkedvén alapsza-
bályait az akkor még itt működött államrendőri biztosságnak beadta.
Ezen alapszabályok azonban az ideiglenes kormányzat idejében nyom
nélkül eltévedvén, a m. kir. belügyministeriumhoz a megerősítési zá-
radék kieszközlése tekintetéből ismét felterjesztettek; mely körülmény
azon hozzaadással említették meg, hogy noha a megerősítés csak
1867. évi június hó 24. napján történt, azért az egylet 1861. évi
augusztus 20-tól kezdve folytonosan működött.

A debreczeni színügyegylet választmányának, a színügy biztos alapra helyezését tárgyazó tervjavaslata.

Azon nyomasztó helyzet, melynek bekövetkezésétől, a debre-
czeni színügy körül némi tapasztalattal bíró minden ügybarát, az
eddig követett eljárás mellett méltán tartott, hamarabb és súlyosabb
bonyodalmak kíséretében állott be, mint azt a színházi ügyvezetés
részleteibe be nem avatott közönség, minden aggodalma mellett is
várhatta.

Városunk színügye — noha a bérlét három évre lőn meg-
kötve — daczára a bérlő igazgató közege által sajtó útján bevallott
jelentékeny anyagi nyeresmény által igazolt élénk támogatásnak, már
most midőn még az első évi idény sem járt le, oly válságos állapotra
jutott, mely amellet, hogy az ügyért magát élénken érdekelt közönség
rokonszenvét végkép lehangolni képes, magokra a működő szintársu-
lat jobb sorsra érdemes tagjaira is elviselhellenné vált és a melynek
gyökeres orvoslása — mint szellemi életünk egyik égető napikér-
dése — sürgős és beható tárgyalást igényel.

Ezen színügyegylet, most, — midőn az ügyvezetés hatósági ke-
zelésének sikertelenségét maga a városi hatóság is belátta — az ügy
biztosabb alapra helyezését tárgyazó javaslatának elkészítésére föl-
hivatott.

Ily körülmények közt, említett felhívásnak, az alapszabályaink-
ban kitűzött célhoz képest megfelelni kötelességünknek tartjuk.

Tekintetes városi hatóság!

Egy pillantás az európai állandó színházak költségvetésébe, minden figyelmes szemlélőt első tekintetre meggyőzhet arról, hogy a színészet fentartása, ha az, erkölcs és izlés nemesbitésére irányzott eredeti céljától el nem tereltetik — nemcsak hogy nem jövedelmező vállalat, sőt a tulajdonos fejedelmi udvar, állam — vagy község tetemes támogatását veszi igénybe.

Azt is egy tekintetre be kell látnunk, hogy városi közönségünk, pénzügyeit tekintve, nem egyhamar juthat oly kedvező helyzetbe, hogy a színházi épület létrehozására, ereje tulfeszítésével kiadott tetemes összegzen felül, még a színészet fentartására is jelentékeny rendes évi kiadást igtathasson költségvetésébe.

Az eddigi tapasztalaton okulva, azt is be kell vallanunk, hogy csőd utjan eszközrendő bérlet által sem lesz célunk soha teljesen elérhető.

Mert: ha lelkiismeretes a bérlő s a jövedelemnek saját napi szükségeitől megvonható legnagyobb részét a színügy gyarapítására áldozza: a színészetre időnkint nehezedni szokott kedvezőtlen időszak első napjaiban maga fog áldozatul esni.

Ha pedig a bérlő-igazgató — mint az igen is természetes, — színházunk bérletét nyereszkes vállalatnak tekinti és csupán oda irányozza törekvését, hogy minél csekélyebb kiadás mellett nagy jövedelmet huzzasson; ezen célját elérendő, nem igen fog az eszközökben válogatós lenni, s gyarapodása csak a műzlés rovására levén elérhető, a színház erkölcsi céljától elüttetünk.

Továbbá, azon eshetőséget számításba sem véve, hogy színházunk oly zilált viszonyokba bonyolódott igazgató kezébe is kerülhet, ki eladósodott helyzetéből, itteni bevétele segélyével kíván kivergődni és a kinek pénztárából közönségünk legsúlyosabb áldozatai, méltó igényeink sérelmére s a szintársulat tagjainak nagy hátrányára — mint a danaidák hordójából — mindig idegen csatornába folyandnak: csak azon elérhető legkedvezőbb esetet vesszük fel, midőn ildomos igazgató, saját előnyével a közönség igényeit képes leendő méltányosan kiegyeztetni. Ezen kedvező helyzetnek sem lehetend állandóságot ígérni, mert halálozás, ügylettől visszavonulás, meghasonlás, vagy bármily más körülmény folytán, ismét visszaeshetünk az előbbi bizonytalan helyzetbe s miután minden változás alkalmával az igazgató, az időnkint beszerzett könyv- és ruhatári czikkeket és diszleteket, mint

saját tulajdonát mindig magával viendi: félszázad múlva is ott leendünk hol most állunk — egy felszerületlen s talán a hatóságilag soha kelölög nem gyakorolható felügyelet mellett főalkatrészeiben is tetemesen megrongált színház birtokában: könyv-, ruhatár és kellő diszletek nélkül s ezenkívül a folytonos változás és gyakori visszaesés által előidézett hullámváz miatt egy lépéssel sem közeledhetünk azon cél felé, hogy diszes állandó színházunknak megfelelő állandó közönséget neveljünk.

Oly közvetítőről kell tehát gondoskodni, mely a városi közönség pénztárát, az általa ez idő szerint legjobb akarattal sem teljesíthető nagyobb szerű évenkénti subventióval együttjáró áldozattól mentesítse és amellet színügyünket a bérlő igazgatók gyakori változásával együttjáró s azt legkedvezőbb esetben is fejlődésre s virágzó állapotrát jutni nem engedő hullámváz ellen állandóul biztosítsa.

Ily közvetítő mód más nem lehet, mint ha a színházlátogató közönség önmaga veszi kezébe a színház anyagi és szellemi ügyei fölötti intézkedést; olyformán, hogy a tulajdonos városi közönség, a színigazgatók részére már eddig is biztosított előnyökkel, a színügyegylet használatára engedvén át a színház épületét; mint hatóság csupán csak az államkormányzat által e részben ráruházott teendőkre mint tulajdonos pedig a színház-épület jókarban tartására szorítván felügyeleti jogát: a színház anyagi és szellemi ügyei vezetésében a színügyegyletnek teljesen szabadkezet engedjen.

Mint hogy városunknak az ügy előmozdításáért magát érdeklő bármely lakosa előtt nyitva az út, egyszer s mindenkorra kiszabott 20 frt. alapítvány, vagy évenként 1 frt. előleges befizetésével a színügyegylet tagjai sorába lépni és a kormányzó választmány megalakítására befolyást gyakorolni: az esetben az állandó színház sorsa, a színházlátogató közönség kezei közé lenne letéve.

A színügyegylet feladata lenne azután, egy általa megválasztandó intendants, s mellé adandó bizottmány által oly módon intézkedni, hogy a magyar vidéki színészet legtehetségesebb tagjaiból szervezendő opera-, operette-, dráma- és népszínmű-társulat megalakítása által a helybeli közönség kívánalmainak és általa jól ismert műzslésének elégtételvén, a városunkban jó társulat irányában, tapasztalás tanúsítása szerint, csalhatatlannal és folytonosan mutatkozni szokot pártfogás, a színházlátogató közönség áldozatkészségével lépést tartó élénkséggel s a méltányos müigényeket kielégíteni képes ernyedetlen törekvéssel viszonzottassék,

Ugyszinte a színügyegylet feladata lenne, szigorú és minden kétélyt kizáró becsületes pénztári kezelés behozatalával s a bevétel és kiadás közötti egyensúly folytonos figyelemben tartásával biztosan elérhető oly gazdasági rendszert állapítani meg, melyet követve, ne csak kiadásait pontosan fedezhesse, hanem a biztosan remélhető feleslegből: a színügy jövőjének biztos alapra helyezésére szolgálандó tartalék-pénztár megálapítását is kezdeményezhesse.

A színház ily kormányzatától biztosan várható erkölcsi és anyagi előny, kézzel fogható.

Mert ha a szintársulat tagjai minden anyagi nélkülözés ellen biztosítatnak azáltal, hogy működésök fejlettségéhez aránylag méltányosan kiszabott díjaiknak havonként, vagy félhavonként leendő pontos kifizetése fölött soha aggódniok nem kellend; — és ha még azonfelül a megalapítandó nyugdíjintézet jótékonyága által jövőjüket még szorosabban ezen színház jövőjéhez érzendik csatolva, kétségkívül részökről is mindent el fognak követni, hogy tehetségek fejlesztése és megfeszített szorgalom által oly eredményt mutassanak fel, mely a színügy emelkedésének legsikeresebb tényezője.

Az anyagi előny pedig abban álland, hogy a napi költség fejében minden igazgató által levonatni szokott összeg, ez esetben a színügyegylet pénztárát illetendvén, azon beruházásokra fog fordittatni, melyek örök időre a debreczeni állandó színház vagy on át képezendik s ilymódon ezen színház rövid idő múlva diszes ruha- és könyvtár birtokába jutand.

Hogy pedig ezen eredmény elérhetése az ábrándok sorába nem tartozik: alább előterjesztendő részletes számításunkból kivehető leend.

Azonban ezen — a színház jövőjét illetőleg oly biztos előnyt ígérő kezdeményezés, áldozat nélkül meg nem történhetik.

Mert színházunknak még nincs ruhatára, nincs könyvtára. A színügyegylet pedig — mint eddig, csupán erkölcsi irányban működött társulat — nem lévén birtokában ezen első szükséglet beszerzésére, valamint a szervezendő társulat tagjainak mindjárt kezdetben kiadandó előleges fizetésére megkívántató pénzösszegnek, — a színügy kezelését, nyerendő előlegezés nélkül át nem vállalhatná.

Számításunk szerint a ruhatár kellő csinnal és elegendő mérvben eszközözlendő első berendezésére, ugyszintén könyvtár és operák beszerzésére elegendő lenne tízezer forint; a pénztárnak mindjárt kez-

delben fizetés képessé tételére négyezer, tehát összesen tizen négyezer forint.

Ezen tetemes összegre menő készpénznek, mostani viszonyok közt — a városi közpénztárból leendő előlegezése azonban kívánható, de kivihető sem lévén: bocsátassék ki a városi közönség jólállása mellett egy száznegyven — 140 — darab százforinos részvény, olyformán, hogy ezen részvények egyrésze — a szükséglethez képest mutatkozandó mennyiségben — 25 frtos negyedrészes részvényekre is elosztható legyen.

A bejövendő 14,000 frt. adassék át a szinügyegylet pénztárának az egylet rendelkezése alá, kötelezván magát az utóbbi, hogy annak hatos kamata fejében, félévenként utólagosan fizetendő 420 frtos két részletben, 840 frtot a részvényesek kamatkövetelésének kielégítése végett a városi közpénztárba pontosan befizetend.

A szinügyegylet pedig gondoskodni fog, hogy az igazgatók által napi költség fejében minden előadás jövedelméből levonatni szokott, s általa a legszigorubb méltányosság szem előtt tartásával lehetőleg csekély mennyiségben megállapítandó öszszegből 10 frt minden esteli bevételből e célra a színházi pénztárból, az egylet pénztárába beadassék.

Egy szinidényre 7 bérletet s minden bérletben 20 előadást számítva, 140 előadás után 10 frtjával beveendő 1400 frt. a mondott 840 frt kamattartozás pontos lerovására bőven elegendő jövedelmet biztosít. Ezenkívül — mint az, alább még bővebben ki fog fejtetni — a remélhető tisztajövedelemnek adószágtörlesztésére fordítandó része, a kamattartozás teljesítése után fentebbiek szerint előállandó maradvánnyal együtt — mely legalsóbb számittással 2000 frtra tehető — a kisorsoolandó részvények apródonként eszközzendő beváltására fordítván, — az adóság törlesztése — ha előbb nem — 7 év alatt biztosan kivihető leendő, amikor is a szinügyegylet kezelésére bizott állandó színház, az időnkint gyarapítandó ruha- könyv- és kelléktárnak és a 7 év alatti tisztajövedelem egy részéből tőkésítendő tekintélyes kezelési pénzalapnak leendő birtokában.

Azon esetre, ha a 140 részvény, a műpártoló közönségnek jövedelmeztetésére szánt készpénz birtokában levő áldozatkész tagjai közt mind el nem kelne: a megmaradt mennyiséget vegye át a városi hatóság felügyelete és kezelése alatt álló színházi alapítvány, ha mindjárt ezen részvényvásárlás tőkéje legnagyobb részét igénybe venné is; méltányos dolog lévén, hogy ezen

összeg hatos kamat mellett inkább a színügy előmozdítására irányzott működéssel megbizott egylet, mintsem magánosok által használtassék.

Minthogy pedig az erre megkivántató összeg — mely jelenleg kamatra van kiadva — előreláthatólag egypár év alatt is alig leendő behajtható: a szükséges összeget vegye fel a színházi pénzalap kölcsön a takarékpénztárból, a nyerendő részvények elzalogosítása, s a városi közönség különbeni jótállása mellett; — remélhető lévén, hogy ezen — a hazai közügyek iránti áldozatkészségét annyiszor és oly fényesen tanusított részvényes társulat, ezen teljesen biztos kölcsönzéssel járó csekély áldozattól egyáltalában nem fog visszariadni.

A belkezelésnek különben is szorosán véve, csak a vállalkozó egyletet érdeklő egyes részleteit, addig, míg jelen terv életbe léptetésére biztos kilátás nem nyujtatik, megálapíttatni fölösleges lévén: ezuttal csak azon főbb vonalak vázlatára szorítkozunk, melyek szerintünk elegendők arra, hogy a terv életképességéről a tekintetes hatóságot meggyőzzék.

A kezelés fő mozgató-erejét s lelkét, a színügyegyleti kormányzóválasztmány által megválasztandó intendans képezné; — ki a színügyegylet által megálapítandó, viszonyaink közt legczélszerűbbnek látszó gazdasági terv szerint s a mellé a szintársulat szervezése és vezetése körüli közreműködésére kirendelendő öt tagu bizottmány folytonos szigoru ellenörködése mellett lenne állandó színházunk ügyei vezetésének élére állítva; és a kinek a szorosán véve színügyi teendőik körüli segédletre, egy — a szinpad titkaival teljesen ismerős — s a kavatott titkár fogna, illendő díjazás mellett rendelkezése alá adadni, ki — a mennyire lehet — mindig az elsőrendű s legtöbb oldalú képzettséggel bíró színészek közül lenne, az intendans meghallgatásával, az öt tagu bizottmány által választandó.

Mi a megválasztandó intendansban, a szakismeretekben minél gazdagabb egyéniséget ohajtunk ugyan — és ezen főkélléket soha szem elől téveszteni nem fognánk; — de minthogy az öt tagu bizottmány közreműködésében és különösen a színészeti szakmában kellő avatottsággal bíró titkár tanácsadásában különben is elegendő gyámolitást fogna találni arra, hogy magát helyzetében biztosan tájékozhassa, legfőbb nyomatékot arra kívánunk helyezni, hogy a megválasztandó egyén olyan legyen, aki állomását kenyérkereseti ágnak egyáltalában ne tekintse, aki szilárd jellemével, tiszta kezelésével, az ügy anyagi részleteinek gyarapítása, — higgadt és ildomos modorával, a kellő fegyelem fentartására megkivántató képesség, részrehajlatlan

igazságszeretetével a szintársulat tagjai közt támadható surlódások fékentarítása, — erős és ingatlan lelkiületével pedig a közönség közt támadható cotteriák illetéktelen követeléseinek mérséklése iránt elegendő biztosítékot nyújtson, és végre mindenfelett, aki a debreczeni társadalmi viszonyoknak és az itteni közönség műzülésének, e léren eredmény-koczkáztatás nélkül nem nélkülözhető alapos ismeretével bírjon; szóval ügyszeretettől legyen áthatva és működése minden ágazatában, minden egyéb érdek mellőzésével egyedül attól vezéreltessék.

Ily intendans működésének teljesen megfelelő jutalmazására elegendő anyagi erővel alig fognánk rendelkezetni és így csak a legmérsékeltebb összegre szállunk, ha évi tiszteletdíját 1000 frtban és a tisztajövedelem 10 százalékában állapítjuk meg.

Ha alapos azon értesülésünk, hogy a t. városi hatóság, különben is szándékozott saját pénztárából díjazandó intendansi állomást szervezni: reméljük, hogy a fentebbi 1000 frtot e célra egyletünk rendelkezésére folyóvá tenni méltóztatik.

A pénztárt illően díjazandó s biztosíték letételére kötelezendő becsületes pénztárnok fogná egy színügy egyleti tag — mint napi biztos — ellenörködése mellett oly formán kezelni, hogy az intendans által a pénztárhoz kiadott belépti jegyek, a befolyt pénz mennyiségével egybevettelvén, zárolás után minden egyes előadás jövedelmét az ellenörködő napi biztos lenne köteles a pénztári könyv bevételi rovatóba beigtatni.

A választmány a hányszor szükségét látja, pénztári vizsgálatot tarthat; minden bérlet alatt azonban egyszer tartani köteles.

Az idény elmúltával azonnal, a főeredmény a városi hatóság kiküldöttje jelenlétében lenne összeállítandó.

Ez alkalommal a tiszta jövedelem következő kulcs szerint lenne felosztandó:

- 1.) $10\frac{00}{00}$ menne az intendans tiszteletdíjazására.
- 2.) $10\frac{00}{00}$ a működő tagok közti havidijaránylag felosztandó jutalomdíjazására.
- 3.) $10\frac{00}{00}$ a színházi nyugdíjintézetre.
- 4.) A még hátralevő $70\frac{00}{00}$ — amennyiben az adóság törlesztésre megkivántató évi részlet által igénybe nem vétetnék: a kezelési tartaléktökegyarapítására; — fentartván magának az egy-

let, annak idejében az iránt határozni, hogy az adóság megtörtént teljes törlesztése után, ezen 70⁰/₀₀-ból 20⁰/₀₀ a 2. és 3. pont alatt kijelölt célra fordítható.

Megbízata tartamát illetőleg biztosíttatni kívánja magát az egylet, hogy a színházi ügykezelés 10 évig nála hagyatik.

Ha azonban — ami alig várható — netalán bekövetkezhető kedvezőtlen időszakban, azon sajnós meggyőződésre kellene az egyletnek jutnia, hogy a színház ügyét biztos tiszta jövedelemmel kezelni legjobb akarat s megfeszített törekvés mellett sem képes: akkor és csupán ez egyetlen esetben — minthogy a színügyegylet tagjai saját vagyonukból kártérítésre nem kötelezhetők, — joga legyen az egyletnek visszavonulni; a hatóság pedig köteleztessék az egyletet, a további ügyvezetéstől felmenteni; mely esetben — mint szintén 10 év elteltével is — ha a megbízás meg nem újittatik — mint önként érthető, a színház javára tett minden beruházás, valamint az egylet által alapítandó kezelési tartalék-pénzalap is, a városi közönség állandó színházának más célra nem fordítható jogos tulajdonává váland.

Végre megjegyezzük, hogy egyletünket, úgy az anyagi kezelést mint a szellemi vezetést illetőleg, mindenféle idegen beavatkozás ellen biztosíttatni kívánjuk, kivéve azon esetet, ha idény végével az elszámolás ellen a hatóságnak alapos kifogása lenne.

Teendőink ezen rövid vázlatá után, bátrak vagyunk még, a reményünk szerint biztosan várható eredményt illetőleg, megközelítőleg biztos számításunkat előterjeszteni; inkább mérsékeltlen mint túlfeszítve, nem lehetvén érdekünkben, sem a tulajdonos városi közönséget, sem magunkat hiu reményekkel kecségtetni.

Tagadni nem lehet, hogy a mostani igazgató, — ki tulszigázott napiköltségeket tett számításba, — nem díjazott tagok díját is felszámította, — ugyanazon egyén díját két név alatt is beigtatta — és a jövedelem egy jelentékeny részét a bevétel rovatából kihagyta: — mindamelltt is kénytelen volt, sajtó útján nyilvánosan bevallani, hogy négy hó alatt 4000 frtot haladó tiszta jövedelme volt.

Már most föltéve, hogy a színészetre nézve, a mostaninál kedvezőtlenebb időszak aligha várható; — megengedve, hogy ezen egylet, a közönség irányában a mostaninál tapintatlanabb eljárást soha sem követend; sőt minél méltányosabb kezeléssel a bizalmat mindenestre fokozni képes leend; — elvégre megigérve, hogy a használhatlan, vagy kellőleg fel nem használható erők felfogadása körül igen ovatosak, és így a kiadásokat illetőleg gazdálkodóbbak

leszünk, számításunk tételeinél pedig a valóságtól el nem térünk: biztosan állíthatjuk, hogy ha új darabok s operák szerzésére — mint az valóban szándékunk — a mostani igazgatónál tetemesen többet költünk is, egy-egy idény alatt, bizonyosan leend annyi tisztajövedelmünk, mint amennyi 4 hónapra most kimutatattott, azaz 4000 frt.

Ebből, a fentebb előadott terv szerint mintegy 2000 frt. — ha több nem is — adóság-törlesztésre fordítván: a részvények ára 7 év alatt teljesen törlesztve leend.

Azonfelül 10 év múlva az állandó színház, az eddigi kamatszaporúsággal együtt, készpénzben és beruházásokban mintegy 25 ezer forint értékű vagyonnal birand.

Méltóztassék most már a tekintetes városi hatóság mindezeket komolyan megfontolva mielőbb határozni s elhatározását velünk tudatni.

Mindenesetre méltóztassék gondolóra venni, hogy számításunk lapasztalás után szerzett adatokra s a helyi viszonyok gyökeres ismeretére lévén alapítva; a kiszámított kedvező eredmény elérése több mint valószínű, majdnem csilhatlan biztossággal várható; — de ha legroszabb esetben, ezen kezelési módtól talán rövid idő múlva el kellene is állani, — a beruházás, melybe csaknem az egész 14,000 frt kölcsön lesz fektetendő, a színház tulajdona marad; kamatja bárkital — ki az igazgatásra vállalkozik, — bevehető leend; és így a valódi veszteség, lehető legroszabb esetben is, nem ezerekre, hanem legfelebb csak százakra menend, mennyit a városi pénztár utóbbi években a színügyet oly mostoha bánásmódban részesített igazgató feneketlen pénztárába, a színügyre háramló legcsekélyebb erkölcsi haszon nélkül ugy is beledobott.

És így azon áldozat, mely ezen egyáltalában nem várt esetben, a városi pénztár erejét igénybe vehetné, annyira jelentéktelen, hogy az attól való félelem miatt, a más oldalról fényes és biztos eredményt ígérő, ily helyzetben valóban kötelességszerűvé vált kísérletől a hatóságnak visszaretenni nem lehet.

Azon város lelkes közönsége, mely diszes állandó színház emelésére annyit áldozott: színügyének biztosabb alapra helyezése érdekében ennél kevesebbet már nem tehet! Debreczen 1866, márcz 25.
A színügyegyleti választmány.

A színügyegyleti tervjavaslat életbe léptetésére vonatkozó elő- munkálat.

A debreczeni színügy biztos alapra helyezése tárgyában a színügyegyleti választmány által megállapított, — szabad kir. Debreczen város hatósága — mint a színház tulajdonos városi közönség képviselője által elfogadott, — és a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanács által helybenhagyott tervjavaslat életbe léptetése körül szükséges teendők kijelölésével megbízott küldöttség, következőkben terjeszti elő f. évi június 14-dik napján tartott értekezletében megállapított munkálatát.

Midőn városunk közönsége, a jelenlegi válságos időket nem tekintve, sürgős szellemi szükségnek látta egy a távolabb jövő szükségletének is megfelelő diszes állandó-színház tetemes költséggel járó fölépíttetését elrendelni: azon meggyőződésből indult ki, hogy az európai polgárosodás keleti véghatárán, idegen elemek közé ékelt magyar faj további fenmaradása, csak nemzetiségének megszilárdítása által biztosítható; ezen nagy és minden magyar ember előtt szent cél elérésének pedig a nemzeti színészet, — mely az irodalmat fejleszti és a nemzeti érzületet ébreszti — tagadhatlanul egyik leghatalmasabb tényezője; — és mert minél több a védbástya, mely viharos napokban nemzetiségünknek biztos menhelyet, jobb időkben pedig egyes vidék szellemi haladásának erős támpontot nyújt: ezen tösgyökeres magyar város közönsége, nemzeti kötelességből kifolyó feladatát teljesíté akkor, midőn mondott célra csaknem erejét felülmuló áldozatot hozott.

Most, midőn a diszes állandó-színház, rendeltetésének már át van adva, földolog oda irányozni törekvésünket, hogy a kitűzött cél soha szem elől ne tévesztessék; — és a sulyos erőfeszítéssel befektetett nagy összeg, meddő tőke ne maradjon. Oda kell törekednünk hogy a színészet magasztosabb irányát állítván előtérbe, pártolásának a tőle eddig távol maradt osztályokat is lassankint megnyerjük s következetes kitartás mellett elvégre oda jussunk, hogy a színház látogatását városunk minden művelt lelkű polgára, mulékony szórakozásnál többnek, valóságos szellemi szükségnek tekintse; és ily módon az állandó színháznak állandó közönség szereztessék és biztosíttassék.

Ezen ohajtott, és — amint közönségünk alkotó elemei biztos ismerete után állíthatjuk — el is érhető cél felé pedig csak akkor közeledünk, ha előlegesen kijelöljük a művezetés irányát, melyen haladnunk kell, és a kivitellel megbizandó közegek elegendő lelkiismeretességgel, tapintattal és kitartással birandnak, hogy a kijelölt iránytól sem mellékes érdekből, sem pillanatnyielőnyért soha egy percze is el ne távozzanak.

A művezetés iránya.

Legelső helyen legyen említve már maga a kezdeményezés által is megjelölt amaz igen fontos szempont, hogy a magyar nemzetiségnek emelt ezen csarnokban a művészet magyar jellegére főfigyelem fordíttassék; ne csak annyiban, hogy annak deszkáin kizárólag csak nemzeti nyelvünk honoljon, hanem annyiban is, hogy ott, a magyar szini irodalom és zeneköltészet mindazon terméke, mely az illetékes és elfogulatlan ítészet előtt megállani képes, hasonló belértékkel bíró idegen művek fölött kiváló előnyyel fogadtassék; nemcsak azért, hogy ity eljárás által irodalmi jeleseink irányában a méltánylás köteles adója lerovassék; hanem azért is, hogy közönségünknek alkalom nyujtassék, a nemzeti irodalom ismeretének színvonalára emelkedhetni. — Azonban, minthogy a túlzás, — mint minden egyéb, ugy e téren is — káros visszahatást szülhetne: tapintatosan kellend kijelölni azon határvonalat, melyen önmagunk épen oly káros mint nevetséges túlbecsülésének veszélye nélkül, saját irodalmunk pártolásában túllépnünk szabad nem leend. Annálfogva, minthogy a művészet hazája a nagy világ, és különben is idegen műtermékek ismertetése nyujt alkalmat összehasonlítgatásra, az összehasonlítás pedig sajátunk tökéletesbitésére: hasonló buzgalommal kellend oda is törekednünk, hogy közönségünk a világirodalom ismeretének színvonalára is eljuthasson; szóval e tárgy körüli nézetünk ugy fog legszabatosabban körvonaloztatni, ha kimondjuk, hogy fölkarolunk minden jelest ami hazai, és semmi kitünőt nem mellőzünk azért, mert idegen.

Továbbá, minthogy a nagy nemzeti cél után legközelebbi feladata színházunknak, az erkölcs nemesbitésére, és a jóizlés meghonosítására hatni: kiváló törekvésünk tárgya legyen színpadunktól minden oly művet távol tartani, mely még romlatlan közönségünk lelkét megmérgezné, vagy izlését elferditené. És ezen szempont oly fontosnak tekintendő, hogy hatásadászat folytán kiuálkozó előnynek se

áldoztassék fel soha. Legyen színházunk az élet iskolája, mely az erényt megdicsőítse, a bünt és ferdeséget pedig úgy mutassa föl, hogy attól a szilajabb s nemesre kevésbbé fogékony kedélynek is el kelljen fordulnia.

Ezen ponttal kapcsolatban az is kimondandó: hogy a szavaló színészet és zeneköltészet körén kívül eső, szemkápráztató és erkölcsi értékkel üem bíró látványosságoknak színpadunkon tér nem engedhető.

Harmadik igen fontos, és — a jó siker biztosítását tekintve — soha szem elől nem téveszthető iránypont legyen: a debreczeni közönség műizlésének szakadatlan tanulmányozása; és a játékrendnek ehhez olyformán leendő folytonos alkalmazása, hogy emellett a kiindulási pont és végcél között elvonuló alapirányvonalról se legyen letérés. Ezt pedig csak kellő változatosság mellett fogjuk elérhetni; ha a közönség különböző igényű osztályait egyformán kielégítjük; és a különböző kívánalmak teljesítését egyenlő méltányossággal intézzük.

Dráma, vígjáték, népszínmű, opera és operette, tapintatos beosztással, változtatva adassanak; az egyensúly egyik vagy másik előtérbe tolasásával, meg ne zavartassék; és így a közönség minden rétege, izlésének megfelelő műélvezetben legyen részesítve.

E pont körül azonban megjegyzendő: hogyha netalán — ami nem lehetlen — a szerzendő tapasztalás oda mutatna is, hogy komor színezetű napjaink a magasabb régiókban forgó drámai költészetre nézve nem a legkedvezőbbek: azért annak leszoritása egyáltalában nemcsak hogy meg nem engedhető; sőt szabályul legyen föllállítva, hogy a színészet eredeti céljához képest, havonkint legalább három este, anyagi előnyre való minden tekintet nélkül, a komoly dráma műzsájának legyen szentelve.

Végre az ügyvezetés anyagi oldalát illetőleg, azon czélt kell szem előtt tartani, melyet elérni kívánt az egylet akkor, midőn a színház ügyei vezetésére vállalkozni magát elhatározta; t. i. hogy a tiszta jövedelem, beruházásokra és kezelési tartaléktöke alapítására fordíttassék. Ehezképest a kormányzó közegek föladata leendő oda törekedni: hogy e részben is szem előtt tartva a helyi viszonyokat, a költségvetés készítése körül minél takarékosabbak legyenek. Az igazgatás ezen új alakjában a levén a vezérelv, hogy a közönség által a színiügynek hozott áldozat utósó fillérig a színiügy érdekében gyü-

mölcsozzék: a kiállítás körül meg kell ugyan tenni mindent a színházi közönség méltányos igényei kielégítésére: úgy azonban, hogy erőnkön soha túl ne terjeszkedjünk, és eszélytelen fényüzéssel anyagi erőnket bonyodalmak veszélyének kitenni óvakodjunk.

Ezen iránypontok szigorú szemmel tartása előteremtendi ama szellemet, mely a színészet iránt élénk részvétet kelt és azt lankadni nem engedi; a mutatkozandó részvét pedig biztosítandja azon anyagi erőt, mely nagy célunk elérésére megkivántatik; és ha a művezető közegek sem a szellemiek iránti tulságos hódolatból az anyagi eszköz beszerzését, — sem jövedelem után kapkodás miatt a szellemi teendőket el nem hanyagolják, — hanem meggondolva, hogy a szellem és anyag egymást kölcsönösen éltetik — folytonosan a célra vezető közép-úton maradnak: akkor a debreczeni állandó-színháznak az állandó közönség, a magyar közmívelődésnek pedig egy tekintélyes műintézet élete és virágzása maradandólag biztosítva leend.

A tulajdonos és egylet közötti viszony.

A színháztulajdonos városi közönséget képviselő hatóság, azon elvből indulva ki, hogy részéről, a városi közönség egész anyagi és szellemi életét felölélő sokoldalú működése közben, a színház fontos ügyére legjobb akarat mellett sem fordíthat annyi figyelmet, hogy azt ohajtása szerinti virágzó állapotra emelhesse: azért látta szükségesnek a színház vezetését oly egyletre ruházni, melybe a belépés útja a közönség minden tagja előtt nyitva áll, és amely e szerint a közönség legilletékesebb közegének tekinthető; hogy a közös pénztárból a színügyre fordított kiadás, a célnak minél inkább megfelelő módon kezeltessék, és a színháztulajdonos közönség meg legyen nyugtatva aziránt, hogy e célra hozott áldozata elveszve nincs, hanem valósággal a színművészet érdekében gyümölcsözik.

Minthogy tehát azon viszony, mely a városi közönséget képviselő hatóság, és a művezetésre vállalkozott színügyegylet között létrejövend, egyáltalában nem bír a színigazgatókkal köttetni szokott szerződés természetével, amennyiben a színügyegylet a remélhető tiszta jövedelmet a színház javára igéri tőkésíteni: látnivaló, miszerint a színügyegylet a tulajdonos városi közönségnek nem bérlője, hanem bizományosa; még pedig oly méltányos tekintet alá jöhető bizományosa, ki a színház ügyét a tulajdonos helyett, és annak megbízásából, nemcsak hogy minden anyagi előnyre kilátás nélkül, csupán ügysze-

retetből kezeli, sőt az igazgatók részére eddig kötelezni szokott évi subventioról is lemond.

Ezen körülmény figyelembe vételével a tulajdonos közönség és a színügyegylet közötti kölcsönös viszony következőkben körvonaloztatik:

1. A városi közönség, a tulajdonához tartozó állandó színházati olyformán bocsátja a színügyegylet rendelkezése alá, hogy az, annak idejében az épületet, leltár szerinti járulmányaival együtt, a jelenlegihez hasonló jó állapotban leendő köteles visszabocsátani;

2. Mindazon javítások költségeit, melyek törvény értelmében és helybeli szokás szerint a házigazdák által teljesítendőek: a városi pénztár fogja fedezni, úgy szintén az épület még hiányzó alkatrészeit, mint p. o. a kapukat elkészíttetni és a kert fentartására szükséges kiadást teljesíteni.

3. Tűz ellen az épületet a városi pénztár köteles biztosítani.

4. Mindenféle, elemi csapás által az épületben támadható kár kijavítására fordítandó kiadást a városi pénztár fedezend.

5. A légszusztyilágítás költségét a városi pénztár teljesíti.

6. Téli szükségletre a város 60 öl fát ad beszállítással díjmentesen: melynek felvágatásáról azonban a vállalkozó egylet köteles gondoskodni.

7. A színlapokat, színházi hirdetőmenyeket és belépti jegyeket az egylet által adandó papíron, a városi nyomda díjmentesen fogja kiállítani.

8. Az első beruházás költségei teljesítésére felsőbb helyen engedélyezett 14,000 frtós kölcsönért, a városi közönség felügyelete és kezelése alatti színházi pénzalap köteles jótállást vállalni, mely kölcsön módjában leendő beszerzése és törlesztése iránt, a hatóság és színügyegylet közt külön tárgyalás lesz folytatva veendő.

9. A városi közönség által különben is szerveztetni szándékolt intendansi állomás tiszteletdíjazására megkivántató 1000 frt., ily körülmények közt f. évi jul. hó 1-ső napjától kezdve a vállalkozó egylet rendelkezése alá bocsátatván, ezen összeg előlegesen fizetendő havi részletekben a színházi pénztárba fog szállíttatni.

10. A városi közönség megkívánja, hogy a színügyegylet, a színházi számadás mérlegét, a hatósági kiküldött jelenlétében minden színidény végével megállapítván, a városi közönségnek bemutassa; hogy megítélhető legyen, ha vajjon a kölcsön törlesztése eszközöl-

hető-e? s nem mulatkozik-e oly veszteség, mely ezen kezelési mód megszüntetését, a kölcsönért jótálló színházi pénzalap érdekében kívánatossá tenné?

11. Megigéri a városi hatóság, hogy az általa városunkban engedélyezendő mindenféle előadás és mutatvány után az illetők által fizetendő díjakat, a színházi pénztár gyarapítására átengedi, ezen szabály alól csak azon esetben engedtetvén kivétel, ha az engedélyezett mutatvány vagy előadás, jótékony célra rendeztetik.

12. Egyébiránt az ügyvezetés szellemi oldalát illetőleg, a hatóság csak azon befolyást tartja fen magának, melynek gyakorlására törvény és felsőbb rendeletek értelmében, közerkölcsiségi és közrendtartási tekintetben kötelezve van; szervezést, házi rendet, játéksorozatot s minden belkormányzati teendőt illetőleg azonban a művezető egyletnek teljesen szabad kezét enged.

Viszont a vállalkozó színűgyegylet kötelezi magát:

a) Hogy a leltár mellett átveendő épület jókarban tartására szigoruan felügyeltet, s a nem elemi csapás által történhető szándékos rongálásokat késedelem nélkül kijavíttatja.

b) A tűzkár elleni felügyeletet a legszigorubb lelkiismeretességgel kezelendi, kémények seprését havonkint eszközteni s gondoskodik, hogy az épületben éjjel-nappal folytonosan őr legyen felállítva, ki a fecskendők használatra készentartására is kötelezve leend.

c) Az első felszerelés költségei fedezésére, beszerzendő 14,000 ftos kölcsön hatos kamatát félévenkint utólagosan az illető városi pénztárba pontosan befizeti.

d) Hogy a városi hatóság az egyleti kezelés állapotáról folytonos tudomással birhasson, egyletünk nemcsak hogy a mérleget minden idény végével be fogja a hatóságnak terjeszteni, hanem azonfelül arra is felkéri a város polgármesterét, hogy akkor, amikor ideje engedi, vagy szükségnek látandja, ugy a választmány, mint az igazgatóbizottmány tanácskozásaiban döntő szavazattal részt venni sziveskedjék.

e) Kötelezi magát az egylet, hogy a színházi kölcsönből megrendelendő s azután is folytonosan gyarapítandó beruházásokat jó karban tartandja, — a lisztajóvedelemből alapítandó és időnkint gyarapítandó kezelési tartalék-pénzalapot a takarékpénztárban tőkésítendi; erre nézve azonban megjegyeztetvén, hogy ha az egylet a kölcsön teljes törlesztése után célszerűnek és szükségesnek látná

működésében terjeszkedni: a tartalék-pénzalap fölött, kormányzati ideje egész tartama alatt, függetlenül fog rendelkezhetni.

f) Miután a városi közönség belátta, hogy az egylet az elvállalt terhes föladatot sikeresen csak úgy oldhatja meg, ha a közkormányzati felügyeleten kívül minden más befolyástól szabadon működhetik, és ezen függetlenséget az egyletre nézve biztosította is: az egylet viszont kötelezi magát, egész ereje megfeszítésével oda törekedni hogy a fentebbi iránypontok megtartásával, azon cél, melyért a színház építtetett, elérjék, és a közönség által a nemzeti művelődés oltárára felajánlott nagyszerű áldozat meddő tőke ne maradjon.

Az egyleti működés tartama.

1. Az előző szakaszban körülírt kölcsönös viszony a szerződés aláírása napján fog életbe lépni, és tart tíz évig, vagyis 1876. évi jun. hó 30-dik napjáig.

2. Ha a városi hatóság időközben azon meggyőződésre jutna, vagy maga az egylet által arra fogna figyelmeztetni, hogy vagy a viszonyok kedvezőtlen volta, vagy a kezelési mód czélszerűtlensége miatt ezen vállalatot a jótálló pénzalap nagy károsodása nélkül tovább folytatni tanácsos nem lenne, a kölcsönös felmondás a kitűzött szerződési határidő előtt is megtörténhetik; ez esetben azonban a színházi személyzet érdekei megóvása tekintetéből a felmondásnak apr. hó első napjáig kell megtörténni; és a működés azon idény végéig okvetlenül folytatandó.

3. Mérleg utján hitelesen kimutatandó veszteség esetét kivéve, más körülmények közt felmondásnak semmi szín alatt hely nem adathatik.

4. Az egylet visszavonulása alkalmával az átadás, úgy mint az átvétel történt, leltár mellett eszközöltetik. A színházi tartalék-pénzalap pedig ez esetben a takarékpénztárból az illető városi pénztárba átszállittatik, s mint a debreczeni állandó színháznak soha semmi szín alatt más célra nem fordítható nagyszerű tulajdona, ugyanott „színügyegyleti alapítvány“ czímalatt fog a színházi pénzalapra vonatkozó helyhatósági szabályok értelmében kezeltetni.

5. Ha a szerződés a 10-ik évben fel nem mondatik, következő évre hallgatólág megújítottnak tekintendő.

Kormányzat.

A színügyegylet, alapszabályai értelmében, kitűzött teendői végzését a kormányzóválasztmányra bízván, a színházi művezetés körüli intézkedés is ezen választmány feladata; s majd évi jelentésében e téren tett intézkedéseit részletesen előterjesztvén, a közgyűlés által hozandó határozatokhoz fogja további lépését alkalmazni.

A választmány választja az igazgató-bizottmányt, intendanst és pénztárnokot; az igazgató-bizottmány pedig az intendans előterjesztésére s vele egyetértőleg a színházi titkárt fogja kinevezni.

I. A választmány hatásköre.

1. Intézkedik a színház átvétele, szerződés megkötése, felmondás és átadás iránt.

2. Megválasztja az igazgató-bizottmányt, intendanst és pénztárnokot.

3. Felügyel arra, hogy alárendelt közegei, a művezetést illetőleg megállapított iránypontokat szigoruan szem előtt tartsák; és ha azoktól eltérést tapasztalna, belátása szerint intézkedik.

4. A pénztárt minden hó folytán véletlenül megvizsgáltatja.

5. A pénztári számadást minden hó végével átvizsgáltatja, s a netaláni hiány pótlása iránt határoz; idény végével azonnal a mérleget összeállittatja s a tiszta jövedelemből az intendanst, szintársulatot és nyugdíjintézetet illető 30 százalék és a kölcsön törlesztésére szükséges összeg levonása után mutatkozó maradvány belátása szerint meghatározandó részletét, tőkésítés végett a takarékpénztárba betételre utalványozza; ugyszintén ha szükségét látja, a takarékpénztárba betett összeg egészben vagy részben leendő kivételét engedélyezi és elrendeli.

6. Gondoskodik arról, hogy a felszerelési kölcsön kamata és a törlesztési összeg pontosan fizetlenség.

7. A színház épületét, könv- és ruhatárát minden idény alatt legalább egyszer megvizsgáltatja, és az ide vonatkozó jelentés alapján a netalán szükséges intézkedéseket megteszi.

8. Döntőleg határoz minden egyes oly esetben, midőn az alárendelt közegek saját hatáskörükben nem intézkedhetnek, vagy saját felelősségükre intézkedni nem hajlandók, vagy midőn az intendans és igazgató-bizottmány közt véleménykülönbség merül fel.

II. Az igazgató-bizottmány hatásköre.

Az igazgató-bizottmány áll öt tagból, kik a színügyegyleti választmány ülésében minden szinidény kezdetével titkos szavazás útján választatnak. Következő idényre sorsolás útján 3 tag kilép s helyük fentirt módon pótolatik. A kilépettek újból megválaszthatók. Az igazgató-bizottmányban az intendans is ülés- és szavazati joggal bir.

2. Az igazgató-bizottmány feladata általában az intendanst működésében tanácsadásával támogatni, s oda törekedni, hogy a színház ügye a választmány által kijelölt irányban vezettség.

3. Különösen feladata ezen bizottmánynak az intendans részéről előterjesztendő javaslat alapján a szintársulat tagjai és a mellékszemélyzet száma, fizetése és a velük kötendő szerződés pontjai fölött szótöbbséggel határozni, ide vonatkozólag elvül kimondatván, hogy szerződött tagok részére jutalomjáték nem kötelezhető.

4. Az intendans javaslata folytán, azzal egyetértőleg a titkárt megválasztani.

5. Az intendans javaslata folytán a bérleti és belépti díjakat szabályozni, és a szabadjegyek számát meghatározni.

6. A napi bevétel kezelésére s általában a pénztári könyvezésre vonatkozó utasítást az intendans javaslata folytán megállapítani.

7. A napi bevétel ellenőrzésére hivatott színügyegyleti tagok sorrendét, ezen eljárásra felkérést tartalmazó záradékkal hetenkint köröztetni.

8. Az intendans által előterjesztendő havi költségvetést megállapítani.

9. A pénztári számadást minden hónap végével bezáratni, átnézni, és a pénztár állásáról szóló kimutatást a választmánynak bemutatni. Julius végével pedig a teljesen befejezett számadást a naplóval, főkönyvvel, okmányokkal és mérleggel együtt ugyancsak a választmánynak beterjeszteni.

10. A könyv- és ruhatár leltár szerinti rendbentartását ellenőrizni.

11. Az intendans által megállapítandó játékrendet hetenkint előlegesen átnézni, és netaláni észrevételeit az intendanssal közölni.

12. Ha az intendans valamely intézkedése ellen kifogása van, a választmányhoz határozott javaslattal kísért jelentést tenni.

13. Ezen bizottmány, saját kebeléből választandó elnöke által összehivatván, mikor szükséges, ülést tart, melyen érvényes határozathozatalra legalább 3 tag jelenléte szükséges. Ezen tanácskozmányokról a bizottmány egyik tagja, nem rendes jegyzőkönyvet, hanem csak a megállapodást röviden és szabatosan tartalmazó naplót vezet; mely határozati pontok az illetőkkel rövid uton közöltetnek; írásbeli kiadványozásnak csak fontosabb esetekben leendvén helye.

14. Arról is intézkedik, hogy a titkári hivatalos szobában nyilvános panaszkönyv legyen, melybe a közönség bármely tagja, az intézet tagjai vagy a művezetés irányában fenforgó panaszait saját neve aláírásával beírhatta.

15. Azonkívül, hogy a bizottmány testületileg intézkedik, arról is gondoskodik, hogy előleges megállapodás szerint, legalább egyik tagja, ne csak a napi előadáson, hanem az ujonnan betanult darabok főpróbáján is jelen legyen.

16. A szini idény kezdetének és végének határidejét a bizottmány jelöli ki; elvül mondván ki, hogy az, az ügy érdekében és a közönség erejének kimélése tekintetéből amennyire a körülmények engedik, évenként 7 hónál hosszabb időre ne terjedjen.

III. Az intendans hatásköre.

1. Az intendans a választmány által titkos szavazattal választatik egy évre.

2. Tisztelet-dija 1000 forint, mely előleges havi részletekben fizettetik. Ezenkívül a tisztajövedelem tíz százaléka és egy páholy szabad használata is illeti.

3. Az intendans ügybuzgalmától megvárja az egylet, hogy a kijelölt irányban működven, teljes erejéből a színügy emelésére és felvirágoztatására törekedjék, a belkezelésben szigorú rendet tartson és a közönség méltányos kívánalmait kielégíteni igyekezzék.

4. Az igazgató-bizottmányról szóló szakasz több pontja alatt említett javaslatok elkészítése az intendans feladata.

5. Az igazgató-bizottmánynyal köteles közreműködni, s annak üléseiben a hozzá intézendő kérdésekre felvilágosítást adni.

6. Feladata a házi rendet megállapítani, annak pontos meg-

tartása fölött őrködni, és különös gondot fordítani arra, hogy a színház épülete és tájéka jókarban és tisztán tartassék.

7. Legfőbb feladata: figyelmét a darabok megválasztására és a játékrend tapintatos megállapítására fordítani; és arról is gondoskodni; hogy a közösen bérlők igényei egyenlően méltányoltassanak.

8. Oda törekedjék, hogy a játékrendtől csak végső szükségben történjék eltérés, és ez esetben, hacsak az idő engedi, a közönséget eleve értesítettén, gondoskodjék, hogy jól betanult darab legyen rögtönözve előadható.

9. Egy darabot se engedjen addig színre hozatni, míg annak pontos, összevágó előadhatóságáról meg nem győződött, és botrányok elkerülése végett intézkedjék, hogy a főpróba mindig jelmezben tartassék.

10. A darabokhoz szükséges ruhákat és készleteket idejében rendelje meg s azok leltározása iránt intézkedjék.

11. A könyv- és ruhatár leltárainak kijavítását és a leltári tárgyak átvizsgálását, a titkár közbejöttével minden idény utósó házában okvetlenül eszközöltesse.

12. A színészet csak pontosság és rend mellett juthatván virágzó állapotra, törekvését a fegyelem épen oly igazságos mint szigorú kezelésére irányozza; és e tekintetben feladata leendő, a fegyelmi rendszabályokat megállapítani, és azok életbe léptetése iránt a szükséges intézkedést megtenni.

13. A színházi nyugdíj-intézet alapszabályait a részvényesek közbejöttével dolgoztassa ki, és megerősítés kieszközölése végett a választmánynak adja át.

14. A panaszkönyvet időnkint nézze át, s a körülményekhez képest intézkedjék.

15. Az igazgató-bizottmánynyal legyen jó egyetértésben, tanácsait, ha meggyőződésével nem ellenkeznek, fogadja el; ha pedig hatáskörét látná korlátozva, vagy tőle oly intézkedés kívántatnék melyért a felelősséget elvállalni nem hajlandó, kérje ki a választmány további utasítását.

IV. A titkár teendői.

A színházi titkár, a szinpad titkáival teljesen ismerős, a szinirodalomban jártas, minden tekintetben szakavatott színészek közül választandó.

Választatik az igazgatóbizottmány által, az intendanstól ajánlandó egyének közül.

Évdija 1000 frt., mely összeg előleges havi részletekben folyóvá teendő; megjegygetvén, miszerint tekintettel az állásával egybekötött teendők minőségére, működése szinidényhez kötve nincs.

A titkár részére szükséges utasítás legszabatosabban úgy körvonalozható, ha kimondatik, hogy ő az intendans segéd-közegének tekintetik, és mint ilyen, a tőle minden tekintetben, de különösen műtani téren kívánandó felvilágosításokat készséggel előterjeszteni a kivitel és rendtartás körül az intendans által reá bizandó teendőket pontosan teljesíteni, és oda törekedni kötele, hogy az igazgató-bizottmány s az intendans czélszerű intézkedései ne csak meg ne hiúsittassanak, hanem a legszigorubb pontossággal végrehajtassanak.

Ugyanezért a titkártól megkívánja az egylet, hogy a színházi élet minden mozzanatát éber figyelemmel kísérje, az általa felfedezendő hiányok megszüntetését illetőleg az intézkedő közegeknél lépéseket tegyen s különösen a működő személyzet köz megkívántató jó egyetértés fenntartására és a legbuzgóbb igyekezetet is ellankasztó fondórlatok eltávolítására erélyesen közreműködni igyekezzék.

V. A pénztárnok kötelelességeiről.

A pénztárnok jóhitelü, pénzkezelésben és könyvezésben járta, tiszta jellemről és pontosságról ismeretes egyének közül a szinügyegyleti választmány által választatik.

Működése egész éven át folytonosan tart, melyért évdija előleges havi részletekben fizetendő 600 frt.

Tartozik évi fizetésével egyenlő biztosítéket vagy készpénzben letenni, vagy törvényes kellékeknek megfelelő módon kötelezni.

Kötelelsége a napi bevételek és egyéb befolyó összegek kezelése és ellenkönyvezése körül az igazgató-bizottmány által kidolgozandó utasítás pontjaihoz szigoruan alkalmazkodni s általában az igazgató-bizottmány és intendans rendeleteit hiven teljesíteni.

Különösen megkívánja az egylet a színházi pénztárnoktól

hogy az intézet és művezető-egylet tekintélyét szem előtt tartva, a közönség irányában kellő előzékenységet tanúsítson, és késedelmes, figyelmetlen vagy éppen durva eljárással kellemetlen panaszokra okot ne szolgáltatasson.

Kelt Debreczenben, jun. 14. 1866.

Komlóssy Imre m. k. Ármós Bálint m. k. Kiss Sándor m. k. Komlóssy Lajos m. k. Telegdy László m. k. Oláh Károly m. k. Kerekes József m. k.

Szerződés.

Mely szab. kir. Debreczen város hatósága, mint a városi állandó színház tulajdonosának t. i. a városi közönségnek képviselője, és a helybeli színügyegyleti választmány, mint az említett műintézet ügyei intézésére vállalkozott egylet bizományosa között a Nagyméltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács f. évi június hó 6-ik napján 37,582 sz. a. kelt leiratában foglalt kegyes engedély alapján megkötött.

A színháztulajdonos városi közönséget képviselő hatóság, azon elvből indulva ki, hogy részéről, a városi közönség egész anyagi és szellemi életét felölelő sokoldalú működése közben, saját tisztviselői a színház fontos ügyének ellenőrzésére, s fejlesztésére legjobb akarat mellett sem fordíthatnak elegendő figyelmet, azért látja szükségesnek a színház ügyei vezetését a színügyegyletre, mint oly testületre ruházni, melybe a belépés útja a közönség minden tagja előtt nyitva áll; és a mely e szerint szini ügyekben a közönség legilletékesebb közegének tekinthető, mert a hatóság teljesen meg van győződve miszerint csak ez uton leendő elérhető azon cél, hogy a közös pénztárból nagy erőfeszítéssel létrehozott műintézet, a színügyegylet által kitűzött célt mindinkább megközelítő módon kormányoztassék, és a színháztulajdonos közönség meg legyen nyugtatva aziránt, hogy e nemes célra hozott áldozata nem csak hogy elveszve nincs, hanem valóban a nemzeti színművészet érdekében gyümölcsözők.

Minthogy tehát azon kölcsönös viszony, mely a tulajdonos városi közönséget képviselő hatóság, és a műintézet ügyei intézésére vállalkozott színügyegylet közt, felsőbb helybenbogyás folytán létrejött, egyáltalában nem bír a színház igazgatására vállalkozó szinészekkel köttetni szokott szerződés természetével, a mennyiben a színügyegylet a remélhető tiszta jövedelmet a debreczeni állandó színház javára köteles beruházni, és amennyire a körülmények által igénylen-

dő szükséglet teljesítése engedi tökécsiteni, — és így a vállalkozó szinügyegylet a tulajdonos városi közönségnek egyáltalában nem bér-
lője, hanem bizományosa, ki a színház ügyeit a tulajdonos helyett, és
annak megbizásából, nemcsak hogy minden anyagi előnyre kilátás
nélkül, csupán ügyszeretethől kezeli, sőt még az igazgatók részére
eddig kötelezettni szokott rendes évi subventióról is lemondott: ezen
körülmény méltányos figyelembe vételével a tulajdonos közönség, és
vállalkozó egylet közötti viszony, kölcsönös megállapodás folytán kö-
vetkező pontokban körvonaloztatik.

I. A városi közönség, a tulajdonához tartozó állandó színházat
olyformán bocsátja a szinügyegylet rendelkezése alá, hogy az, annak
idejében az épületet, leltár szerinti járulmányaival együtt, az átvé-
tel alkalmával körülírt állapotban leend köteles visszabocsátani.

II.2. Mindazon javítások költségeit, melyek törvény értelmében és
helybeli szokás szerint a háztulajdonos által teljesítendők: a városi
pénztár fogja fedezni.

III.3. Kötelezi magát a tulajdonos városi közönség, hogy az épít-
kezési terv szerint még hiányzó szinpadi készletek beszerzése, az
épület jókarban tartása tekintetéből multhatatlanul még kívántató
munkálatok teljesítése s némely hiány pótlása iránt haladéktalanul in-
lézkedik, nevezetesen:

1. Az épületre villámhárítót csináltat.

2. A vízvezető csatornákat, az utczei főcsatornába vezeteti, az
épület homlokzatán lévő csatornát pedig, mely a diszes cifrázatokat
már is átmedvesíté, sürgetőleg kiigazittatja.

3. A nedvesség miatt czélszerűen, és biztosan nem használható
alsó szobákat, vízmentes czémenttel bevonatja.

4. A színház padlásán részben még hiányzó ledeszkázást, a vál-
lalkozó építő mesterrel szerződés értelmében elkészitteti.

5. a főbejárásnál lévő de czélszerűtlensége miatt el nem foga-
dott 4 gázlámpát, a világító társulat által mielőbb kicserélteti.

6. A társalgó terem ablakát függönyökkel elláttatja.

7. A szinpadra még szükséges kellékeket azonnal megrendeli,
melyek is következők: a) két világító deszka. b) Három cső (Röhre
mit Beck) c) Két új cső tömlővel. d) Egy reflex. e) Két felhuzni való
lámpa. f) Egy csengető. g) Egy hangső. h) hat szinfal szekér. i) Egy
súlyedő gép.

8. A színház udvarát kapukkal elláttatja.

9. A kert locsoltatásához szükséges vizzartó medenczét elkészítetteli.

10. A háznál gyülemdő szemét ideiglenes eltakarításához szükséges emésztő gödröt megcsináltatja.

11. A színház épületében és udvarán az átvételkor talált szemetet kitakaríttatja.

IV. Az épületnek tűz elleni biztosítására szükséges költség teljesítését a városi pénztár elvállalván és a biztosítás az 1863. évi okt. 3-tól számítandó 7 évre, azaz 1872. évi okt. hó 3-ik napjáig már esz-közöltetvén is, a hatóság gondja leendő a biztosító-társulatoknak kötelezett évi díjakat pontosan a városi pénztárból befizettetni, és a szerződési idő leteltével a biztosítási szerződést idejében megújíttatni, szóval arról gondoskodni, hogy a színház épülete tűzkár ellen folytonosan biztosítva legyen.

V. Mindenféle, elemi csapás, vagy nem felügyelet s elővigyázat hiányából eredhető véletlenség folytán az épületben támadható kár kijavítására fordítandó kiadást a városi pénztár fedezend.

VI. A légszeszvilágítás költségét a városi pénztár teljesíti, s e czélből jelen szerződés aláírása alkalmával a légszesz fogyasztását kimutató óra kulcsa, a vállalkozó egylet elnökségének kézbesítettik.

VII. Az épület fölötti közvetlen felügyelet végett a város a színháznál házmestert tart, kinek a város költségén fentartandó udvari kert jókarban lételére is fölügyelni kötelessége leendő. Ezen házmesternek a városi pénztárból fog havonként 15 frt, fizettetni. Ugyancsak a várostól fog két öl tűzifát kapni. Kineveztetése a város polgármesterének beleegyezésével, a színház kormányzatával megbízott egyleti közegektől függend, kiknek utasítását követni, és a kiknek minden tekintetben engedelmeskedni köteles.

VIII. A színház téli szükségletére a városi közönség 60 öl tűzifát adandó beszállítva díjmentesen: melynek folvágatásáról azonban a vállalkozó egylet köteles gondoskodni.

IX. A színlapokat, színházi hirdetéymenyeket és belépti jegyeket az egylet által adandó papíron, a városi nyomda díjmentesen fogja kiállítani.

X. Az első beruházás költségei fedezésére felsőbb helyen engedélyezett 14,000 frtos kölcsönért, a városi közönség felügyelete és kezelése alatt álló színházi pénzalap ezennel készfizesési jótállást vállal olyformán, hogy miután a beruházás különben is a színház ja-

vára történik, azon esetre, ha egyáltalában nem várható viszontagságos körülmények a kölcsönnek tiszta jövedelemből törlesztését lehetővé tennék, a kibocsátott kölcsönjegyeknek, a kölcsön beszerzésével megbízott küldöttség által megállapított határidőkben leendő beváltása említett pénzalap terhére fog eszközöltetni.

Továbbá, mint hogy a kérdéses kölcsön magánosok és testületek által a szabályszerű bélyegjegyekkel ellátva kibocsátott kölcsönjegyekért már teljesített befizetés útján eddig csak 10,375 forint erejéig fedeztetett, az el nem kelt 28 darab 100 forintos, és 33 darab 25 forintos, összesen 61 darab 3625 forint értékű kölcsönjegy a felsőbb helyen helybenhagyott tervjavaslat értelmében az állandó színházi pénzalap birtokába bocsátván, ezen pénzalap által, a kölcsönjegyek 3625 forint értéke készpénzben kifizettetvén, ezen összeg a színügyegylet kezelése alatti színházi pénztárba eddig már befolyt 10,375 forintnak, 14 ezer forintba leendő kiegészítése végett jelen szerződés aláírása alkalmával hiánynélkül kifizetett, és pedig oly feltétellel, hogy miután a kölcsön összegnek 7 egyenlő részletben hét év alatt, kisorsolás útján eszközlendő törlesztését, és a kamatok pontos fizetését jótállás mellett a színházi pénzalap vállalta el, a vállalkozó színügyegylet köteles leendő, a mai napon már teljesen rendelkezése alá jutott 14 ezer forintos kölcsön törlesztése végett. — 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, és 1873-ik és így 7 egymás utáni évben mindig Junius 30. napján délelőtti órákban két két ezer, és így 7 év alatt összesen 14 ezer forintot, a mondott pénzalap kezelésével megbízott városi pénztárnak pontosan befizetni; ugy szinte minthogy a kölcsönjegyek hatos kamatának félévenként utólagosan leendő fizetése is ezen pénztárból ígértetett: f. évi-december 31-én és azután a fent elősorolt években mindig jun. 30-ik és december 31-ik napján az egész kölcsön teljes visszafizetéséig a még nem törlesztett kölcsönjegyek után fizetendő hatos kamat fedezésére megkívántató összeg félévenként utólagosan ugyancsak a fentemlített városi pénztárba lesz a színházi pénztárból pontosan befizetendő.

XI. A városi közönség által különben is szerveztetni szándékolt intendansi állomás évenkénti tiszteletdíjazására megkívántató 1000 frt., f. évi jul. hó 1-ső napjától kezdve havi részletekben fog a városi pénztárból kiadni.

XII. A városi közönség megkívánja, hogy a színügyegylet, a színházi számadás mérlegét, a hatósági kiküldött jelenletében minden színidény végével megállapítván, a városi közönségnek bemutassa;

hogy megítélhető legyen, ha valljon a kölcsön törlesztése eszközölhető-e? s nem mutatkozik-e oly veszteség, mely ezen kezelési mód megszüntetését, a kölcsönért jótállást vállalt színházi pénzalap érdekében kívánatossá tenné?

XIII. Megigéri a városi hatóság, hogy az általa városunkban engedélyezendő mindenféle műelőadás és látványos mulatvány után az illetők által fizetendő díjakat, a szegények pénztárát illető egy harmad rész levonása után a színházi pénztár gyarapítására átengedendi, ezen szabály alól csak azon esetben leendvén kivétel, midőn az előadás, vagy mulatvány tisztán jótékony célra rendeztetik.

XIV. Egyébiránt az ügyvezetés szellemi oldalát illetőleg a hatóság csak azon befolyást tartván fen magának, melynek gyakorlására közérkölcshiségi, és közrendőri tekintetben törvény értelmében kötelezve van; szervezést, házi rendet, játéksorozatot és minden belkormányzási eljárást illetőleg, a művezetésre vállalkozott egyletnek teljesen szabadkezet enged.

Másrésről vállalkozó színügyegylet, ünnepélyesen kötelezi magát:

1-ör. Hogy a leltár mellett átvett színház épület jókarban tartására szigoruan felügyeltet, s a nem elemi csapás folytán történhető károkat késedelem nélkül kijavíttatja.

2-szor. A tűzkár elleni felügyeletet a legszigorubb lelkiismeretességgel kezelendi, kémények seprését rendszeresen teljesített, s gondoskodik hogy az épületben éjjel, nappal, folytonosan őr legyen felállítva, ki a fecskendők használatra készen tartására is kötelezve leend. —

3-szor. Az első felszerelés költségei fedezésére beszerzett kölcsön törlesztési részleteit és hatos kamatait úgy mint az a fentebbi X. pont alatt megállapított, a kitett határidőben pontosan befizetendi.

4-szer. Hogy a városi hatóság az egyleti kezelés állapotáról folytonos és biztos tudomással birhasson, egyletünk nem csak hogy a számadás mérlegét minden idény végével legfeljebb junius 30-ik napjáig be fogja a hatóságnak terjeszteni, hanem ezen felül felkéri a város pölgármesterét, hogy akkor, amikor szükségesnek tartandja, ugy a kormányzó választmány, mint az igazgató bizottmány tanácskozásában határozó szavazattal résztvenni sziveskedjék.

5-ször, Kötelezi magát az egylet hogy a színházi kölcsönből megrendelt s azután is folytonosan gyarapítandó — mindennemű be-
ruházást, jókarban tartandja, a tiszta jövedelemből alapítandó, és

időnként gyarapítandó kezelési tartalék pénzalapot a takarékpénztárban tőkésítendő: erre nézve azonban kikötteivén, hogy ha az egyesület a kölcsön teljes törlesztése után, czélszerűnek és szükségesnek látandja működésében terjeszkedni; a kezelési tartalék pénzalap fölött kormányzati ideje egész tartama alatt függetlenül és szabadon fog rendelkezhetni.

6-szor. Kötelezi magát ezen egyesület a szerzendő tapasztalat alapján, a színház világítását illetőleg oly utasítást, léptetni életbe mely mellett csak annyi légszesz legyen fogyasztható, mennyi az előadásoknak, a színház díszes alakjával arányban álló külfénye követel. És miután ezen egyesület a színház kormányzatát épen lelkismeretes kezelés életbe léptetése tekintetéből vállalta el, reméli miszerint a tulajdonos városi közönség, gondos eljárásába fog annyi bizalmat helyezni hogy rólla ezen jelentékeny kiadással együtt járó fogyasztás körüli működést illetőleg a városi pénztár érdekének szemmel tartását, s a lehető legtakarékosabb fogyasztást föltételezze. Végre.

7-szer. Mintán a városi közönség belátta, hogy a vállalkozó egyesület az elvállalt terhes föladatot sikeresen csak úgy oldhatja meg, ha a közkormányzat körébe vágó felügyeleten kívül minden más befolyástól szabadon működhetik, és ezen szabad mozgathatási kört az egyesület részére biztosította is; az egyesület ismét ezen egyszerű előzékenységet hálás elismeréssel viszonzandó, erkölcsi tekintélyének és hitelének lekötése mellett kötelezi magát teljes ereje megfeszítésével oda törekedni, hogy a felsőbb helyen is helybenhagyott tervjavaslatban lefektetett iránypontok lelkiismeretes megtartásával, azon czél, melyért a színház építetett, eléressék, — és a közönség által a nemzeti művelődés oltárára felajánlott nagyszerű áldozat holt tőke ne maradjon.

Végre az egyesületi működés tartalmát illetőleg kölcsönösen megállapítatik.

A.) Hogy a fentebbi pontokban körülírt kölcsönös viszony f. évi július hó első napjától kezdve, mint a mely napon az átvételre, és a kölcsönös viszony életbe léptetésére irányzott lépések iránt a kellő intézkedés megtéteztett 10 évig, vagy is 1876. évi június hó 30-dik napjáig tartson.

B) Ha a városi hatóság időközben azon meggyőződésre jutna, vagy maga az egyesület által arra fogna figyelmeztetni, hogy vagy a viszonyok kedvezőtlen volta, vagy a megkísérlett mód kinem elégitő alakja

miatt ezen vállalatot, a jótállást vállalt pénzalap nagy károsodása nélkül tovább folytatni tanácsos nem lenne, a kölcsönös felmondás a kilüzött szerződési határidő eltelte előtt is megtörténhetik; ez esetben azonban a színházi személyzet érdekei megóvása tekintetéből a felmondásnak apr. hó első napjáig kell megtörténni; és a működés azon idény végeig okvetlenül folytatandó.

C.) Mérleg utján hitelesen kimutatandó veszteség esetét kivéve, más körülmények közt felmondásnak semmi szín alatt hely nem adathatik.

D.) Az egylet visszavonulása alkalmával az átadás, ugy mint az átvétel történt, leltár mellett eszközzendő. A színházi tartalék-pénzalap pedig ez esetben a takarékpénztárból az illető városi pénztárba átszállítatik, s mint a debreczeni állandó színháznak soha semmi szín alatt más célra nem fordítható jogszerű tulajdona, ugyanott „színügyegyleti alapítvány“ czímalatt fog a színházi pénzalapra vonatkozó helyhatósági szabályok értelmében kezeltetni.

E) Ha a fentebbi pontokban megállapított kölcsönös viszony a szerződésben kikötött utolsó évi april hó 1-ső napjáig egyik fél által sem fog felmondani, következő év július 31-ik napjáig hallgatólag megújítottnak tekintendő; ugyan ezen határidő lévén a hallgatólagosan megújított évben is a felmondást illetőleg folytonosan megtartandó. —

F) Nem várható de esetlegesen felmerülhelő nehézségek fölötti biráskodásra sz. kir. Debreczen város törvényszéke fog illetékesnek tekintelni.

Mely kölcsönös viszonyt szabályozó fentebbi pontok a színház tulajdonos városi közönséget képviselő hatóság és a színház ügyei kormányzatára vállalkozott egylet e végre megbízott kiküldöttjének alólirt napon tartott közös tanácskozmányában egész terjedelmében felolvastatván, s mindkét részről változtatás nélkül elfogadtatván: jelen szerződvény a két szerződő fél részére, az illető megbízottak aláírásával megerősítve kézbesítendő két eredeti példányban kiadott. — Debreczen augusztus 31. 1866.

A városi közönség által megbízott küldöttség részéről: Szőlősy János polgármester. Szentgyörgyi Elek t. fő jegyző. Széll János városi főszámvevő. mint a község tanács által megbízott küldöttség. A színügyegylet által megbízott küldöttség részéről Csá-

na k József szinügyegyleti elnök. V a r g a Lajos egyleti választmányi tag. L a k y Lajos egyleti választmányi tag. S z e p e s s y Gusztáv szinügyegyleti választmányi tag. K e r e k e s József egyleti választmányi tag.
^{636/868.} Jelen szerződés két eredeti példánya a nagyméltóságú m. kir. belügyministerium 1867. évi decz. 17. napján 23,809 sz. a. kelt leirata mellett, helyeslő tudomás vétel után visszaküldetvén: egyik példány a városi közlevéltárba betéttetni, a másik pedig a szinügyegyletnek kiadatni rendeltetett.

Debreczenben a városi tanács 1868. évi február 7. napján tartott üléséből. Kiadta: K e r e k e s József m. k. főjegyző.

A színházi pénztárnok működési körét szabályozó utasítás.

1) A színházi pénztárnok a szinügy-egylet választmánya által azon egész tíz év tartamára választatik, a melyre a szinügy-egylet a színház kezelését Debreczen város hatóságától szerződésileg átvette. Állomásából azonban gondatlan vagy vétkes kezelés miatt időközben is vagy 3 azaz három havi kölcsönös felmondásra elbocsáttathatik.

2) Működése egész éven át folytonosan tart, mely működéseért évi díjja 600 azaz hatszáz frtban állapittatván meg, e fizetését 50 frtos havi részletekben egyszer mindenkorai utalványozás mellett utólagosan veendi ki. Fizetéséből két száztólit a nyugdíjazási pénztár részére minden hó végén bentartani, — úgy ő is mint a színház valamennyi tagja fegyelem alatt állván, a netalán reá rovandó büntetés-pénzeket, ugyancsak a nyugdíjpénztár javára befizetni köteles.

Ezen 600 frt évi fizetéssel egyenlő biztosítékot, vagy készpénzben letenni, vagy törvényes kellékeknek megfelelő módon kötelezni tartozik.

A közönség számára kihordandó szinlapokon kívül, saját költségén nyomathat olyanokat, s azokat a pénztárnál saját hasznára elárúsíthatja.

3) Köteles a pénztárnok minden előadási napon d. e. 9 órától 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig, úgy az előadást megelőzőleg egy órával, a színházi pénztár helyiségén rendszerint jelen lenni s ott az utolsó felvonás kezdetéig maradni, midőn a napi számadás bevégeztetik.

Saját költségére maga mellé tartozik felfogadni a kis pénztárnáli jegyek eladása végett oly segédet, kiben a színházi bizottmány illetőleg intendáns megnyugodjék. Ezen segéd az előadás előtt egy órával a kis pénztárban megjelenni és a napi számadás tételéig ott maradni köteles, eljárásáért a pénztárnok felelős.

4) A szinügy-egylet tekintélye fenntartása czéljából megváratik, hogy a pénztárnok és segédje a közönség irányában kellő előzékenységgel viseltessenék s figyelmetlen vagy épen durva eljárással, maga után büntetést is vonható panaszra okot ne szolgáltatassanak.

5) A pénztárnok a maga és segédje számára szükséges bemeneti jegyeket az erre megbizottól az előadási napok reggeli 9 órája előtt számszerint átvenni, előadás vége fele, midőn már több jegynek elkelése nem valószínű, a pénztári jelentést kitölteni, azt aláírni, s a napi bevétel ellenőrzésével megbizott szinügy-egyleti taggal is aláírni; — a megmaradt jegyeket utóbbi előtt átszámlálni, s az arra megbizottnak visszaadni köteleztetik.

6) A színházi pénztárnok nem csak az előadási napok belépti díjait és a bérleti összegeket veszi fel, hanem minden egyéb pénzbeli bevételek p. o. a még hátra levő kölcsönök, nyugdíj, büntetés és kötésdíjak ő hozzá folynak be, s általa könyveltetnek el, ugyszintén mindennemű pénzbeli kiadásokat ő teljesít, a színházi bizottmány elnökének egyes, vagy a színházi tagok fizetését illetőleg visszavonásig érvényes általános utalványaira.

A pénzbeli bevételek és kiadások ugy könyvelendők el, hogy ha a bevételek és kiadások különfélesége egybevetetik a kiadások összege a meglevő pénz is hozzá számítva, a bevételek összegével tökéletesen egyenlő legyen.

7) Működését azzal kezdi meg a pénztárnok, hogy a hivatala elfoglalását megelőző időkről, azon alapokon, miket szinügy-egyleti pénztárnok t. Handtel Vilmos ur nyujtand, a bevételeket és kiadásokat elkönyvelendi s azokat a szükségkép megnyitandó külön könyvekbe osztályozza is.

A már említett napi pénztári jelentés és főpénztári ellenőr könyvön kívül (melynek egyike a szinügy-egylet pénztárnokánál, mint a főpénztár kezelőjénél álland) legelsőbb is megnyitja a pénztári könyvet, ebbe mind az előbbi időről, mind az ezutánokról pontosan beigtatja a bevételeket és kiadásokat, még pedig jövőben minden egyes tételt azon napon, melyen a bevétel vagy kiadás történik. Az előadási napok bevételeit egy összegben igtatja be, mely a Cassaraportban, a szinügy-egyleti napibiztos aláírása által elismertetik.

A pénztárkönyv ugy vezetendő, hogy a főpénztárba időről időre beadandó pénz is a színházi pénztárnok keze alatti pénztárban levőnek tekintessék.

8) Ezen pénztárkönyvből tartozik a pénztárnok aztán szétesztani a bevételeket és kiadásokat, ezeknek különféle természetéhez képest; jelesen:

a) Havi fizetés s előlegek könyvébe, b) Napi költség K. c) Különféle szerelmények K. d) Különféle diszitmények K. e) Színházi kölcsön és kamat K. f) Különféle könyvtár K. g) Különféle ruhatár K. h) Szini előadások bevételi K. i) bérleti K. k) eladott ócskaságok K. l) egyes előadási darabok kiállítási könyvébe (melyből azonban az előadás megtörténte után a különféle diszitmény, könyvtár, ruhatár sat. könyveibe a megnevezés és öszletek áttétetnek); m) Nyugdíjintézeti bevétel és kiadási könyv. n) büntetéspénzek könyve. o) Minden magát előadható s külön természetű bevételek és kiadások könyve.

9) A színházi pénztárba időről időre begyülemdő pénzből a feleslegét minden hó 15-dik és utolsó napjain a szinügy-egyleti vagy is főpénztárba tartozik a színházi pénztárnok beszolgáltatni; ha pedig említett napokon az előtte álló fizetések teljesítésére, a keze alatti pénztár ereje nem lenne elegendő, annak kipótlását a főpénztárból eszközli.

Az említett napokon kívül, időközben is történhetik a színházi pénztár állásának apasztása, vagy növelése, ahhoz képest a mint azt a színház péztárába befolyó pénz mennyisége megengedi, vagy a rendkívüli szükségék fölemelése kívánja.

A főpénztárrali viszony nyilvántartására, két egyenlő könyv vezetetik, a főpénztár nevedése vagy apadásáról, mely könyvek egyike a szinügyegyleti főpénztárnál, másika a színházi pénztárnoknál tartatván, ez utóbbi tartozik a magánál tartott könyvet, akár pénzfeleslegét teszen be a főpénztárba, akár a hiányt pótolja onnan: mindannyiszor a főpénztárnokhoz elvinni s mindkét könyvet bármelyik miveietnél aláírni s a főpénztárnokkal is aláíratni.

10) Hogy a feleslegből mennyit kelljen a főpénztárba áttenni, ezt a főpénztárnok véleménye határozza meg; ki is meg fogja vizsgálni a színházi pénztárnok könyveit és okmányait azon időről, mely a főpénztár utóbbi növesztése vagy apasztása óta közbeesett, hogy nyilván kitünjék, mennyi pénznek kell a színházi pénztárnok kezei közt lenni.

11) A pénztárkönyv sem havonként sem évenként nem záratik be, hanem a vállalat kezdetétől annak bevégeztéig folytonosan vezetetik a bevételek és kiadások sommázata, de mint már említettett,

megkivántatik, hogy a bevételek és kiadások eredménye mindenkor egyező legyen — a számmal megjelölendő valamennyi különféle könyv összesített eredményeivel. —

Azonban évenként, még pedig június 30-kán, ugy a vállalat megindulása óta egész időről, valamint a külön választandó legutóbb lefolyt szini idényről is, a bevételek és kiadások minőségének kimutatását tartozik beadni a színházi pénztárnok, a szinügyegyleti választmány elnökéhez, mely kimutatás az intendáns és a színházi bizottmány megbízott küldöttjei által már előbb megvizsgálandó lesz.

12) Minthogy a nyugdíjintézet pénztára is a színházi pénztárnok által kezeltetik; kötelessége leend :

a) A nyugdíjintézetre remélhető adományozásokat bevételbe igtatni.

b) a rendes havi fizetéssel ellátott nyugdíj képes színházi tagok fizetései kiadásakor a nyugdíj-alapra határozott két száztólit, a fizetésektől s egyéb pénzbeli járulékoktól visszatartani, hasonlóan a titkár által vele közlendő büntetéspénzeket az illetők fizetéséből kifogni s ezeket a nyugdíj pénztár bevételei közé sorozván, a fizetési iven és havidíj könyvben illető rovatokba igtatni.

c) Azon nyugdíj képes tagoktól, kik a debreczeni színházról időközben eltávoztak ugyan, de valamely más magyar színháznál alkalmaztatván, fizetéseik két száztólóját a pénztárba folytonosan beküldeni kötelezték magokat, tartozik pénztárnok díjmentesen beküldött e két száztóli díjakat bevételbe igtatni, a beküldéssel késedelmező tagoknak névjegyzékét pedig sürgetés végett a kormányzó választmány elnökéhez idejekorán bemutatni.

d) A nyugdíjintézet javára rendezendő előadások jövedelmét bevételbe tenni.

e) A szini idények tiszta jövedelmének a nyugdíj-intézet alapjára rendelt tíz száztólóját bevételbe igtatni.

f) A nyugdíj-intézet pénztárába folyó bevételeknek jövedelmezés nélkül heverni nem lehetvén, köteles a pénztárnok az e célra begyűlendő s bármi czimen befolyó pénzeket azonnal a debreczeni takarékpénztárba elhelyezni, hol méltán remélni lehet, hogy mint jótékony alapítvány hatos kamattal fog jövedelmeztetni.

g) Azon esetben, ha rendkívüli nyugdíjazás vagy segélyezés határozatnék a nyugdíjintézet kormányzó választmányától, ennek

elnöke utalványára tartozik a megrendelt összeget a takarékpénztár-ból kivenni s az illetőnek kifizetni.

h) Általában kötelessége a pénztárnoknak a nyugdíjpénztárt a neki kiadandó nyugdíjintézeti alapszabályok szerint kezelni, s az ott lefektetett határozatokat pontosan megtartani.

A szinügy-egyleti pénztárnoknak teendői a színházi pénztár irányában.

1) Ha a hó 15-dik és utolsó napjain, midőn már a színház tagjai havidijjaik kifizettetnek fölösleges mutatkozik, vagy ellenkezőleg a színházi pénztár nem bír elég pénzerővel a havidijjak kiadására nézve — mindkét esetben a színház pénztárnoka megjelen a szinügy-egyleti pénztárnoknál, mint a főpénztár gondviselőjénél.

2) Főpénztár könyv két egyenlő példányban vezetvén, akár fölösleg pénz adatik be a főpénztárba, akár kivéttetik abból a színház pénztárnok által, mindkét féle műtét könyvbe bejegyeztetik, s mindkét pénztárnok által aláíratik.

3) Minden pénz beszolgáltatás vagy hiánypótlás alkalmával megvizsgálja a főpénztárnok a színházi pénztárnok számadási könyveit és okmányait, hogy mennyi pénzt vett be és adott ki az előbbi pénz beszolgáltatás vagy hiány pótlás ólta s mennyinek kell lenni a színházi pénztárban. A főpénztárnok határozza meg, mennyit kell abból a főpénztárba átadni, vagy mennyit kell a főpénztártól kiadni, ha a színházi pénztárnoknak nagyobb fizetésekkel kell teljesíteni, mint mennyit a keze alatti pénztár megbirhatna.

4) Nem csak a hó 15. és utolsó napjain, hanem időközben is előállhat e két eset valamelyike, s ilyenkor a főpénztárnok készséges legyen ezen ügy rendbehozásár a.

5) A főpénztárnok időről-időre köteles az intendans által értesíteni a színházi bizottmányt a főpénztár állásáról, s a bizottmány elnöke által szóval adandó utasítást a pénz felesleg elhelyezésére nézve gyorsan végrehajtani, úgy az elhelyezett pénzről szóló okmányokat megőrizni, mely okmányok készpénz gyanánt fognak számban tartatni.

A színházi napi biztos teendői.

Hogy a szinügyegylet által átvállalt színházi kezelés, különösen a napibevételeket illetőleg folytonos ellenőrség alatt legyen, a szinügyegylet választmányá elhatározta, hogy a napi bevételek össze-

számításánál egy színügyegyleti tag, mint napibiztos fölváltva jelen legyen.

Az illető napibiztos a színelőadás utolsó felvonása előtt, vagy ha arról a pénztárnokot előre értesíti az előadás után, a pénztár helyiségében megjelenvén, ottan találja a titkár által aláírt azon nyomtatott ivet, melynek illető rovataiban minden igazítás nélkül kitéve kell lennie a pénztárnok kezeihez azon napi eladás végett átadott bemeneti jegyek mennyiségének, és a napi költségnek.

Ezen iven kell a biztosul megjelent színügyegyleti tagnak, a különfajú belépti jegyek rovatába jegyezni, hogy mennyi jegy maradt meg, mennyi kelt el, és hogy a napi árakkal számítva, mennyi pénz esik az eladottakért.

Hogy ezt alaposan tehesse, fel kell számítani a pénztárnok által eladott megmaradt jegyeket, az ülőjegyek mellékjegyeivel együtt, hogy ezen megmaradt jegyek számának levonása által az eladásra kiadott jegyek mennyiségéből kitűnjék az eladottak mennyisége. — Ezen mennyiségből levonandó s illetőleg eladottnak tekintendő azon helyekre szóló belépti jegyek száma is, melyeket az intendans vagy titkár színházunk vagy a vidéki színtársulatok tagjainak, ugy a kelékeket eszközlőknek különösen akkor utalványozhat, midőn a nézőhely a fizető közönség által igénybe nem vétetik. Írásbeli illetékes utalvány nélkül kiadott jegyeket beszámítani nem lehet.

Végre a biztos az egyfajú bementi jegyekért eső pénzt összeadja, s az összegeket az erre külön kijelölt rovatokba beírván, az egész napibevételt sommázza, utána írja a napi költség öszletét, s ezt az összes bevételből levonván, kiteszi a tiszta bevételt, s aláírja nevét, mint színügyegyleti tag.

Mintfogó pedig ezen iven hibás számítás miatt igazítás történhetik, ezen ivel megegyező, s hasonló rovatokkal bíró bekötött könyvbe is mind az tisztán beiratik, mi az először beírott iven előfordul; e könyvet a biztos szintén aláírja. A pénztárnál más körülmények, mint melyek fentebb elősorolva vannak, ellenőrző napibiztos által figyelembe nem vehetők.

Az ellenőrző napibiztos számára, ha különben rendes ülőhellyel nem bír, egy támlásszék saját használatára fentartatik, s az erre szóló jegy a pénztárnál az előadás kezdetéig kiszolgáltatatik. — Kelt Debreczenben, 1866. November 16-kán, a színházi bizottmány megbizásából Komlóssy Imre, biz. elnök.

Színházi törvények.

Törvénykiszolgáltatás.

1. Az igazgató (intendans) elnöklete alatt, évnegyedenként, az intézetnek a 2. §. értelmében szavazati képességgel bíró tagjai, az igazgató által kijelölendő tizenkét színész és magánénekes közül, titkon és általános szavazattöbbséggel, hat bírót fognak választani.

2. Biróválasztáskor egy egyén csak egy szavazattal bírhat. Szavazattal bírnak: a rendezők, titkár, karnagyok, ügyelők, pénztárnok, első kartanító, könyvtárnok, gazda, sugók; ugyszinte mindazok, kik színész-, színésznő-, magánénekes-, magánénekesnő-, magántánczos-, vagy magántánczosnő-czim alatt szerződtek. Ezekhez járul még az összes karszemélyzetnek a 3. §. értelmében választott hat képviselője, s az összes zenekarnak szinte a 3. §. értelmében választott hat képviselője.

3. Színházi év kezdetével az összes karszemélyzet, az igazgatónak vagy képviselőjének elnöklete alatt, tagjai közül, titkos és általános szavazattöbbséggel, egy egész évre, hat képviselőt választ. Hasonlóképen választ a zenekar összes személyzete is képviselőkül hatot.

4. A vádak három tagu bíróság elé terjesztetnek ítélethozatal végett. Ezen bíróság tagjai: egy elnök, kit a bírakul nem választott intézeti tagok közül, minden ülésre külön, az igazgató nevez ki, és két bíró, kiket, az 1. §. értelmében választottak közül szinte az igazgató nevez ki. Ezeknek egyikét az ülés jegyzőjeül az igazgató jelöli ki. Ezen bíróságot rendszeren fizetésnap előtt öt nappal az igazgató hivatja össze; rendkívüli esetekben pedig akármikor.

5. A három tagu bíróság jegyzőkönyvének elkészülte után, azon ügyek, melyekben a törvény a felebbvitelt világos szavakkal rendeli, (mely rendelet a törvényben ezen betűkkel jeleltetik: F. V.) azonnal öt tagu bíróság elé vitetnek fölebb. Ezen öt tagu bíróság az ily ügyeket egészen újból tárgyalván, a három tagu bíróság ítéletét elveti, módosítja, vagy helybenhagyja, de mindenkor a törvény értelmében hozván ítéletét. Ezen öt tagu bíróság tagjai: egy elnök, kit a bírakul nem választott intézeti tagok közül, minden ülésre külön, az igazgató nevez ki, és a többi négy választott bíró, kik a fölebb vitt ügyekben ítéletet hozott három tagu bíróságnak nem voltak tagjai. Ezeknek egyikét az ülés jegyzőjeül az igazgató jelöli ki. Ki a három tagu bíróságnak elnöke volt, az öt tagunál nem elnökölhet. A három tagu bíróság jegyzője az öt tagu bíróság ülésén a tárgyaláskor, szükséges értesítéseket adandó, jelen van, de eldöntő szavazattal nem bír. Ezen öt tagu bíróság elé oly ügyet fölebbvinni egyáltalában és soha nem lehet, melynek büntetési díja egy negyedhavi fizetésnél kevesebb. Annak ügyét, kit az első bíróság fölmentett, fölebbvinni nem lehet.

6. A vádló, vádlott, vagy tanú, azon bíróság ülésében, melyen mint vádló, vádlott, vagy tanu jelenik meg, sem elnök, sem bíró nem

lehet. Az e miatt hiányzandó választott bírák helyett, az intézet tagjai közül, az igazgató másokat helyettesít.

7. Kik hivatalosan vádlók tartoznak lenni, bírákká nem választhatók; azonban oly ülésekhez, melyeket sem vádlókul, sem tanukul, sem vádlottakul nem jelennek meg, az igazgató által elnökül vagy helyettes bírákul kineveztetethetnek.

8. A vádlott mentheti magát személyesen, képviselő által vagy írásban. Ha a vádlott személyesen vagy képviselője által helyes ok nélkül a bíróság előtt meg nem jelenik, vagy mentségét írásban be nem adja, elveszti ügyét.

9. A bíróság hatalmában áll csak azt vizsgálni, vajjon a vétség valóban elkövetett-e, vagy nem? s vajjon a vádlott mentsége bevezethető-e, vagy nem? de miután a vétség el volt követve, s a vádlottnak nincs alapos mentsége, többé nem áll a bíróságnak hatalmában a törvények által kiszabott büntetéseket sem elengedni, sem enyhíteni; hol a büntetés minőségét meghatározni a bírák belátására bízatik, az világos szavakkal ki van téve ezen törvénykönyvben.

10. Az igazgatóság mint ezen törvényeknek legfőbb oltalmazója, a bíróságnak, a törvények értelmében hozott ítélete alól senkit sem fog felmenteni; azért kérelemmel és rimánkodással alkalmatlankodni az igazgatóságnál sem helye sem haszna nem leend.

11. A bíróság minden ülésről külön jegyző-könyvet fog vinni, melyben a vád egész terjedelmében körülállásosan le fog iratni; valamint az is, melyik törvényczikk szerint, s minő büntetésre ítéltetett, vagy micsoda mentségnél fogva oldoztatott fel a bevádlott. Az ítéletek egész éven át folyó számokkal jelöltetnek. A jegyzőkönyvek egy e végre bekötött könyvbe iratnak.

12. Ezen jegyzőkönyvek mindenkor az igazgató élébe terjesztetnek, ki, ha az ítéletek a törvények értelmében hozattak, megerősíti és az illetőknél az ítéletek végrehajtását elrendeli: ha pedig valami észrevétele volna az ítéletek iránt, újabb vizsgálat végett visszaküldi az illető bírósághoz.

13. Az ily megerősített jegyzőkönyvek értelmében, a titkár jegyzékére, a büntetési pénzek az illetők havi díjából a legelső fizetés napon lehozatnak.

14. Az egyes büntetési jegyzőkönyvek, év végével, az igazgatóság által kinevezendő intézeti tagok ellenőrsége alatt, a titkár által kivonatban a nagy büntető könyvbe igtattatnak, mely egyszersmind a nyugpénzalapítvány főkönyveül is szolgáland.

15. A bíróságok ülésein, a tárgyalás alatt, az intézet tagjai jelen lehetnek; de az elnökön, bírákon, vádlókon, vádlottakon s megszólítandó tanukon kívül másnak szólani nem szabad. Az ellenkezőleg cselekvőket az elnök rendre inti, vagy kiharancsolja: ki nem engedelmeskedik, 3 kros büntetést fizet. Ezen kívül az, ki a bíróságot megsérti, vagy előtte magát bármi tekintetben illetlenül viseli, a bíróság által hevádoltatik, s a következő bíróság által, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 6 kros büntetéstől félhavi díjjal

marasztaltathatik el. F. V. A tárgyalás bevégezte után, az ítéletek hozatalakor egyedül a bíróság tagjai lehetnek jelen.

16. Ha a kirendelt bíró az ülésről elmarad, vagy késik, ugy büntetetik, mintha főpróbáról maradna, vagy késnek el.

17. Kit az igazgatóság vagy társai bizalma bírói tisztre szólít, s fel nem akarná vállalni, egy nyolczad havi díját veszti el.

18. Vádló lehet akárki; hivatalból vádlók lesznek a rendezők, ügyelők, karnagyok, kartanító, balletmester, szinmester stb. szóval: minden osztály előljárói. Ezek a körökben történt vétségeket tartoznak az ügyelők által feljegyeztetni: ki azt tenni szándékosan vagy részrehajlásból elmulasztaná, a fel nem adott vétség díját fizeti. — A szinpadon, próbák és előadások alatt történt vétségeket az ügyelő tartozik feljegyezni; kartanulások alatt a kartanító; hangászkarban operában és énekes darabokban az illető karnagy, drámában pedig a karigazgató, vagy az e végre megbizott egyén. Az öltözőben a kardalnokokra a karügyelő fog fölvygázni, s vétségeiket felírtni. Az említett előljárókat mindenki vádolhatja.

19. A ki a bíróságok előtt hamis tanubizonyságot tesz, félhavi díjra büntetetik; s többé tanu sem lehet. F. V.

20. Ki a vádlókönyvben valamit letörölni, vagy valamit hozzáadni bátorzkodnék, 12 kros büntetést fizet. Saját vádját azonban az illető visszavonhatja. A vádlókönyv az ügyelőnél áll, s abba a nem hivatalos vádló vádját sajátkezüleg írja be.

21. A törvénybe idéző körleyéllel a vádlókönyv is megmutattatik a vádlottnak, hogy az ellene tett vádat már az ülés előtt is ismerje.

22. Különböznek az erkölcsi bünöktől a hivatalos foglalatosságban készakarva vagy vétségből elkövetendő hibák, melyeknek megszüntetésére pénzbeli büntetések szabhatnak. A büntetés vagy kerekösszeg, vagy 2 krtól több krig terjedő, a vétséget elkövető tag negyedhavi fizetésének minden forintjától számítandó; rendkívüli esetekben negyed, fél, egész havi díj elvesztése, vagy elbocsátás leend. A büntetési pénzek osztrák pénzben értetnek. A mely színész, énekes vagy kardalnok egyszersmind hivaltal is visel, hivatala teljesítésében elkövetett vétségeért hivatala után járó díjából fizeti a büntetést; egyéb vétségeiért pedig színészi, énekesi vagy kardalnoki fizetéséből.

Ki nem színész, nem énekes, nem kardalnok, de mégis több hivaltal visel, a büntetést azon hivatal után járó díjból fizeti, melynek teljesítésében a vétséget elkövette: az oly vétségekért pedig, melyeket nem hivatali körében követ el, a büntetés nagyobbik fizetése szerint vonatik.

23. A büntetési pénzek a nyugpénz alapjának nevelésére és nem egyébre fognak fordittatni.

24. Mindennemü vétségeik esetében a 4-dik és 5-dik §§-ban megnevezett bíróságok által fognak büntetetni, és senki más által, az inzethek valamennyi tagjai, kik az intézettől fizetést huznak, kivéve: a ruhatári segédeket, öltöztetőnőket, fodrászokat, szertárnokot, festéktörőt, diszitőket, őrmestert, szolgálakat, világosítókat, jegyszedő-

ket, ház mestert és örököt, kik iránt e részben az igazgatóság külön fog rendelkezni.

25. Az igazgatóság csak azon esetben bocsáthatja el rögtön, kárpótlás nélkül, a 4-dik és 5-dik §§-ban megnevezett bíróságok mellőzésével, az intézeti szerződött tagot, ha oly törvényczikk ellen vét, melyben ezen hatalom világos szavakkal megadatik az igazgatóságnak. Ha az igazgatóság, elbocsátási jogával élni nem akarván, az ügyet a bíróság elé viszi, s a bíróság a vádlottat fölmentette, az igazgatóságnak nincs joga a felmentett tagot többé elbocsátani. A bíróságok ítélete elbocsátási esetben csak úgy érvényes, ha az igazgatóság által is helybenhagyatik. Kit elbocsátási büntetés alól felment az igazgatóság, az a helyett okvetlenül egész havi díját elveszti büntetésül.

Általánosak.

26. A színház minden szerződött tagja, mint szinte valamennyi szolgálati osztály személyei, kik a színháztól fizetést huznak, törvényeinek kivétel nélkül alája vannak vetve. Ennek következtében az intézeti törvények valamint az igazgatóságot, ugy a tagokat egyiránt kötelezvé, a szerződések is mindenkor a törvények szellemével megegyezőleg fognak köttetni.

27. Az igazgatóság által később hozandó törvények csak úgy érvényesek, ha a 2-dik §. értelmében szavazattal bíró tagok többsége elfogadja.

28. A szerződésekben kiszabott felmondási idő eltölte előtt senki sem hagyhatja el az intézetet : az igazgatóság sem bocsát el senkit a 25. §. értelmében, kivéven ha e törvény oly czikkelye ellen vét, melyben büntetésül elbocsátás szabatik.

29. Csak írásban tett felmondás érvényes, s arról az ellenfél tértvényt fog adni.

30. Oly tagot, ki az intézet becsületét csökkentő vétket követ el, vagy kit polgári hatóság fenyejtő kereset alá vesz, az igazgatóság kárpótlás nélkül elbocsáthat ; s ilyennel a többi tag sem tartozik szinpadra lépni.

31. Az igazgatóság színházat érdeklő ügyben mindenkor összehívhatja a tagokat : az elkéső, vagy elmaradó ugy büntettetik, mint-ha főpróbáról késett vagy maradt volna el.

32. Játékrend, rendelet, értesítés, melyek az igazgatóság vagy hivatalnokok által adatnak ki, a próbákat jelentő fekete tábla mellett egy e végre készült rá mában fognak kifüggesztetni, s ezt szükséges tudomásul a tagok minden estve megtekintik ; s azzal, hogy e rá márt nem látták, soha sem menthetik magokat. Kinek az ily kifüggesztett rendelvény ellen bármintemű kifogása vagy észrevétele van, azt egész terjedelmében huszonnégy óra lefolyása alatt írásban fogja az illetőnek benyújtani ; későbbi és nem írásban tett észrevétel vagy ellenvetés nem érvényes.

33. Oly ügyekben, melyek gyors végrehajtást igényelvén, nem

halaszthatók, az igazgatóság vagy hivatalnokok körlevél által értesítik az illetőket; s azt az illetők, annak bizonyosságul, hogy látták, tartoznak aláírni; s az aláírást még akkor sem mulaszthatják el, 6 kros büntetés alatt, ha alapos ellenvetésök volna.

Ha az aláírásban a tagokra nézve valami kötelező volna, s ha valaki észrevételt vagy ellenvetést kívánna tenni, neve után írhat ugyan NB-nét; de ellenvetését vagy észrevételét a rendelet kibocsátónak rögtön megmondja, vagy megírja: ellenkezőleg az ebből származható zavar és hátramaradáshoz képest, a bíróság belátása szerint, 6 kros büntetéstől negyedhavi díjig büntetettik. F. V.

34. Minden fontosabb hivatalos rendelkezés írásban történjék: másként cselekvő a történhető kárért felelős leend.

35. A czivakodók, pörlekedők, egymást sértegetők, gorombáskodók, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 6 kros büntetéstől félhavi fizetésig marasztaltatnak el. F. V.

Az előljárót, hivatalbelit, vendéget megsértő, mindig keményebben fog büntettetni. F. V.

Ki valakit az intézet tagjai közül megütni bátorkodnék, egész havi díjra büntetettik, sőt el is bocsáttathatik az igazgatóság által, vagy a bíróságok ítélete következtében; fenmaradván minden esetben a sértett félnek a hazai törvények szerinti keresete. F. V.

A verekedő, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, egy negyed havi díjtól egész havi díjig büntetettik; sőt el is bocsáttathatik az igazgatóság által, vagy a bíróságok ítélete következtében. F. V.

36. A közönséget megsértő tag legcsekélyebb vétségben is negyedrészt havi fizetését veszti el; — botrányosabb vétségben fél s egész havi díját, sőt el is bocsátható a bíróság ítélete következtében. F. V.

37. Ki az intézetnek valamely nőtagját illetlen viselete által megsérti, elveszti negyedrészt havi fizetését; ugy a nőtag is, ki a női szeméremről és illedelemről megfeledkeznék. F. V.

38. Minden lármas és heves ellenmondás tilalmas 12 kros büntetés alatt valamely hivatal viselő rendelése ellen, melyet az hivatalkörében az illetőknek ad ki. Ha az érdeklött azt hiszi, (másnak belé avatkozni 2 forint büntetés alatt nem szabad), hogy a rendelet ellen alapos kifogással bír, szabad azt ugyan illedelmesen nyilvánítania a rendeletet kiadó előtt, de annak véghatározatában köteles megnyugodni; ki ellenkezőleg cselekednék, habár semmi zavart nem okozna az által, fizet 24 kros büntetést; ha pedig miatta zavar és hátramaradás is történék, az előbbi 24 kros büntetésen kívül, még az okozott zavart vagy hátramaradást illető büntetésben is elmarasztaltatik. Az igazgatóság törvényes és hivatalos rendelése ellen nyilván ellenszegülő félhavi díját veszti el. F. V.

39. Ki a színház épületbe részegen jő, 2 frtra büntetettik. Ki próbára részegen jő, minden egyéb próbán $\frac{1}{4}$, főpróbán pedig $\frac{1}{2}$ havi

diját veszti el. Ki előadáson részeg, egy havi díját veszti, s rögtön elbocsátható. F. V.

40. Kutyának s más állatnak próbán s előadáson nincs helye; a tulajdonos első esetben 24 kr., a másodikban 48 krt. fizet. S ha előadáskor a nézők láttára a szinpadon mutatkoznak: a tulajdonos 5 frtot fizet.

41. A színház épületében dohányozni, égő pipát vagy szivart bevenni, egy havi díj büntetés alatt mem szabad. F. V.

Előadáskor a szinpadon jelenete alatt csak akkor gyujthat a szereplő tag pipára, vagy szivarra, ha a rendezőtől utasítást kapott: ellenkezőleg egy havi díjra büntettetik. F. V.

42. Színházi diszünnepélyeken, az igazgatóság rendeletére, az intézetnek minden tagja kivétel nélkül tartozik felöltözni $\frac{1}{4}$ havi díj elvesztése alatt.

43. Próbában s az előadáson a házi statistáknak, diszitó és világitó személyzetnek csak a rendező és ügyelő oszthat rendeletet: másnak nem tartoznak engedelmeskedni.

44. Ki hangjegyeket, könyveket, sugóttextust, szerepeket, ruhátári darabokat, szükséges szereket s akármi színházi kellékeket bepiszkol, elveszt, elront, vagy bármiképen megkárosít, annak költségén azok vagy kijavíttatni, vagy ujonnan megszerезtetni fognak. Az illető felügyelők, ruhatárnokok, színmester, könyvtárnok stb. minden körökben történt ilyes kárt tartoznak azonnal bejelenteni az igazgatóságnak, különben a kárt ők fogják megtéríteni.

45. Minden színésznek van joga olvasni az ujonnan adandó darabokat, s azokat egy napra, de nem többre, térítvény mellett meg kell kapnia. Ki egy napnál tovább tart magánál darabot előleges jelentés és jóváhagyás nélkül, minden napért fizet 24 krt. Partitúrát, s zongora kivonatot csak az igazgatóság, vagy rendező, vagy karnagy tudtával szabad a színház épületéből térítvény mellett elvinni 2 frt. büntetés alatt; s nem több időre, mint egy napra; ki egy napnál tovább tartja magánál előleges jelentés és jóváhagyás nélkül, minden napért fizet 24 krt.

46. Eredeti művet, akár egészen, akár részben, a szerző beleegyezése nélkül lemásolni vagy lemásoltatni nem szabad. Ki ez ellen vét, fél havi díját veszti el; e fölött a szerzőnek a bíróság által meghatározandó illő kárpótlást is fog fizetni; sőt mint tolvaj, az igazgatóság vagy a bíróságok ítélete következtében elbocsáttathatik. F. V.

47. Hogy a próbák csenddel mehessenek végbe, tiltva lesz más tagnak ott megjelenni, mint a kinek a próbált darabban dolga van: 2 kros büntetés alatt. Estve előadáskor szinpadon vagy öltözőkben csak azok tartózkodhatnak, kiknek foglalatosságaik kívánják, 4 kros büntetés alatt. Ezen két rendbeli büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor kénytelen a rendező vagy ügyelő az illetőket távozásra inteni. — Ezen törvény alól a hivatalnokok általában kivéttnek.

48. Idegenek próba és előadás alatt nem mulathatnak a szinpadon és öltözőkben: az ór minden idegent tartozik megszólítani, ki ha

ezen megszólításra nem hajt, tartozik ezt a rendezőnek bejelenteni, különben fizet 24 krt. E részben kivétel csak az igazgató, vagy ennek távollétében a rendező engedelmével történhetik.

Rokont, cselédet csak a rendező tudtával lehet próba s előadás-kor az öltözőbe vinni, 24 kr. büntetés alatt, s azoknak az álfalak közt tartózkodni csak a rendező tudtával szabad, csak addig és ott, a meddig és a hol rá a játszóagnak elkerülhetlen szüksége van: ellenkező esetben az illető fizet 24 krt. Ezen büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor kénytelen a rendező vagy ügyelő a rokont, vagy cselédet távozásra inteni. S ha a rokon, vagy cseléd a szinpadon a nézők láttára mutatkoznék, az illető 5 frtot fizet.

49. A színházi irodában hivatalos foglalatosság nélkül tartózkodni tilalmas, a vétséget elkövető 24 krt. fizet; s ezen büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor az illető távozásra intetik.

50. Az előadásokat az intézet tagjai az igazgatóság által kijelelt helyről nézhetik. Ki páholyban, vagy más nézőhelyeken illetlenkedik, lármáz, botrányos viseli magát, a vétség fokozatához képest, a bírák belátása szerint félhavi fizetésig büntettetik. F. V.

51. a) Ki megbetegszik, rögtön jelentetni fogja az illető ügyelőnek 12 kros büntetés alatt; s 6 óra alatt orvosi bizonyítványt küld 6 kros büntetés alatt; e két rendbeli büntetés, elmulasztás esetében, naponként ismételtetik. Ezen büntetésen felül, az ily jelentést tenni, elmulasztott tag, az általa okozható zavarhoz képest, a bíróság belátása szerint, 12 krajczáros büntetéstől egy negyed havi díj elvesztéséig büntettetik. F. V.

b) Csak orvos bizonyítványa érvényes.

c) Az orvosi bizonyítványban, a mennyire lehetséges, határozatassék meg az idő, meddig nélkülözendő a beteg; s azon idő elfolyása után, az a) alatti büntetés alatt, új bizonyítvány küldessék.

d) Ki betegnek jelenti magát, az orvos engedelmével nélkül szállásán kívül nem mutatkozik 6 kros büntetés alatt. A kijárhatási engedelem az orvosi bizonyítványban kitétetik, s az idő is, melyben elhagyhatja a beteg szállását: ki más időben mutatkozik szállásán kívül, fizeti a fentebbi büntetést.

e) Betegségekben, melyek erkölcstelenség vagy korhelykedés következményei, — az illető elveszti a betegség tartamára eső fizetését. F. V.

52. A mely nőtag törvényes házasságon kívül teherbe esik, azon idő alatt, melyben szinpadra nem léphet, első esetben fél, második esetben egész fizetését elveszti. — Az ily tag, nehogy botrányul szolgáljon, mihelyt a terhesség rajta észrevehető, szinpadra nem léphet.

53. Az igazgatóság engedelmével nélkül semmiféle nyilvános mutatványban, ha szinte jótékony czélra volna is adandó, senki föl nem léphet: büntetés 1 havi díj.

54. Ki a szinre hozandó új művek fölött roszaló híreket terjeszt a közönség közt, fizet 24 kros büntetést.

55. Ki az igazgatóság, vagy intézeti tag ellen nyilvánosan sértőleg beszél, vagy ír, rágalmaz, azokat becsületben és hitelben kisebbiti; az előadáskor a néző helyen roszalásának jeleit adja, az igazgatóság s az intézet tagjai ellen pártokat csinál, piszegőket, füttyölőket, vagy tapsolókat bérel: a bírák belátása szerint, a vétség fokozatához képest, 12 kros büntetéstől egész havi díj elvesztéséig büntethető, sőt rögtön el is bocsátható. F. V.

56. Minden tag köteles szállása teljes jegyzékét beadni az igazgatóságnak, 6 kros büntetés alatt. Ki szállását változtatja, 24 óra alatt értesíti az igazgatóságot, 6 kros büntetés alatt, mely büntetés elmulasztás esetében naponként ismételtetik.

57. Ki a szállásáról 3 óránál több időre távozik, otthon meghagyja, hol lesz megtalálható: ellenkező esetben, az e miatt történhető zavar és akadályhoz mérve, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 kros büntetésig büntetetik.

58. A városból csak az igazgató engedelmevel szabad elutazni; ellenkező esetben az illető minden napért egy negyed havi díját veszti el; az általa elmulasztott foglalatosságokért is a főrvények szerint büntetettvén. F. V.

59. Ki szabadsággal elutazott, s az engedett időn túl oda marad, minden napért 24 kros büntetést fizet, sőt az általa okozandó kár megtérítésében is elmarasztható, felmaradván az igazgatóságnak joga őt rögtön el is bocsátani. F. V.

Játékrend.

60. Darabválasztás és játékrendkészítés egészen igazgatói jog, s e részben az igazgatóság tetszése szerint intézkedik.

61. A játékrendet az igazgató a színészek közül azokkal készíti, kiket e végre meghívott. A kitűzött időre meg nem jelenő tag ugy büntetetik, mintha főpróbáról maradt vagy késett volna el.

62. A játékrend egy hétre készítettik, és a 32. §-ban említett módon kifüggesztetik. Kinek észrevétele vagy kifogása van, a kifüggesztés után 24 óra alatt észrevételét vagy kifogását írásban beadja az igazgatónak; azontul semmi kifogás sem érvényes, s az illető tartozik a kitűzött darabokban föllépni. Ha a kifogás beadása után 24 óra alatt semmi választ sem kap a tag, jele, hogy kifogása alaptalanul találatott.

63. Ki miatt ezen szabályok mellett a kitűzött darabot el kell halasztani, egy negyed havi díját veszti el. F. V.

64. Játékrendre csak már kiosztott darabok tételnek.

65. Ha a játékrenden időközben változtatni kell, a 32-dik és 33-dik §§-ban említett módon, tudatni kell az illetőkkel.

66. A játékrenden változtatni az igazgató tudta nélkül nem szabad; (kivéve a rögtöni betegség esetét) kik azt tennék, személyenként egész havi díjokat veszítik el. F. V.

Szerepek.

Jegyzés. Szerepek alatt értetnek egyszersmind az operára nézve az énekrészek, és a balletre nézve a tánczrészek is.

67. §. A szereposztás egészen igazgatói jog.

68. Minden tag köteles a neki osztott szerepet elfogadni, a szerep visszaküldése még akkor sem engedtetvén meg, ha iránta észrevétele volna is, 12 kros büntetés alatt.

69. Az igazgatóság rendeletére, minden tag köteles betanult szerepei jegyzékét 10 nap alatt beadni; azontul elmulasztás esetében minden napért fizet 2 kros büntetést.

70. A szereposztás nem a tagok szerepjegyzéke szerint, hanem a társaság személyzetéhez képest fog történni: de a tag által feljegyzett szerep betanult gyanánt fog tekintetni.

71. Kinek a szereposztás ellen kifogása vagy észrevétele van, azt a szerepvételétől 24 óra alatt írásban beadhatja az igazgatónak; azontul tett észrevétel vagy kifogás nem érvényes; ugy a sem, mely nem egyenesen az igazgatónak és nem írásba nyújtatik be. Az igazgató fogja elítélni, ha valljon észrevétel vagy kifogás helyes-e, vagy helytelen; s valljon orvosolható-e, vagy nem? Ha az észrevétel vagy kifogás benyújtása után 24 óra alatt az érdeklött szerep vissza nem kívántatik, annak leendő jele, hogy az észrevétel vagy kifogás helytelennek találtatott, vagy nem orvosolható; s ki ezen esetben a szerepet eljátszani tovább is vonakodnék, $\frac{1}{4}$ havi díjat veszti el, mely büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor az igazgatóság nevében felszólíttatik a tag a szerep eljátszására.

72. Szerepet senki sem birhat kirekesztőleg egyedül, hanem ha kívántatik, át kell másnak is engednie, és ismét visszafogadnia. Ki szerepét visszaadni vonakodik, vagy elvesztvén azonnal visszaadni képtelen, 12 kros büntetés mellett költségén újra le fog iratni. Szerepváltoztatáskor ugyanazon darabban, törvényes betanulási idő mellett, más szerepet is köteles a tag eljátszani, mint a mely tőle elvétetett; ellenkező esetben az előbbi czikk szerint fog büntettetni.

73. Igazgatóság tudta nélkül a tagok által történt szerepváltoztatás nem érvényes; kivéve, hol rögtöni betegség miatt azt a rendező előadás napján tenni kénytelen.

74. Minden hóban két nagy új főszerepet köteles a színész elvállalni, kisebbeket, de két ívet meg nem haladókat, ezeken felül minden színre hozandó új darabban. A mely főszerepet a színész másfél évig nem játszott, annak ujonnan betanulására egy hetet kívánhat, Kis szerepeket, félívet meg nem haladókat s nem kötött beszédket, szükség esetében még a játék napján is köteles elvállalni a tag. Rögtön oly darabok vétethetnek elő, melyek azon évben többször adattak. Nagy új operák betanulására legfeljebb 6 hét, kisebbekére 3 hét, népszínművekére vagy énekes darabokéra pedig 10 nap

engedtetik. Ki miatt ezen szabályok mellett, az előadás a kiszabott időre meg nem történhetnék, $\frac{1}{4}$ havi díját veszi el. F. V.

75. Szerepből valamit kihuzni a rendező tudta nélkül a tagnak 2 kros bünt. alatt nem szabad; s ha az ily huzás helytelen, a rendező által visszahuzatik; s azt megítélni a rendezőt illeti, nem az illető tagot. — Ki pedig főpróba után hagyna ki valamit szerepéből a rendező tudta s engedelmé nélkül, az okozandó zavarhoz képest 12 kros büntetéstől $\frac{1}{4}$ havi díj elvesztéseig büntethető, a bíróság belátása szerint F. V.

Próbák.

76. A másnapi próbák rendszeren esti 8 óraker iratnak fel a fekete táblára. Ha azontul, véletlenül közbejött körülmények miatt, a próbarenden változtatni kell, arról az illetők körlevél által fognak tudósíttatni. Azon tagok azonban, kiknek a tett változtatás után is vannak foglalkozásaik a színházban, mielőtt haza mennének, a fekete táblát mindenkor megtekintik, mert az olyanokhoz a körlevél nem fog elküldetni, s az ilyen tag mentségül ezen körülményt sohasem hozhatja fel.

77. Próbák reggeli 8 órától kezdve tartathatnak; délután csak szükség esetében, előadás után pedig csak rendkívüliekben; ezt azonban megítélni az igazgatóságot illeti.

78. A próbák és előadás a színházi órák szerint fognak kezdetni; s gond lesz rá, hogy a színházi órák a városházi órákhoz igaztassanak.

79. Olvasópróbán minden, kinek szerepe van, tartozik elejétől végig jelen lenni; a ki elkésik, öt perczig 1, tíz perczig 2, egy óra negyedig 3, fél óráig 4, három negyedig 5, egy óráig 6, öt negyedig 7, hat negyedig 8, két óráig 9 kros büntetést fizet, s így tovább.

80. A szerepek kiosztása után 24 óra fog engedtetni az olvasópróbaig, hogy szerepét néhányszor átolvashassa a tag: ki akadozva a többiek türelmét fárasztja, fizet 24 krt.

Olvasó próbán mindenki ügyel, ha valljon szerepe és végszavai jól vannak-e írva; továbbá, hogy a személyzet jól értse, fenszóval és jellemezve fog olvasni.

A rendezőt midőn a darabot ismertető észrevételeket mond, a tagok tartoznak kihallgatni: ellenkező esetben mint próbaháborítók a 84. §. szerint fognak büntettetni.

Ha a rendező szükségesnek látja, második olvasópróbát is tartathat.

81. A rendező ügyel, hogy az idegen szók és nevek helyesen mondassanak ki, különben fizet 24 krt; ugyan ennyire büntettetik az is, ki az idegen szót és nevet hibásan ejti ki előadáskor.

82. Ki főpróbán kcsik: öt perczig 2, tíz perczig 3, egy óra negyedig 4, félóráig 6, három negyedig 8, egy óráig 10, öt negyedig 12, hat negyedig 14, hét negyedig 16 kros büntetést fizet, s így tovább.

Az olvasópróbát kivéve, minden egyéb próbán késésül azon idő számíttatik, a meddig az elkésett tag jelenete vagy jelenetei együttvéve tartottak.

83. A ki olvasó és főpróbán kívül bármi nevet viselő próbáról késik, legyen az emlékezeti-, szoba-, zongora-, előgyakorlati-, kar-gyakorlati-, táncz-, némaszemélyzeti-, quartet-, orchestrumi próba stb. stb. 5 perczig 1, tiz perczig 2, egy óra negyedig 3, félóráig 4, egy óráig 5, másfél óráig 6, két óráig 7, két órán tul 8 kros büntetést fizet. — Ezen törvény alkalmaztatik az intézet minden tagjára, ki olvasó- és főpróbán és előadáson, vagy más ezen törvényekben különösen meghatározott eseteken kívül, bármily néven nevezendő, őt illető foglalatosságról késnék, vagy elmaradna.

84. Minden próbához, kivétel nélkül, csend, rend és figyelem szükséges. Ki csevegés, nevetés, illetlenkedés, kopogás, ajtócsapkodás, vagy bármi néven nevezendő zaj által a próbát háborítja, a bírák belátása szerint 6 kros büntetéstől 12 krosig marasztaltatik el.

85. A rendezők ügyelni fognak, hogy a mennyire csak lehet a próbák össze ne ütközzenek, de mivel ez drámában és operában egyiránt foglalkozó tagokkal szinte lehetlen, az illető tag szobai próbáért a szinpadit s más próbáért a főpróbát el nem mulaszthatja. Zongora próbákon azon számok fognak előbb próbáltatni, melyekben a szinpadon próbálódónak dolga van, s ez ha szinpadi próbáját végzé, tartozik a zongorapróbára azonnal visszamenni.

87. Az előadásokat elintézni a rendező kötelessége, s mit ő e tekintetben a próbán rendel, annak a többi tag ellenszegülés nélkül tartozik engedelmeskedni. Megengedtetik ugyan akárkinek észrevételt, sőt javaslatot is tenni, s játéka érdekében fekvő tárgyakra nézve kívánatát nyilvánítani, az olvasó, emlékezeti, vagy gyakorlati próbákon, de ha a rendező által nem helyeseltetnék, a tagnak nincs joga ellenkezőt tenni. Ily vétséget elkövető, a 38. pont értelmében fog büntettetni. Főpróbán nyilvánítandó kívánat, különösen ily daraboknál, melyekből más próba is volt, nem fog tekintetbe vétetni.

Azonban, a rendezőt kivéve, a többi működő tagok észrevételeket csak változás vagy felvonás-végével tehetnek: az ellenkezőleg cselekvő mint próbaháborító a 84. §. értelmében büntettetik.

87. Más hivatalos foglalkozással próbárolói elkésését senki sem mentheti. Csupán az igazgató egyenes rendelete következtében maradhat el próbáról a tag, s ezt az igazgatónak irott bizonyítványával tartozik igazolni: különben mint próbáról elkéső vagy elmaradó büntettetik.

88. Az ügyelő minden szinpadi próbán megcsengeti a felvonásokat és változásokat 6 kros büntetés alatt. A kinek hivatalos foglalatosságban oly helyüvé kell a szinház épületében távoznia, hová csengetyűk nem hallanak, azt jelenteni fogja az ügyelőnek, s az ilyet az ügyelő hivatni fogja, különben az elmulasztó fél fizeti a vétség büntetését.

89. Az ügyelő csengetés után, azok kiknek jelenésük nincs, a

szinpadról az álfalak mögé vonulnak ki: ki ellenkezőleg a színhelyen mutatkozni fog, 6 krt fizet, mely büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor a tag az illetők által távozásra intetik.

90. A játzó személyek minden szinpadi próbán jelszóra, onnan és akkor fognak fellépni, honnan és mikor kell; a jelszókat pedig mindenki érthetőleg fogja elmondani: ki nem a kiszabott helyről vagy korán vagy későn lép fel, vagy a jelszót érthetetlenül mondja el, fizet 6 krt. Ezen pont csak arra alkalmazható, ki a szinpadon jelen van; különben nem e pont, hanem az elkészési pontok szerint büntetetik.

91. Jelenetére az ügyelő senkit sem szólít, de a jelszót, ha kérdeztetik, 3 kros büntetés alatt tartozik megmondani.

92. Ki főpróbán szerepében akadozik 4, ki pedig nem tudja 8, s ha e miatt egész jelenet újra próbálandó lenne, 12 kros büntetést fizet.

J e g y z é s. Az új darab első szinpadi próbáján, minden a mi scenikai tekintetben szükséges az előadáshoz, elintéztetik. A személyek fellépte, a hely, melyet el kell foglalniok, az összefüggés az egész szinpadi képpel, s a külső utasítások ezen első szinpadi próba előkelő feladatai, miután a szavalati előkészületek már az olvasó próbán megtétettek, s itt több biztossággal végrehajthatók. Ha a szinpadi próbától sikert kívánunk, a színésznek szerepét már elegendőleg tudnia kell. Szereppel kézben szinpadon próbálni semmi esetben nem szabad.

93. Ki a főpróbát csak gépileg akarja folytatni, s e miatt a rendező által intetve, vonakodik foglalatosságát komolyan teljesíteni, 12 kros büntetést fizet.

94. Ki szinpadi próbán szerepét olvassa, mint szerep nem tudó a 92. §. szerint büntetetik.

J e g y z é s. A főpróba minden tekintetben az előadáshoz hasonlítson. Tehát hozzá minden diszitmény, sülyedő, repülő, stb. teljes rendben legyen, s a szinmester e tekintetben pontosan ügyeljen utasításaira. E felett minden butor és szükséges szer is helyén és kéznél, s a darabhoz megkívántató öltözet már kirakva legyen. A mi az előadó személyeket illeti, azok mind szavalat, mind mimika tekintetben előadáshoz hasonlóan játszanak, s a szükséges erő sem hangban sem mozdulatokban ne hiányozzék (kivéven a gyengélkedés esetéi) mert az egyes játzó az előadásnak, mintegy hangversenynek kiegészítő szükséges részei, s a forte és piano, s a finomabb árnyéklatok csak a próbái összjátzás által eszközölhetők. — A mozdulatiban hanyag, kezeit zsebbe (tán épen a nadrágzsebbe) rejtő, finomabb szinpadi viselethez soha sem fog jutni. Ha már a beszédbe illendő erő öntetett, a szükséges sebességnek sem szabad hiányozni; s ama egykedvű próbálás, mely végre szerepkihallgatássá szokott elfajulni, általában meg ne szenvedtessék, minthogy különösen a könnyű vig- és cselszövényes játék jömenetelének megülő betüje; az ily, reggel egykedvüleg kihallgatott darabok előadásakor, midőn egyik-másik a főszerepesei közül sebesen akar haladni, csupa szünetekké válnak, melyek kinzók és boszantók a

közönségre nézve. Ha a szokatlan öltözetek a játékot akadályozandók volnának, vagy antik darabokban a redőzet és köpeny viselése megkivánná, tanácsos egész öltözetben próbálni, hogy az egésznek ezen kiegészítő része is, ne csupán a sors játékára legyen bízva. Minden valódi művész ezen utasítást üdvösnek és czélszerűnek fogja vallani.

95. Minden játzó tag, kinek a némaszemélyzettel valamely csoportozatot vagy viadalt kell előadni, ennek próbálatára tartozik pontosan megjelenni: ellenesetben mint próbáról elmaradó fog büntettetni.

96. Minden próbán tartozik a tag hangosan és érthetőleg beszélni vagy énekelni, s az általa ábrázolandó jellemet tisztán kitüntetni, röviden bebizonyitnia kell, hogy tudja, mit kelljen előadnia. Elhanyagolás esetében a rendezőnek kötelessége az illetőt figyelmeztetni, s a nem sikerült jeleneteket újra próbáltatni, ki figyelmeztetésének, vagy utasításának ellene szegül, a 38. §. értelmében fog büntettetni.

97. Minden próbán tartozik a tag, kinek jelenete volt, jelenete után a színhely megett addig várakozni, míg meggyőződött, vajjon a jelenet nem próbáltatik-e újra: ellenkező esetben, ha vétségbe esik, magának tulajdonítsa.

98. Mellékes foglalkozás, ugymint kötés, varrás stb. próbán meg nem engedtetik: ki ilyes foglalkozáson kapatik, próbán 12 krt; előadás alatt pedig 40 krt fizet, mely büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor az illető rendre intetett.

Enni, inni próbán nem szabad; ki azt teszi, fizet 12 krt; mely büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor a tag rendre intetett.

99. Midőn a rendező csupán némely részeket kíván próbáltatni, az ily próbát „részpróba“ czim alatt fogja hirdettetni, s az ily próbán az illetők elejétől végig jelen tartoznak lenni. A késők vagy elmaradók, ha az ily próba „részfőpróba“ czim alatt hirdettetik, a 82. §. szerint büntettetnek; különben pedig a 83. §. szerint.

Szükséges szerek.

100. A szükséges szert, a kinek vele dolga van, köteles a főpróbán megvizsgálni, ha czélszerű-e? s ha lényeges, használni is tartozik. A szertárnok köteles azokat főpróbán is, legalább félórával a próba előtt készen tartani. Próbán az illetők fogják a szükséges szereket magokhoz venni; előadáskor pedig kezdet előtt legalább is egy órával a szertárnok fogja az illetők helyére tenni, a mennyiben a szerek minősége engedi. Azonban a tag is köteles utánnok látni, s a hiányzókat idejében előkivánni. A szertárnok próbán minden hiányzó eszközért fizet 24 krt, előadáskor 1 frt 12 krt. Minden szert a használó tag, vagy az, kinek kezén utólszor megfordult, tartozik a próba és előadás után a szertárnoknak visszaadni, különben ha elvész, költségén ujonnan fog megszereztetni. Oly eszközökre nézve, melyek a színpadon hagyatnak, vagy eldobatnak, a tag a szertárnokot figyel-

meztetni fogja, ki az ily esetben vigyázni fog rájuk: ellenkező esetben a kárt magának tulajdonítsa. F. V.

Előadás.

101. Minden a próbákról szóló cikkekben előszámlált vétségek, ha előadáskor követtetnek el, a mennyiben különös cikkek által nem említettnek, háromszorosan büntettetnek.

102. Ki valamely előadásban fel fog lépni, jelenete előtt $\frac{1}{4}$ órával felöltözve leend, ellenkezőleg fizet 24 krt.

Minden művészi előadáshoz lelki nyugalom és jelenlét kívántatik, melylyel nem fog birni az, ki elkéshetés félelme közt mintegy magára ránczigálja öltönyeit.

103. A tulajdonképeni costümekek az e végre festett figurák, vagy az igazgatóság, vagy képviselője rendelete szerint fognak készítettetni; ezekben a tagnak, az igazgatóság vagy képviselője jóváhagyása nélkül, önkénytes változtatást tenni nem szabad. A közönséges ugynevezett francia öltözetek iránt, melyek a tagok sajátai, ezek a rendezővel tartoznak értekezni, hogy mindenki az előadandó jellemhez és körülményekhez, melyekben a mű játszik, illetőleg jelenjék meg. Ezen pont körüli vétségek $\frac{1}{4}$ rész havi díj elvesztésével büntettetnek. F. V.

104. Az új costümekek előadás előtt két nappal felpróbálás végett készen legyenek. Ha második felpróbálás szükséges, az az előadás reggelén megtörténhessék.

105. A tagnak oly nyilatkozása, hogy ő eme vagy ama costümben nem játszik, ellenszegülés gyanánt a 38-dik pont szerint fog büntettetni.

106. Rendesen az fog előbb öltöztettetni, s a hajfodrász a körül teszi előbb kötelességét, ki korábban jó az öltözőszobába, s itt korra és rangra semmi ügyelet nem fog lenni. Azonban, ha bebizonyosul, hogy valaki vagy lassuság, vagy roszakaratból a szolgálattevőket fel vagy eltartóztatja, miatta a többiek nem szenvedhetnek, s az illető $\frac{1}{4}$ órán tul nem élhet az öltöztető segedelmével. — Nappali viseletnél a tag tiszta lábbeliről és kéztyűről tartozik gondoskodni. Ki e pontok ellen vét, 12 kros büntetést fizet.

107. Mindenki jellemzőleg tartozik magát festeni, haját és a szakált rendezni stb. s e tekintetben a rendező utasításának engedni fog 12 kros büntetés alatt.

108. Rendező tudta nélkül 12 kros büntetés alatt senki sem fog előadáskor rendezimert, lánczot, keresztett, szalagot s ilyesmit viselni.

109. Lárma, goromba tréfa, vitatkozás, s eféle csendháborító dolgok tilalmasok az öltöző szobában. Minden egyesnek van joga csendet kívánni. A vétséget elkövető 24 krt. fizet.

110. Az ügyelő három csenditással hirdeti a játék kezdetét. Először kezdés előtt félórával, másodszer egy negyeddel, harmadszor a kezdés idején fog csengetni. Ha elmulasztja, az okozandó zavarhoz képest, a bírák belátása szerint 3 kros büntetéstől 24 kros büntetésig

büntethető. Ekkor a megnyitás kezdetik, s az ügyelő semmi ellenvetésre nem fog hajtani, s a megnyitás kezdetét el nem szabad halasztania. Ha valamely tag elkésik, s miatta a megnyitás újra kezdetik, $\frac{1}{8}$ havi fizetése huzatik le. Ha ezen második megnyitás végével sincs készen, s miatta harmadszor is kezdetik a megnyitás, $\frac{1}{4}$ havi fizetését veszti el. S ha ezután sincs készen, fél havi fizetését veszti el. Ha valamely tag a későbbi felvonások valamelyikében lép fel először, s miatta azon felvonást nem lehetne kezdeni, úgy büntetetik, mintha a jätéket nem lehetne miatta kezdeni. Ha valaki magát a szabók vagy hajfodrászokkal kívánna mentesíteni, mentességét tanukkal kell bebizonyítani; de az öltözöben vagy szinpadon e miatt lármázni 24 kros büntetés alatt tilalmas. F. V.

111. Ha valaki gondatlanságból, vagy rosz akaratból oly későn jöjné, hogy miatta a kítüzött előadás meg nem történhetnék, vagy szerepét másnak kellene elvállalni, épen úgy büntetetik, mint a ki egészen elmarad az előadásról, s elveszti egy havi fizetését. F. V.

112. Ki az előadáskor korán vagy későn; vagy nem a kiszabott helyen lép fel, vagy távozik, szükséges eszközök kinn felejt, az okozott zavarhoz képest 6 kros büntetéstől 24 kros büntetésig ítélthetetik. Ki egész jelenetet elmulaszt, $\frac{1}{4}$ havi díját veszti el. F. V.

113. Ki szerepét, ének- vagy zenerészét nem tudja előadásban, vagy valamely szerepet készakarva elhanyagol, s a miatt az előadásban csorbát ejt, a bírák belátása szerint 12 kros büntetéstől félhavi díjig büntethető. F. V.

114. A hevenyészés szabály szerint tiltva lesz; s komoly darabokban általában meg nem engedtetik 2 frt. büntetés alatt. Vig darabokban egy kis tréfa, vagy talpra esett elménczéség nem annyira korlátozandó, a mennyiben izléssel s az előadott jellemmel megegyeztethető, de csupán vig darabokban, s ott is minden hevenyészett szóért felelős az illető; s ha személyre, színészi vagy más magán viszonyokra sértőleg czéloz, 24 kros büntetést szenved, felmaradván a sértett félnek joga őt a polgári törvény útján is megkeresni. Segéd-színészeknek a hevenyészés 24 kros büntetés alatt tilalmas.

115. Ki játzó társának szerepét rosz akaratból, vagy gondatlanságból, vagy hanyagságból, egy vagy más módon elrontja, haszontalan tréfát üz, valamit önkénytelen kihagy, s készakarva jellem ellen (öregnek, vagy fiatalnak) öltözik; a közönséget játzó társa, orchestrum, sugó vagy bármely scenikai hibára, vagy botlásra szóval, mozdulattal, vagy bármi módon figyelmezteti, s különösen olyasmit követ el, mi által az illusio zavartatik, s az előadás kárt szenved; ide tartozik a nevetés, sugdosás stb. egymásközt jelenet alatt; egyes szavak vagy mondasoknak a közönséghez intézése, feltünő kaczerkodás a közönséggel; szóval, minden illetlenség, a vétség fokozatához képest a bíróság belátása szerint, 2 kros büntetéstől negyed havi díjig büntetetik. — Ezen törvény az intézet minden rendü osztályainak tagjaira alkalmazandó, kik közönség előtt szinpadon, vagy orchestrumban megjelennek. F. V.

116. Van scenikai illedék, mely ellen sok színpadon vétenek, ámbár elmellőzése kedvetlen benyomása a mivelt nézőkre. Ide tartozik a köpés, zsebkendő használása nélkül; ekképen a színpadot próbán s előadáson ne mocskosítsa senki, csak azért se, nehogy a hölgyek drága kelméjü köpenye vagy uszálya bepiszkoltassék. Ha a darabban nincs kijelölve, nem szabad csókolni. Soha sem szabad a némbert magához emelni. Semmi esetben sem szabad a nő ajkát csókolni, ha a csók a cselekvénnyel összefügg, arcot vagy homlokot kell csókolni. Öleléskor pedig ügyelni kell, nehogy a mell kézzel érintessék. Ki ilyesmi ellen vét, fizet 24 krt.

117. Midőn az igazgatóság szükségesnek tart valamit szóval jelentetni a közönségnek, azt rendszerint a rendezők fogják teljesíteni, de ha ezek játszanak, akármely tag, kivétel nélkül, és pedig ha az idő engedi, magyarkában tartoznak az ily jelentést végrehajtani. — Ki illetlenül öltözik ily alkalommal, vagy vonakodik a jelentést elvállalni: úgy büntetetik, mintha a jelentés szerepe volna,

118. Ki felvonás közt öltözik, jelenti az ügyelőnek; és az öltözésnek szabály szerint 10 percz alatt meg kell történni; csak igen nehéz öltözködésnél engedtetik egy negyed óra. Ki ez által a felvonás közt hosszabbítja, minden perczért 6 krt fizet. A felvonások kezdetét az ügyelő megcsengeti, de hívni senkit sem fog. Midőn a felvonások közti öltözködésre ily kevés idő határoztatik: feltételetik minden színművészről, hogy a hirtelen öltözködést művészete mechanikai tanulmányai közé számlálja; mert némely szerep az átöltözködésben hihetetlen gyorsaságot kíván. Haszontalan, s meg nem kívántató öltözködés, még nappali viseletnél sem engedhető; különösen, ha általa felvonások között hosszabbodván, a közönség türelme fárasztatik. Ellenben az ugyanazon darabban használt öltözködést sem szabad elmulasztani csupa kényelemből. Mind két esetben 24 krt fizet a vétséget elkövető; s az első esetben 10 perczen túl a fölött még minden perczért 6 krt is.

119. Csak az ügyelő adhat jelt vagy parancsot az előadás vagy felvonás kezdetére. Továbbá tilalmas az orchestrumnak taps vagy más mód által tovább játzsásra jelt adni, vagy scenikai elrendezésbe avatkozni: e tekintetben egyedül a rendező és ügyelők levén felelősök. Ki ez ellen vét, a vétséghez képest a bíróság belátása szerint $\frac{1}{4}$ havi díj elvesztéseig büntethető. F. V.

120. Ha a rendező bármi okból azt kívánja, hogy játék előtt, vagy felvonás közt a színhely üresen maradjon, mindenki távozni fog: a vétséget elkövető fizet 24 krt.

121. Lärmázni, kiáltani, zajgani, ugrálni, énekelni, táncolni, vivni, szóval minden mi lármát, rendetlenséget okoz, tilalmas a színpadon: játék előtt és felvonások közt, ily vétséget elkövető fizet 1 frtot; felvonások alatt pedig a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint 12 kros büntetéstől $\frac{1}{4}$ havi díj elvesztéseig büntethető F. V.

122. Ha a közönség, vagy annak bármi csekély része, valaki játéka, személye, vagy valamely darab iránt nem tetszését nyilvánítja,

a tagnak nem szabad azt viszonzni, különben a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint 24 kros büntetéstől egy hónapi fizetés elvesztéséig fog büntettetni, és el is bocsátható. F. V.

123. Ha a tag a közönség által hivatik, köteles felvonások alatt, után, s ha jelen van, játék végén is megjelenni. Ki a rendező vagy ügyelő figyelmeztetése következtében nem megy ki, 6 kros büntetést fizet.

124. Közönséghez szólani, engedelem nélkül, nem szabad. Ki a közönséget vagy annak bármely tagját a színpadról sértő szóval illeti, egy havi díjra büntettetik, sőt az igazgatóság által rögtön elbocsáthatatik. F. V.

125. Ha a hívott tag a játék vége előtt eltávozott, vagy nincs jelen, a rendező, vagy ennek rendeletére az ügyelő vagy akárki köteles a közönségnek tudtára adni, vagy adatni 12 kros büntetés alatt.

126. Ki egész előadást elmulaszt, bármi csekély foglalatossága lett volna, elveszt egy hónapi fizetést. A felett az igazgatóság az okozott kárért megperelheti, s elküldheti. F. V.

127. Előadás alatt az álfalak között a közönség láttára kiállni tilalmas, a vétséget elkövető fizet 24 krt; hasonlóan büntettetik, ki az első álfal mellett bárhol fog állani. Rokonért vagy cselédért vagy bármi hozzátartozóért az illető fog bünhödni. Ezen büntetés annyiszor ismételtetik, a hányszor kénytelen a rendező vagy ügyelő az illetőt távozásra inteni.

128. A szerepét elvégzett tag azon játék alatt, melyben foglalkozott, nézőhelyen a közönség láttára nem fog mutatkozni, 6 kros büntetés alatt.

Az operára nézve különösen.

129. Idegen áriát vagy más zenerészt az operákba, a rendező s a karnagy tudta s engedelmé nélkül, senki sem mellékelhet, sem ének-részből valamit el nem hagyhat, 24 kros büntetés alatt.

130. A tempo az énekdarabokra nézve a szobapróbán határozzatik meg. Kérdéses esetekben a karnagy határoz.

131. Szobapróbán úgy mint színpadi próbán a rendező és a karnagy határozza meg: ez vagy amaz operai rész hányszor próbáltassék? ki újra próbálni vonakodik, a 38. pont szerint, mint ellenszegülő büntettetik. Ellenben az énekestől sem szabad megtagadni hasonló büntetés alatt, ha az a nem jól sikerült helyet vagy jelenetet ismételtetni kívánja.

132. Ha az operatag a zene menetében, a kíséretben, a tempóban stb. valamit változtatni, vagy játékához alkalmaztatni kívánna, azt próba előtt vagy felvonás közt fogja a karnagygyal közleni.

133. Próba alatt az orchestrumbani lebeszélés nehezíti s akadályozza a megértést; s 1 frt büntetés alatt tilalmas; s ha e mellett az illedék ellen vétene az operatag, a 35. §. szerint büntettetik. Ensembleknél és fináléknál egyes tag semmi változtatást sem kívánhat, s mindnyájan tartoznak magokat a karnagy rendeletéhez alkalmazni.

134. Az operatagnak nem ajánlatos egész erővel énekelni a próbán, de ugy mindenestre, hogy az orchestrumba hallassék; mi ha intésre sem történik, az illető 1 frtot fizet; mely büntetés annyiszor ismételtetik, a hánszor az illető felszólittatott.

135. Az operatag általában a karnagy utasításainak engedelmeskedni köteles.

A karra nézve különösen.

136. A karszemélyzetre tanuló-próbán a kartanító, szinpadi próbán a rendező, ügyelő és kartanító fog ügyelni, s vétségeiket feljegyezni.

137. A karszemélyzet tagjai kivétel nélkül kötelesek minden időben, minden alkalomkor énekelni, vagy figuránsoknak kiállani, mindennemű tánczkarban részt venni, s ha kívántatik, kisebb szerepeket is elvállalni.

138. Minden karszemélyzeti tag tartozik a neki osztott hangjegyre vigyázni.

139. A karszemélyzet tagjai oly felvonások alatt, melyekben foglalatosságuk nincs, saját öltözőszobáikban fognak tartózkodni, 24 kr. büntetés alatt, mely büntetést annyiszor fizetik, a hánszor valamely öket nem illető helyről távozásra íntetnek.

140. Ha összesen kell szinpadra lépniük, az ügyelő be fogja küldeni, midőn részenként magok tartoznak végszavaikra ügyelni.

A b a l l e t.

141. A balletmester a tánczokhoz és balletekhez szükséges öltözékekről és egyéb kellékekről jólevele értesíti az igazgatóságot: ellenkezőleg hátramaradás esetében negyedhavi díját veszti el.

142. A ballet minden tagja a balletmester rendeleteihez szabja magát.

143. Balletben és tánczoknál a tempót egyedül a balletmester határozza meg.

144. A balletmester a ballet tagjaira szigoruan ügyelni tartozik, s minden vétségeiket feljegyeztetni: különben a fel nem adott hibáért az illető büntetést ő fizeti.

145. A balletmester ügyelni fog, hogy a ballet tagjai az igazgatóság rendszabása szerint öltözzenek.

146. A ballet tagjai minden időben, minden alkalomkor tartoznak a szinpadra akár mint tánczosok, akár mint figuránsok kiállani.

147. Minden ballettag csinos gyakorló-öltönyt fog magának szerezni.

Az orchestraura nézve különösen.

148. Minden orchestrumi tag próbán ugy mint előadáskor tartozik bármí hangszert játszani, a mennyiben ért hozzá. Ellenszegülés esetében a 38. §. szerint fog büntettetni.

149. Próbán s előadáson operában és énekes darabokban az illető karnagy ügyel fel a hangászokra, s ő tartozik feljegyeztetni vétéseiket, különben ő fizeti érték a büntetést; drámában a karigazgató, vagy a kit e végre megbizand az igazgatóság.

150. Az orchestrumi tagok tartoznak drámában is, próbán ugy mint előadáskor a rendező vagy ügyelő által kijelelt helyen részt venni. Costümben, s a nézők láttára a szinpadon nem tartoznak föllépni.

151. Ha valamely orchestrumi tagnak a karnagy vagy rendezők s ügyelők rendelete ellen valami kifogása van, azt próba után írásban benyujthatja az igazgatóságnak: de próbán és előadáson rendelkezéseiknek ellenszegülni nem szabad, különben a 38. §. szerint fog büntettetni.

152. Hangszerről mindenki maga gondoskodik, kivéve, ha szerződésben ellenkező volna kikötve.

153. Ha valaki orchestrumi hangjegyet haza akar vinni, jeleníteni fogja a karnagynak, különben fizet 24 krt.

154. Minden orchestrumi tag tartozik próba és előadás kezdete előtt 10 percczel helyén lenni; különben ugy büntettetik, mintha azon időt próbán vagy előadáson késte volna el.

155. Előadástól az orchestrumi tagot senki sem mentheti föl.

156. Ki vendéget visz az orchestrumba, ugy büntettetik, mintha a szinpadra hozná.

157. Ki valamely adandó opera vagy annak kiosztása ellen ártalmas hirt terjeszt, legyen az akárki, színész, zenész stb. ugy büntettetik, mint a színész, ki valamely ujonnan adandó dráma ellen terjeszti ártalmas hireit.

Jegyzék. A zenészek próbán ugy mint előadáson, késés vagy elmaradás esetében, épen azon törvények szerint büntettetnek, melyek szerint a színésztagok.

Rendezők és ügyelők.

158. A rendező az igazgatóság által kiszabott rendet hivatalos körében szigoruan meg fogja tartani, s ez iránt mindenben felelős. Ez okból, s mivel a törvény megtartása is rábizatik, meghatározott hivatalos körében mindenki hasonló engedelmességgel tartozik neki, mint magának az igazgatóságnak: valamint ő is, mint rend fentartója, kitűnő helyen állván, a tagokkal mindenkor finomul és illedelmes módon fog bánni: s a tiszteletet, melyet magának másoktól igényel, hasonló büntetés alatt, köteles mások iránt is kitüntetni.

159. A rendező minden ügyet, mely rögtöni orvoslást kíván, s tovább nem halasztható, az igazgatóság távollétében, ideiglen, a törvény betűszerinti értelmében fog eligazítani; s ebben ideiglen tartozik mindenki megnyugodni, s rendelkezésének engedelmeskedni; hacsak a 38. §. szerint nem akar büntettetni.

160. A rendező a hanyagsága által okozott károkat megtéríti. E részben csak az igazgató indithat ellene keresetet.

161. Az ügyelők a rendezőknek végrehajtói. Az alügyelő a főügyelőt minden ügyelői foglalatosságaiiban segíteni tartozik, s iránta engedelmességgel viseltetik.

162. A fő- és alügyelő próbán és előadáson elejétől végig jelen tartozik lenni; különben úgy büntetetik, mint elkéső vagy elmaradó színész. Könnyebbszerű daraboknál az illető rendező az egyiket felmentheti.

163. Új darabok legelső szinpadai próbájára a főügyelő, az igazgatóság utasítása szerint szerkesztett kész directoriumot hoz, melyben mindazon kellékek pontosan feljegyezték, melyek a szinpadon készen állanak, vagy az egyes személyek által bevitetnek. A legelső szinpadai próbán határozza meg a rendező, hogy minden játzó mely oldalról, hányadik szinfaltól jön, s merre távozik; mindezeket a főügyelő ezen próba után igtatja a directoriumba. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetetik.

164. A főpróbát megelőző próba előtt a főügyelő elkészíti a diszitmények jegyzékét, a rendezőnek bemutatja, s ennek utasítása szerint az arra határozott jegyzőkönyvbe igtatja, hogy az utolsó előtti próba diszitményekkel történjék. Nagy diszitményű daraboknál a mondottakat még egy próbával előbb hajtja végre. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetetik.

165. A kar- és a némaszemélyzet tennivalóit, a legkisebb részletig, a főügyelő egy arra szánt jegyzőkönyvbe igtatja mindjárt az első szinpadai próba után; a tennivalók mellé névszerint beírván a személyeket is, s előbb megvizsgálás végett mindenkor a rendező elébe terjesztvén. A második szinpadai próbára már az egész némaszemélyzet be legyen tanítva, ezen próba előtt egy órával meg is próbálva, hogy a próba semmiféle tanítgatásokkal félben ne szakasztassék. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetetik.

166. Nehéz vagy új öltözetű darabokhoz mindjárt olvasópróba után elkészíti a főügyelő az öltözetek teljes jegyzékét, melyben minden apró részek, ugymint sarkantyú, keztü, vitézkötés stb. pontosan meghatározottassanak. E jegyzéket előbb a rendezővel megvizsgáltatja, azután az illető könyvbe igtatván, a főruhatárnoknak jókorán kiadja. Azon esetre, ha az első előadás után az egyes öltözékekben a rendező változtatást látand szükségesnek, ezt a főügyelő a jegyzőkönyvben azonnal kiigazítja; ugyanezért a ruhatári jegyzőkönyv megtört lapokra irassék, hogy az igazításoknak helye legyen. A kar- és a némaszemélyzet és gyermekek öltözködésére is ügyelni fog, hogy azok a megkívántató öltözetben jelenjenek meg. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetetik.

167. A szertárnok számára a főügyelő a kellékek teljes jegyzékét az első szinpadai próbára elkészíti, jegyzőkönyvbe igtatja, főpró-

bára megrendeli, s kiállítja. Költséges kellékeket a rendezőnek telt előleges bejelentés nélkül meg nem rendel. A fő- és alügyelő a kívülről viendő kellékre a játszóút előadásakor az illető jelenet előtt figyelmezteti. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetettetik.

168. A főügyelő minden próbán ügyel és jegyez minden hibát. A vétségek jegyzékét minden próba után bemutatja a rendezőnek.

169. Előadás reggelén, vagy ha szükséges, előtte való napokon, a főügyelő, a rendező meghagyása szerint, utasítást ad a fodrásznak, a kar- és némaszemélyzet iránt, a fejek és arcok mikénti alakítása végett jellem és kor tekintetében. Erről szinte rendes jegyzőkönyvet visz, melyben az illető személyek névszerint lesznek bejegyezve. Játék kezdete előtt megvizsgálja, ha ebbeli rendelete teljesítve van-e. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetettetik.

170. A játékrenden levő régi darabok scenariumait a főügyelő előadás előtti napokon átvizsgálja, s hol nehézségeket talál, azokat az illető rendezővel idejekorán közli, s a hiányzó jegyzékeket rögtön kipótolja. Ide számítatnak a diszitményi, öltözeti, kelléki, butorizati, némaszemélyzeti, fodrászi és világitási jegyzőkönyvek is. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig büntetettetik.

171. A főügyelő előadás alatt kezében a darab második példányával a játékot figyelemmel kíséri, s mintegy a szereplő után olvassa, hogy így a szerepnemtudás, helytelen föllépés vagy távozás, egymás szerepébe való kapkodás, végszók elhagyása stb. figyelmét ki ne kerülhessék.

172. A főügyelő a külső instructiókat különös gonddal tanítja be a karszemélyzetnek, alügyelőnek, s más illetőknek, hogy azok ne csak pontosan, hanem művészi szabatossággal is hajtassanak végre. Azért a külső kiáltásokat, zajt, zenét, dalt, lármát, lövést, mennydörgést, villámlást, trombitálást, dobolást, csengetést, kopogást stb. stb. a legnagyobb pontossággal, végszóra és úgy eszközli, hogy azokban szigoruan visszaadassék nemcsak a távolság, hanem az instructio jelleme is. Az így betanított instructiókat az alügyelő által hajtattja végre; ő maga csak szükség esetében segítvén. Ki miatt e részben hátramaradás történik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, próbán 1 kros büntetéstől 8 krosig, előadásakor pedig 6 kros büntetéstől 24 krosig büntetettetik.

173. Mire nézve a rendezőtől utasítása nincs a főügyelőnek, ha szükséges, rendelkezik, s abban a távollevő rendező meg fog nyugodni.

174. Főpróbán és előadás alatt rendelést a rendező a főügyelő által közvetve fog osztani, kivéve az oly eseteket, melyek a rendező művészi képességét veszik igénybe, vagy rögtöni teljesítést kívánnak.

175. Házi szolgálk sem rendező, sem ügyelő által nem küldöztethetnek szét próbák és előadások alatt. Ki miatt e részben hátramara-

dás tövtenik, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 1 kros büntetéstől 12 krosig fog büntettetni.

176. Az előadást a főügyelő kezdeti, jelentést tevén előbb a rendezőnek.

Előadás alatt valamennyi játszó tag, úgy az előadáshoz szükséges összes személyzet is, az ügyelő rendelkezésének engedelmeskedik, a mennyiben e rendelkezés az ügyelő hatáskörébe tartozik: különben a 38. §. szerint büntettetnek.

177. Próbán használt és jóknak talált diszitmények, szerek, butorok stb. előadáskor senki által sem változtathatnak meg.

Ki miatt e részben hátramaradás történik, vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 6 kros büntetéstől 24 krosig büntettetik.

178. A foglalkozási naplóba az illető rendezők, karnagy, karta-nitók s balletmester estve $6\frac{1}{2}$ órától 8-ig beírják a más nap tartandó próbákat, s a főügyelő a szerint írja fel azokat a fekete táblára; ellenkezőleg, az okozandó hátramaradáshoz képest, a bíróság belátása szerint, 3 kros büntetéstől 12 krosig büntettetik.

179. Az alügyelő vigyázni fog, hogy az idegen statisták és katonák csak akkor legyenek a színpadon, midőn elkerülhetlen szükségesek; minden ily fentartózkodó személyért fizet 12 krajczárt. Ügyelni fog, hogy a színpad köpködés és sáros csizmák által el ne mocskoltassék. Az ügyelő katonasággal és statistákkal $\frac{1}{8}$ havi díj elvesztése alatt, nem fognak illetlenül s gorombán bánni. A vétő katonát illető eljárójának jelenti, a fogadott statistát pedig a rendezőnek adja fel.

Titkár.

180. Az igazgatóság rendeleteit pontosan végrehajtja. A hivatala körében hanyagsága által okozandó károkat megtéríti. E részben csak az igazgatóság indíthat ellene keresetet.

181. A czédulákat szerkeszti a rendező a titkár utasítása szerint.

182. Az igazgatósági ülések jegyzőkönyvét szerkeszti s a határozatokat az illetőknek boríték alatt kiadja.

183. Az igazgatósághoz benyújtott folyamodásokat egy e végre készítendő különös jegyzékbe szám szerint beigtatja, s azokat időnyerés tekintetéből az ülésben csak kivonatban terjeszti elő.

184. Mindennemű levelezéseket a színház ügyében folytat, a levelekre adandó válaszokat egy e végre készült jegyzőkönyvbe lemásolja vagy lemásoltatja, az igazgatósághoz érkezett leveleket jó rendben tartja.

185. A színház ügyét illető hirdetményeket szerkeszti s aláírása mellett a hirlapokban közli.

186. Az igazgatónak abban, hogy a rend lehetőleg fentartassék, segédül lesz; s arra különösen felügyel, hogy a visszaélések korlátoztassanak, és a színház méltósága, haszna és előmenetele eszközöltessék.

187. Ha az igazgatónak távollétében valamely véletlen, s azonali orvoslást kívánó eset adná magát elő, ez iránt az igazgatót haladék nélkül értesíti.

188. A pénztári ügyekben az igazgatóság utasítása szerint részt vesz.

189. Főkötelessége lévén a titoktartás, ha a színháznak akár pénzügyi akár másféle állapotja, mely a közönséget nem illetné, általa köztudomásra jut, büntettetni fog egy negyed havi díj elvesztésére. F. V.

Könyvtárnok.

190. A könyvtárnak minden kellékét rendben tartja s rólok jegyzékeket visz; s a könyvtárból az igazgatóság tudta és engedelmével a rendezőkön kívül másnak senkinek sem fog valamit kiadni egy negyed havi díj elvesztése alatt.

191. Mindent tértvény mellett ad ki. A hanyagsága által okozott károkat megtéríti. — E részben csak az igazgatóság indíthat ellene keresetet.

Gazda.

192. Kötelességeit az igazgatóság utasítása szerint teljesíti. A hanyagsága által okozott károkat megtéríti. E részben csak az igazgatóság indíthat ellene keresetet.

Sugó.

193. Az adandó darabot idejében kezéhez keríti, s előadás után visszaadja. Ha miatta késedelem történik, mint elkésző vagy elmaradó színész büntettetik.

194. Kötelessége a játékokban előforduló leveleket és iratokat kiírni; ha ilyesmi hiányzik, főpróbán fizet 4 kros büntetést; előadáson az okozott zavarhoz képest, a bíróság belátása szerint, 12 kros büntetéstől 24 kros büntetésig ítéltetik el.

195. Ha előadáskor jeleket rosszul adna változásra, felvonás végére stb. az okozott zavarhoz képest a bíróság belátása szerint 6 kros büntetéstől 24 kros büntetésig ítéltetik.

196. Olvasópróbán, a könyvet a szerepek után ő fogja nézni.

Őr. Szolgák. Házistatisták. Házmester.

197. Őr, szolgák, házistatisták, házmester tartoznak az igazgatóság s más hivatalos viselők hivatalos bizományában eljárni. Véttség esetében, ha azokra világos törvény nem lenne, az őket illető bíróság belátása szerint fognak büntettetni.

198. Az izeneteket szóról szóra megvizsgálják az illetőknek, s azokból sem elvenni, sem azokhoz valamit hozzátenni nem leend szabad 1 frt büntetés alatt.

Ruhatári szabók, öltöztetőnők, fodrász.

199. Kötelességeiket az igazgatóság utasítása szerint teljesítik.

200. Az egész ruhatári személyzet a főruhatárnok és főszabó rendeleteitől függ. Ellenmondás nélkül engedelmeskedni fognak a rendezőknek és ügyelőknek; ellenszegülés esetében a 38. §. szerint büntettetnek.

201. A ruhatári személyzet, ugy a hajfodrászok is előadás előtt két órával helyeiken tartoznak lenni 83. §. büntetési alatt. A szükséges öltözetek, parókák, szakálak stb. már a főpróbán készen, most az illetők helyén készen és változtatás nélkül leendenek. Ha e részben legkisebb zavar történik, az illetők az okozandó zavarhoz képest, 3 kros büntetéstől 24 kros büntetésig fognak büntettetni s itt fogadott segéddel egyik sem fogja magát menteni. Ha miattok a játék nem kezdetethetnék, ugy fognak büntettetni mint a színészek. A szabók ügyelni fognak, hogy a statísták jól öltözzenek, s a fodrász hajaikat fogja rendbe szedni. Vétség esetében 1 frtig büntettetnek.

202. A hajfodrász minden ujonnan adandó darab főpróbáján meg fog jelenni, különben, ha miatta hátramaradás történik, az okozandó zavarhoz képest 6 kros büntetéstől 24 kros büntetésig fog büntettetni.

203. A rendező vagy főfelügyelő engedelmé nélkül megírt jegyzék ellen az öltözetekben változtatást nem fognak tenni; vagy más öltözeteket bármely tag kívánatára a ruhatárból lehozni 1 frt bünt. alatt.

204. Ha valamely ruhatári kellék, vagy paróka, szakál valaki által elrontatik, vagy elveszne, az illetők azonnal jelenteni fogják, különben a kárt ők térítik meg.

205. A ruhatári személyzet a ruhatárt a legnagyobb rendben fogja tartani: ellenkező esetben félhavi fizetésig büntethetők fejenkint, sőt általános rendetlenség esetében rögtön elküldendők lesznek.

206. Az igazgatóság engedelmé nélkül a szabók $\frac{1}{4}$ havi fizetés elvesztése alatt semmit sem fognak a ruhatárból valakinek hazulra kiadni.

207. A ruhatári személyzet ne vétson azon tisztelet ellen, melylyel a játszó tagok iránt viseltetni tartozik: ellenben ezek is illedelemmel bánjanak velök. Az öltöztetők és fodrászok kötelességeiket gyorsan teljesítendik: az ügyetlenek küldessenek el. Ha a tag valamely kívánatát nem szabad teljesíteniök, azt illedelemmel mondják meg. Minden szóváltást és perpatvart kerüljenek, minthogy a játszókn ilyenkor ingerlékenyek; ellenkezőleg a vétség sulya mindenesetre a szabókra fog szállani. Gorombán büntetlenül senki sem fog bánni a szabókkal; de a szabók is legkisebb sértésért szigoruan fognak büntettetni, az illető törvények értelmében. Mind ez alkalmazható a hajfodrászra és öltöztetőnőkre is.

208. Segédöltöztetők és öltöztetőnők csak a rendező engedelmével fogadtatnak.

209. A ruhatári személyzet egész előadás alatt helyén lesz, kü-

lönben a hátramaradáshoz és okozandó zavarhoz képest 6 kros büntetéstől félhavi fizetésig büntethetők.

210. A ruhatári személyzet ügyelni fog, hogy az öltöző helyek tiszták legyenek, hogy az öltözőkben senki lábbelít ne tisztítson, ruhát ne porozzon. Köpőládákra, világításra, fűtésre stb. és azoknak az illetők általi rendbentartására a ruhatári személyzet fog felügyelni. Ha e részben hiba történik, 24 krt fizet.

Gép- és diszitő személyzet.

211. A gép- és diszitő személyzet a rendező és ügyelő rendeleteit tartozik követni. — A többi diszitő a diszmestertől is függ.

212. Ha a függönyök leeresztésében, felhuzásában, álfalaknál, s egyéb diszítvényeknél zavar történék, a vétséget elkövetők 1 kros büntetéstől negyed havi díjig büntettetnek fejenként.

213. Próbán és előadáson ezen személyzet elejétől végig jelen van, különben az illető törvények értelmében büntettetik.

214. A diszítvényekben önkénytes változtatást nem tehetnek $\frac{1}{4}$ havi díj elvesztése alatt.

Szertárnok.

215. A szükséges szerek jegyzékét az ügyelőtől kapja. — Próbán, előadáson elejétől végig jelen van. Az igazgatóságtól neki átadott szerekről számol. Bővebben 100. §-ban.

Pénztári személyzet.

216. A pénztárnok számadásait az igazgatóság utasítása szerint készíti.

217. Előlegeznie az igazgatóság tudta nélkül egy negyed havi díj elvesztése alatt senkinek sem szabad.

218. A fizetéseket az igazgatóság által meghatározott rend szerint fogja teljesíteni; s ha ez ellen megvesztegetve vétene, elveszti egy negyed havi díját.

219. Az intézet tagjainak a félhavi díjakat következő pontok szerint adja ki: 1) A havi díjak rendszeren reggeli 10 órától kezdve fognak fizettetni, kivéve ha a pénztárnok körén kívül eső akadály jöne közbe, mi jó előre fog az intézet tagjainak tudtára adatni. 2) Az egész fizetési idő négy szakra oszlik: a) Az első félóra alatt fizettetnek a színésznők, énekesnők, színészek, énekesek és karmesterek, b) a második félórában a sugók, a női- és férfikar, c) a harmadik félórában a hangászkar, d) a negyedik félórában a festők, tánczosok, gyermekek, írások, szertárnok, jegyszedők, statisták, öltöztetőnők stb. 3) Az őket nem illető időben a fizetőszobába tolaodók nem fognak fizettetni. 4) Ki az őt illető időszakra nincs jelen, a végén fog kifizettetni: kivéve ha a későbbi időszakokban az illetők jelen nem

vólnának. 5) Ha egyik időszakban az illetők kifizetése korábban elvégeztetnék, mint a kiszabott idő eltelt volna, a következő időszakbeliek fognak fizettetni: ugy ellenben, ha a kiszabott idő alatt az illetőket nem győzné kifizetni a pénztárnok, a következő időszakbeliek várni fognak. 6) A pénztárnok csak a fizető-szobában fog fizetni, és nem szállásán.

220. A jegy-kiadás és számbavétel minden tekintetben az igazgatóság szabályai szerint fog eszközöltetni.

221. A pénzszedő 9-től 12-ig tartozik mindenkor a jegyek kiadásánál lenni, délután 3 órától. Ha késik, ugy büntetetik, nappal mintha próbáról, estve mintha előadásról késnék.

222. A pénzszedők, estve mellőzhetlen ok nélkül a jegyesláda bezáratása előtt a pénzszedőhelyet nem hagyják el, egy negyed havi díj elvesztése alatt.

223. A kiadott jegyek számbavétele idejét az igazgató határozza meg, s akkorra a pénztárnok, a pénzszedő, jegyőr és jegyszedők megjelennek.

224. A jegyszedők estve az előadás előtt másfél órával tartoznak megjelenni; harmadik elkésés után elbocsáttatnak.

225. A jegyszedők kirendelt helyeiről elbocsátás büntetése alatt nem távozhatnak.

226. A pénztári személyzet bármely tagja, ha csaláson kapatik, mint tolvaj a polgári törvényhatóságnak fog fenyték alá adadni.

227. A pénzszedő helyen az igazgatón, titkáron, pénztárnokon, ellenőrön, jegyőrön kívül más meg nem szenvedtetik.

228. A pénzszedő és jegyszedők a közönséggel illendően fognak bánni; legkisebb bántalomért, a vétség fokozatához képest, a bíróság belátása szerint, 12 kros büntetéstől egész havi díjig büntethetők, s rögtön el is bocsáthatók. F. V.

Irnokok. Másolók.

229. Reggel 9—12-ig, délután 3—6-ig az írószobában fognak írni; el nem halasztható körülményekben tovább is. Késés vagy elmaradás esetében ugy büntetnek, mintha próbáról késnének vagy maradványnak el.

Világosítók.

230. A világitásnál a szolgálattelvő személyzet a színházi törvényeknek alá van vetve.

231. Ezen személyzet próbán mint előadáson a rendező és ügyelők rendeleteitől függ.

232. Estve a nézőnely kinyitáskor már kivilágosítva lesz, az öltözők előadás előtt egy órával, a színpad egy nenyed órával fog megvilágosíttatni. Különben a világosítók fejenként 1 frtot fizetnek.

233. Előadás alatt a világitásban elkövetett vétségért a botrányhoz képest, 5 frtot azonban meg nem haladó összegre, fognak bünteteni.

V é g s z ó.

234. Az oly vétségek, melyekre ezen törvénykönyvben világos törvények nem volnának, egyedül 5 tagu bíróság által fognak elítéltetni. Ezen esetben a feljebbvitel az igazgatósághoz történik s rájuk az igazgatóság részéről azonnal póttörvények fognak hozatni, a 27. §. értelmében.

A debreczeni nemzeti színház nyugdíjintézetének alapszabályai.

I. Az intézet célja.

1. §. Véletlen baleset, betegség, vagy előregedés esetében, vagy végre bizonyos szolgálati évek elteltével nyugdíjt vagy segélyt biztosítani a debreczeni színház tagjainak, s ezáltal jövődjükre nézve megnyugtatót szerezni annyival inkább szükséges, mert e megnyugtatótás a tagokban annál buzgóbb közreműködést ébresztend.

II. Nyugdíj-alap.

2. §. A nyugdíjintézet alapvagyonát képezik:

a) Az e célra gyűlendő s adományozandó pénzeszrgek.

b) A nyugdíjkepes tagok fizetései s bárminemű illetőségeik két száztólja, ugy azon összeg, mely a 11. §. esetében az illető tagok által a pénztárba közvetlenül beküldetik.

c) A fizetésekből a színházi törvények értelmébeni vétségek folytán levonandó büntetéspénzek.

d) 5%-ja azon vendégdíjaknak, miket a debreczeni színházban föllépett vendég vagy vendégtársaság nyer.

e) Azon szini előadások egész tiszta jövedelme, miket a színházi bizottmány e célra rendezend, valamint a szinidények tiszta jövedelmeinek meghatározott %-ja.

f) Egy száztólja azon illetőségeknek, mik eredeti uj szindarabok, operák, operettek szerzői, ugy idegen művek fordítói vagy át dolgozói az ily művek előadása után a debreczeni színházról fizetnek.

Megjegyeztetik itt, hogy az adományozások és a nyugdíj intézet javára rendezendő előadások jövedelmei, ugy az évenkinti színházi jövedelem meghatározott %-ja mindenkor a nyugdíj alapjához csatolatván, ezeknek csak kumatjai, a többi b, c, d, f, pont alatti bevételek pedig egészen is nyugdíjakra és segélyezésekre fordíthatók.

III. Nyugdijképesség.

3. §. Nyugdij képesek a debreczeni színházhoz szerződött színészek és színésznők, magánénekesek s énekesnők, magán tánczos és tánczosnők, kardalokok s kardalnoknők, kartánczosok és kartánczosnők, a zenekar minden tagja, rendezők és ügyelők, sugók, festő, titkár, pénztárnok, irnok könyv- és ruhatárnok s egyéb rendes fizetéssel alkalmazottak, kik fizetések s illetményeik kétszázötölját folytonosan a pénztárba fizetni köteleztetnek.

4. §. Nem számíttatnak a nyugdijképesek közzé a férfiak 18, a nők 15 éves korukig, ennél fogva e kortól kezdve számíttatnak a nyugdijához szükséges szolgálati évek.

A ki 45. évét meghaladva szerződteik a debreczeni színházhoz s a rendes nyugdijaztatásra kívántató évek kiszolgálása előtt előregedés vagy betegség miatt, rendes nyugdijaztatást ugyan nem, de a választmány belátása szerint segélyezést igényelhet.

IV. Rendkívüli nyugdijazások.

5. §. Ki a debreczeni színház szolgálatában 10 évet még nem töltött el, csak azon esetre nyugdijazható, ha hivatalos működése közben történik rajta oly baleset, melynél fogva pályáját folytatni végképen képtelenné válik. Az ily tag szolgálati évszámára tekintet nélkül, (a pénztár erejéhez képest) évi fizetésének felével nyugdijaztatik, s mindenek fölött elsőbbséggel bir.

6. §. Ki a debreczeni színháznál 10 évet eltöltvén elgyöngülés, gyógyíthatlan betegség, vagy ön hibáján kívüli bal eset miatt művészi vagy egyéb színházi foglalkozásra végképen képtelenné lesz, — szintén év fizetése felével nyugdijaztatik, s az előbbi szakaszban említettek elsőbbség tekintetében nyomban követi.

7. §. Ezen két rendbeli esetet három orvos közül kettőnek megegyezőleg kell bizonyítani. Egyik orvost a színházi bizottmány vagy intendans, másikat a nyugdijintézet választmánya, harmadikat a nyugdijképes tagok többsége választja; a döntő orvosi véleményt bár melyik fél a magyar királyi egyetemhez fellebezheti.

8. §. A rendkívül nyugdijazott tag nem folytathatván művészeti szakmányát, ha képessége engedi — köteles a bizottmány által reá ruházandó alkalmazást elvállalni és folytatni s ha ezen alkalmazástól járó fizetése a szabály értelmében őt illető nyugdij mennyiséggel felérne, mindaddig nem kap nyugdijt, mig ama fizetést kiérdemelni ké-

pes; ha pedig az öt megillető nyugdíj mennyiségénél kevesebb lenne ezen alkalmaztása utáni fizetése; a hiányt a nyugdíj intézet pótolandja.

A rendkívüli nyugdíj vagy segélyben részesülő soha és sehol nem működhet azon minőségben, mely után nyugdíjt vagy segélyt nyert, még akkor sem ha illő alkalmazást a színháznál nem találna is.

V. Rendes nyugdíjazások.

9. §. Ha rendkívül nyugdíjazandók nincsenek, s ha a nyugdíjintézet pénztári állapota engedi, az oly tagok fognak nyugdíjaztatni, kik a debreczeni színház szolgálatában az alább meghatározott éveket kitöltik, s tehetségök és erejük fogyatkozása miatt tovább szolgálni nem akarnak.

a) Az első rendű magán énekesek s magán énekesnők, az első rendű magán tánczos és magán tánczösnő 15 szolgálati éven felül 18-ig fizetésük felét; 18-tól 20-kig kétharmadát, 20-dikon tul egész fizetéseiket.

b) Kardalnaknők és kartártánczosnők 20 szolg. éven felül 23-ig fizetés felét, 23-tól 25-ig két harmadát, 25 szolg. éven felül egész fizetéseiket.

c) Minden más nyugdíjképes tag: 22 szolg. éven felül 26-ig fizetéseik felét; 26-tól 30-ig kétharmadát; 30-tól kezdve egész fizetését nyugdíjképen megkapja.

Ki szolgálati évei után önként kívánja magát nyugdíjaztatni, — azon minőségben mely után nyugdíjat huz, soha többé nyilvánosan nem működhet; ellenben, ki saját akarata ellenére bocsáttatik el s nyugdíjba vonulni kényszerül, művészeti pályáját a magyazr hazában azután is megszorítás nélkül folytathatja.

VI. A szolgálati évek számitása.

10. §. A nyugdíjazáshoz föltételezett szolgálati évekre nézve nem kívántatik meg, hogy a tag egymásután, vagyis szakadatlanul töltse ki éveit a debreczeni színháznál; ha időközben elhagyná is e színházat, viszatértekor azon évek együve számittatnak, miket 1866. július 1. óta a debreczeni színház szolgálatában eltöltött.

11. §. Ha pedig azon nyugdíj képes tag, ki a debreczeni színháznál ha bár nem egyfolytában összesen 10 évet el töltött, és azontul is vidéken magyar szín vagy opera társaságnál — mint szerződött tag működik, s a nyugdíjaztatáshoz megkívántató hát-

ralévő évekről ugyan oly összeget, minőt a debreczeni színháznál töltött utolsó évben mint száztólit fizetett — minden évben évnegyedes részletekben utólagosan a nyugdíj intézet pénztárába saját költségén beszolgált, a 9. §-ban elsorolt szolgálati évek elteltével e debreczeni színháznál s más vidéki magyar színházaknál eltöltött évei együve számíttván, épen ugy fog nyugdíjaztatni, mintha a debreczeni színháznak folytonosan valódi rendes tagja lett volna. Megjegyzendő azonban, hogy az ily más vidéki színházhoz távozott nyugdíjképes tag — miután illetékeit is a debreczeni színháznál valaha elfoglalt állása után nyert legnagyobb fizetése után küldi be — nyugdíjazása esetében is azon osztályhoz soroztatik, melyhez egykor a debreczeni színháznál tartozott.

Az ily tag is igényelheti a rendkívüli nyugdíjaztatást és segélyezést az 5. és 6. §. kedvezménye szerint, mint a debreczeni színház tetteleg működő tagja.

A vidékre távozott tag nyugdíjképessége igazolására az illeték beküldetésekor szerződését vagy az igazgató bizonyítványát s szinlapokat felmutatni köteles.

12. §. A debreczeni színházról nyugdíj vagy segélyezést csak azon tagok huzhatnak, kik kötelezett illetékeiket a nyugdíj intézet pénztárába folytonos pontossággal befizetik.

VII. A nyugdíj mennyisége.

13. §. A nyugdíj mennyiségét a nyugdíjképes tag fizetés mennyisége határozza meg, még pedig azon legnagyobb fizetés vétetik tekintetbe, melyben az illető tag a debreczeni színháznál 1866. július 1. óta valaha részesült.

14. §. Az évenkénti nyugdíjakat azonban a nyugdíj intézet pénztárának állása s gyarapodása szabályozza, s míg a pénztár oly teljes erőre nem emelkedik, hogy a nyugdíjakat a 9. §-ban elsorolt mennyiségben minden hiány nélkül kiadhassa, mindaddig a nyugdíjak és segélyezések mennyisége a nyugdíj intézet választmánya által a körülményekhez képest határoztatik meg.

VIII. Elsőbbség a rendes nyugdíjazásnál.

15. §. Ha ugyanazon időben többen volnának nyugdíjazandók s a pénztár állása nem engedné meg, hogy a nyugdíj mindenik részére utalványoztassék, rendes nyugdíjazásnál (mert az 5 és 6. §. elősorolt rendkívüliek minden előtt elsőbbséggel bírnak) elsőbbséget igényel:

a) Oly tag ki legtöbb szolgálati évet képes igazolni, ide számítva a 10 és 11. §-ban említett kedvezményi éveket is.

b) Több hasonló közt azé az elsőbbség, ki különösen a debreczeni színháznál leghoszább ideig szolgált.

c) Ha így is többen volnának hasonlók, az elsőbbség azt illeti ki közvetlen a debreczeni színházi szolgálatból kéri a nyugdíjaztatást.

d) Ha így sem tűnék ki az elsőbbség, azt a nyugdíjintézet választmánya fogja eldönteni, az életkor, érdem, családi viszony, s a tagok szükségai figyelembe vételével.

IX. Segélyezések.

16. §. Ha a nyugdíjintézet pénzforrásai nincsenek egészen igénybe véve, ez esetben az elhalt nyugdíjképes, vagy nyugdíjas tagok özvegyei s árvái is tarthatnak számot ideiglenes segédmezésre, ez azonban megszűnik, mihelyest nyugdíj kiadások veszik igénybe a pénztár erejét; — különben megszűnik az özvegyre nézve akkor is, ha újra férjhez megy, az árvákra nézve pedig, ha éltök 15-ik évét betöltik vagy oly állapotba jönnek, melyben a segélyezést nélkülözhetik.

X. Fegyelem a nyugdíjasok, és segélyzettek fölött.

17. §. A nyugdíjazott és segélyzett tag, míg az intézet jótékonyágát élvezzi, a debreczeni színház törvényei alatt áll, — a mennyiben azok reá alkalmazhatók; s vétség esetében azok szerint büntetetik, ugy azon esetben is, ha a színház vagy a nyugdíjintézet működése, kormánya vagy tagjai ellen rágalmozólag, becstelenítőleg lép föl.

Vétség esetén a nyugdíj intézet választmánya szabja meg a büntetést, s oly vétségnél, mire a színházi törvényekben elbocsátás van rendelve, annyiszor a mennyiszer a nyugdíj vagy segély egy havi részletének elvesztését vonja maga után.

XI. Nyugdíj-jog vagy nyugdíjvesztés.

18. § A nyugdíjazáshoz igényt, sőt a már élvezett nyugdíj is véglegesen elveszti:

a) Ki a színházi bizottmány tudta s beleegyezése nélkül szerződését megszegve, a színházat elhagyja.

b) Ki a debreczeni színháztól vidékre eltávozta után a nyugdíjaztatáshoz a 11. §-ban föltételül kiszabott fizetési száztólít fölszólítás után félévig beküldeni elmulasztja.

c) Ki oly erkölcsi büntényt követ el, mi miatt közhatóság által ítéletileg elmarasztaltatik.

d) Ki az intendans vagy színházi bizottmány által reá ruházott állomásban vagy foglalkozásban hűtlenségben éretik.

XII. Pénzkezelés.

19. §. Az intézet pénze a kormányzó választmány felügyelete alatt kezeltetik, és csupán az ezen szabályok által meghatározott célra, de másra soha és semmi szín és ürügy alatt nem fordíthatatik.

Az intézetet illető s bár honnan befolyó pénz kamatozás végett azonnal a debreczeni takarékpénztárba beteendő.

20. §. A színház pénztárnoka ugy a bevételekről mint a kiadásokról — eredeti okmányokkal fölszerelt számadást köteles minden év lefolytával a kormányzó választmány elé terjesztelni, mely azt megvizsgáltván, a netaláni nehézségeket a pénztárnokkal elintézteti, hibátlan számadásáról rendes fölmentvényt ad ki; — ha pedig a nehézségeket a pénztárnok azonnal teljesen eloszlatni nem képes, — ezt a hiányban rögtön elmarasztalja.

A pénztárnok az elmarasztalási összeget 24 óra alatt még akkor is kipótolni tartozik, ha a marasztalásban nem nyugodnék meg; ha pedig a pénztárnok a hiányt a határidő alatt nem pótolná ki, a választmány ezen alapszabályokerejénél fogva minden pörösködés mellőztével a városi bíróságnál zárlatot kérni jogosítva van, s e lépést a pénztárnok nem akadályozhatja.

Ha a rövidleges marasztalás által terhelve vélné magát a pénztárnok, ez esetben választott bíróság ítél, melynek két tagját a pénztárnok, kettejét a választmány, ezek négyen pedig elnökül az ötödiket megválasztván, az ügy fölött — ha szükség tanuk kihallgatásával is végítéletet hoz, melytől ha az összeg nem haladja meg a 200 frtot, follebbezni vagy semmiségi panasszal élni vagy rendes pört tenni folyamathba, egyik félnek sem áll szabadságában.

Az így elmarasztalt pénztárnok ellen, vagy ha ez a marasztalás után 8 nap alatt bírókat nem nevezne ki, a kielégítési végrehajtás foganatosítása végett a városi bíróság megkeresendő.

Ha azonban 200 frtot, meghaladó összegben marasztaltatnék el a pénztárnok, ekkor az ügy rendes birói uton intézendő el; de a választmány joga a pénztárnok elleni zárlat eszközlése iránt ez esetben is, még pedig a pör indítást megelőzőleg menten tartatik.

XIII. Jogügyek.

21. §. Az intézet jogképviselőjét is a választmány választja, s ügyvédi megbízással az elnök látja el, kinek nevében és közvetlen befolyása mellett képviseltetik az intézet mindennemű hatóság előtt.

22. §. A jogképviselő, ki a választmányban is rendes szavazattal bír, a választmánynak jogi véleményeket ad, — a száztóli s egyéb illetékek hátralékainak befizetését sürgeti, a hagyományok befolyását törvényes uton is eredményezteti, s ez eljárásainál a választmány elnökével folytonos összeköttetésben áll, s magának a választmánynak is az ügyek mibenlétéről koronkint jelentést tesz.

XIV. Az intézet kormányzása.

23. §. Az intézet ügyeit 7 tagból álló választmány kormányozza; ezen tagok közül kettőt (egy nem színházi és egy nyugdíj képes színházi tagot) évenként a színházi bizottmány illetőleg intendans nevez ki, ötöt pedig, (két nem színházi és 3 nyugdíjképes színházi tagot) a nyugdíjintézet közgyűlése titkos szavazattal választ, elnököt és jegyzőt az évenként így alakuló választmány saját kebeléből választ titkos szavazattal. A választmány pecsétje az elnökéül áll.

XV. A választmány teendői.

24. §. A kormányzó választmány:

a) Az intézet pénz és jogügyi fölött őrködik, azokat intézi a pénztárnok számadásait megvizsgálja, jogképviselőt választ.

b) A nyugdíj és segély végelt folyamodók vagy ajánlottak kérelmei iránt határoz.

c) Fegyelmi hatóságot gyakorol a nyugdíjasok és segedelmezettek fölött.

d) Az intézet javára rendezendő szini előadások megválasztása s rendezésében küldötte által a színházi intendaturával egyetértőleg részt vesz; hasonlóan részt vesz küldöttje által a szinidény bevégeztével készülendő számadás megvizsgálásában, hogy a tiszta jövedelemnek e nyugdíj intézet javára határozott száztólija eredménye felől közvetlen meggyőződést szerezhessen.

e) A közgyűlések napját s annak a maga részéről előadandó tárgyait kitűzi, s azokon évi munkálatának kivonatát saját újjáalakulása előtt, a nyugdíjképes tagoknak tudomás véget előterjeszti.

25. §. Érvényes határozathoz az elnökkel együtt legalább 5 tagnak jelenléte szükséges, s az elnök által fölteendő kérdések fölötti szavazásnál — mely az elnök vagy valamely választmányi tag kiváratára titkosan eszközzendő, a többség határoz. Ha a tagok páros számmal lévén, a szavazatok egyenlők lennének, az elnök szavazata dönt.

26. §. A jegyzőkönyvek és kiadandó határozatok az elnök és jegyző által iratnak alá. Az elnök és jegyző akadályozása esetében, az elnököt a választmány legkorosabb színházi tagja, a jegyzőt pedig az elnök által kinevezett valamelyik tag helyettesíti.

XVI. Közgyűlés.

27. §. A színházidény első negyedében évenként rendes közgyűlés tartatik; napját a választmány határozza meg, s az legalább három nappal előbb a színházi hirdető táblára följegyeztetik, a választmány részéről kijelölt tárgyakkal együtt. Ha a választmány szükségesnek látja rendkívüli közgyűlést többször is hivat össze.

28. §. A közgyűlésben egyéni szavazattal bírnak, kik a debreczeni színházhoz magán színész, s színésznő, magán énekes s énekesnő, magán tánczos és tánczosnő czim alatt szerződtek; ezeken kívül a titkár, rendezők, karnagyok, pénztárnok, könyvtárnok, irnokok, sugók; ellenben az összes ének és tánczkarok együtt 6, az összes zenekar személyzete szintén 6, már év elején e célra saját kebelökből választott s így összesen 12 képviselőjük által.

29. §. A közgyűléseken a választmányi elnök elnököl s ugyan annak jegyzője vezeti a jegyzőkönyvet, akadályozás esetében az elnököt a választmány legkorosabb nem színházi tagja, a jegyzőt az elnök által kinevezett valamelyik választmányi tag pótolja. A jelenlevők többsége a közgyűlésen érvényesen hozza határozatait.

30. §. A rendes évi közgyűlés teendője az ügyek folyamáról a választmány előterjesztései után tudomást venni, indítványozni, és a kormányzó választmányba az 5 tagot a 23. §. szerint titkos szavazattal beválasztani.

Rendkívüli közgyűlés nem csak a kormányzó választmány belátása, de a színházi nyugdíjképes tagok többségének az elnök előtt nyilvánított kíváratára is tartathatik; az ily közgyűlésekben tett indítvány azonban, ha hogy a többség által el nem vettetik, megvitatás s véleményezés végett mindig egy a közgyűlésből választandó bizottmánynak adatik ki, mely véleményezés azután a választmányhoz be

adatván, ennek véleményével együtt terjesztetik egy rendkívüli közgyűlés elé, mely azt elfogadja vagy visszautasítja.

Szintén a közgyűlésnek feladata módosításokat tenni az alapszabályokon, s ezt tenni mind a rendes, mind a rendkívüli közgyűlésnek jogában áll.

XVII. Alapszabályok módosítása.

31. §. Ha ezen alapszabályok idővel nem látszanának kielégítőnek, s azok módosításavagy újak alkotása szükségeltetnék, — különösen ha az intézet pénzalapja annyira növekednék, hogy a nyugdíjak legnagyobbját is hiánynélkül kifizethetve mégis felesleg maradna fenn azon esetben a kormányzó választmány a debreczeni színház nyugdíjképes tagjait a 28. és 30. §-sok értelmében egybehivatván, az alapszabályok módosításának vagy újabb alkotásának szükséges voltát előterjeszti. — De ezen alapszabályokat megváltoztatni, vagy helyettök, újakat alkotni csupán akkor lehet, és szabad, ha abba a közgyűlésen jelenlevő tagok két harmada beleegyezik.

A módosított vagy újból alkotott alapszabályok megerősítés végett mindenkor azon felsőbb hatósághoz terjesztendők föl, mely az idők szerint létezendő törvények értelmében erre illetékes leend.

Debreczen, 1866. augusztus 25.

Az 1866-ik évi jul. hó 1-ső napjától 1867. évi jun. hó 30-ik napjáig terjedő I-ső színházi évben alkalmazva volt tisztviselők, működő tagok és segédszemélyzet betüsorozatos

Névjegyzéke.

I. Igazgató bizottsági tagok.

1. Hivatali állásuknál fogva,
Szöllőssy János, mint ideiglenes polgármester
Kiss Sándor mint Intendans.

2. Választás folytán:

Csanak József
Kerekes József
Komlóssy Imre elnök
Oláh Károly
Simonffy Imre.

II. Tisztviselők.

Intendans: Kiss Sándor.
Titkár: Szabó József.
Pénztárnok: Matolesy Ferencz.

III. Működő tagok.

a) Férfiak:

Bartha Elek
Berzsenyi Károly ✓
Bethlenfalvi István ✓
Borand György ügyelő
Dózsa József

Égeni Elek sugó
Együd István rendező.
Fektér Ferencz
Foltényi Vilmos
Gazdag Ambruzs ✓
Gerecs János

Hegedüs Ferencz
 Hegedüs Lajos
 Horváth István
 Mándoki Béla
 Marosi Nagy János
 Mustó Gusztáv sugó
 Némethi Jakab
 Odry Lehel
 X Ormódi Lajos
 Rónay Gyula rendező
 X Szombathi Vilmos
 X Tanner István
 X Zádor Ákos
 Zöldy Miklós
 X Vezéri Ödön
 Vidor Pál ügyelő
 Vizvári Gyula

b) Nők.

Bessenyei Paulina
 Biró Róza
 Blaháné Kölesi Luiza
 Budai Adél

Darai Karolina
 Égeni Elekné
 Farkas Karolina
 Foltényi Vilmosné
 Gregor Ilka
 Helyi Ida
 Hetényi Laura
 Kállay Mária
 Krecsányi Katalin
 Malosi Luiza
 Majosházi Klára
 Parázs Mária
 Radeczki Irma
 Reményi Róza
 Rónay Gyulané
 Schinek Josefa
 Szabó Róza
 Szakáll Rózsa
 Szöllőssi Hermin
 Térey Antónia
 Zöldy Miklósné
 Vizváry Gyuláné
 Völgyi Berta

IV. Zenekar.

Akker Albin
 Bartl Jakab
 Bartl Ignác
 Chudoba János
 Cohn Adolf
 Föbel Alajos
 Fuchs Fülöp
 Hitesi Lajos
 Hübner János
 Jakobi Jakab karnagy

Kopsiva József
 Kovácsik Antal
 Kunoss Gyula
 Maggi József
 Paczák Antal
 Spertl József
 Unfried Lipót
 Urschitz Ferencz
 Znojemszki Ferdinánd
 Windbrechtinger Károly

V. Segédszemélyzet.

Gépmester: Tómasz Bálint.
 Sinórmester: Jámbor Zsigmond

Diszitők. Bauman György, Kiss József, Müller János, Nagy Lajos Szakáll György, Váradai Miklós.

Világítók. Czinczár György, Kecskés János.

Függöny huzó: Nagy Gábor.

Könyvtárnok: Farkas István.

Főruhatárnok: Püspöki István.

Ruhatári segéd: Nagy Márton.

Festő: Vogel Ferencz.

Kasirozó: Bednársz József.

Fodrász: Martini Lajos egy segéddel.

Házmester: Szabó István.

Öltöztető 2. Szerep kihordó 1. Szinlaposztó 2. Kellékes 2. Páholynyitó 3. Támlásszéknnyitó 2. Zártszéknnyitó 4. Jegyszedeő 9.

Összes létszám 128.

Az 186⁶/₇-ik évi színidény alatt rendezett előadások kimutalása.

1866. Szeptember.

22. Negyedik László dr. 5. felv. — 23. Vén bakkancsos népsz. 3 fv. — 24. Kis madarak vj. 3 fv. — 26. Troubadur op. 4 fv. — 27. Csók vj. 1 fv. — Varázs hegedű opt. 1 fv. — 29. Gyermek orvos dr. 5 fv. — 30. Betyár nsz. 3 fv.

Oktober.

1. Dajka opt. 1 fv. — Braziliai vj. 1 fv. — Egy szó a miniszterhez vj. 1 fv. — 2. Gritti dr. 5 fv. — 3. Ernáni op. 4 f. — 4. Szövetségsek vj. 3 fv. — 5. Liliomfi nsz. 3 fv. 6. Gyermek orvos dr. 5 fv. — 7. Dajka opt. 1 fv. — Csók vj. 1 fv. — Varázshegedű 1 fv. — 8. Troubadour op. 4 fv. — 9. Házasság XV. Lajos alatt vj. 5 fv. — 11. Roszul örzött leányok vj. 3 fv. — 13. Borgia Lukreczia op. 3 fv. 14. Peleskei notarius nsz. 4 fv. — 15. Sheridán vj. 5 fv. — 16. Paul Jones dr. 5 fv. — 17. Nőuralom vj. 3 fv. — 18. Hunyady László op. 4 fv. — 20. Szegény Marquis vj. 3 fv. — 21. Notredami toronyör dr. 5 fv. — 22. Szövetségsek vj. 3 fv. — 23. Egy rossz ember vj. 3 fv. — 24. Rigoletto op. 4 fv. — 25. Othello tr. 5 fv. — 26. Huszáracsiny nsz. 3 fv. — 27. Troubadour op. 4 fv. — 28. Tékozló nsz. 3 fv. — 29. Falusiak vj. 3 fv. — 31. Sevillai borbély op. 3 fv.

November.

2. Molnár és gyermeke dr. 5 fv. — 3. Magyar huszárok opt. 1 fv. — Fehér othello vj. 1 fv. — 4. Magyar huszárok opt 1 fv. — Ő nem féltékeny vj. 1 fv. — 5. Lucia op. 3 fv. — 6. Egy szegény ifju története dr. 5 fv. — 7 Tékozló nsz. 3 fv. — 9. Házasság XV. Lajos alatt vj. 5 fv. — 10. Vadon fia dr. 5 fv. — 11 Tékozló nsz. 3 fv. — 12. Ernáni op. 4 fv. — 13. Női harcz vj. 3 fv. — 14. Fortunió opt. 1 fv. — Fiatal keresztanya vj. 1 fv. — 16. Hunyadi László op. 4 fv. — 17. Aesopus vj. 5 fv. — 18. Czigány nsz. 3 fv. — 19. Linda op. 3 fv. — 20. Aesopus vj. 5 fv. — 21. Fertály mágnások vj. 5 fv. — 22. Saint Tropézi urnő dr. 5 fv. — 24. III. Richard tr. 5 fv. — 25. Tékozló nsz. 3 fv. — 26. Sevillai borbély op. 3 fv. — 27. Királyi csók vj. 3 fv. — 28. Örökség dr. 5 fv. — 29. Mártha op. 4 fv.

Deczember.

1. Pajkos diákok opt 1 fv. — Chassé croisé vj. 1 fv. — 2. Pajkos diákok opt 1 fv. — Földszint és lebu vj. 1 fv. — 3. Bánk bán dr. 5 fv. — 5. Porul jársz ha egyedül jársz vj. 3 fv. — 6. Párisi szegények dr. 4 fv. — 7. Kúnok op. 4 fv. — 8. Borgia Lukreczia op. 3 fv. — 9. Tékozló nsz. 3 fv. — 10. Dózsa György dr. 5 fv. — 12. Pajkos diákok opt 1 fv. — Ángolosan vj. 1 fv. — 13. Férj szokik vj. 3 fv. — 14. Ördög Róbert op. 5 fv. — 15. Ördög naplója dr. 5 fv. — 16. Mátyás diák nsz. 3 fv. — 17. Ördög Róbert op. 5 fv. — 18. Egy a mi népünköl nsz. 3 fv. — 19. Mátyás király lesz dr. 5 fv. — 20. Mirabeau ifjusága vj. 5 fv. — 21. Lucia op. 3 fv. — 26. Tékozló nsz. 3 fv. — 27. Nönövelde opt 1 fv. — Pórul jársz ha egyedül jársz vj. 3 fv. — 28. Álarczos bál op. 4 fv. — 29. Mirabeau ifjusága vj. 5 fv. — 30. Csikós nsz. 3 fv.

1867. Január.

1. Szapáry Péter dr. 5 fv. — 2. Álarczos bál op. 5 fv. — 3. Coriolán tr. 5 fv. — 4. Fogház vj. 4 fv. — 5. Norma op. 2 fv. — 6. Magyar huszárok opt 2 fv. — Fipsz vj. 1 fv. — 7. Don Caesar vj. 5 fv. — 8 Kúnok op. 4 fv. — 9. A jó falusiak vj. 5 fv. — 10. Rokkant huszár vj. 3 fv. — 11. Nönövelde opt 1 fv. — Ha te ugy én is ugy vj. 1 fv. 12. Ördög Róbert op. 5 fv. — 13. Tékozló nsz. 3 fv. — 14. Aesopus vj. 5 fv. — 15. Álarczos bál op. 4 fv. — 16. Egy rosz ember vj. 3 fv. — 17. A jó falu-

siak vj. 5 fv. 19. Troubadour op. 4 fv. — 20. Törvénytelen vér dr. 5 fv. — 21. Roszulörzöttleányok vj. 3 fv. — 22. Rigoletto op. 4 fv. — 23. Lázár a pásztor dr. 5 fv. — 24. Gyöngéd rokonok vj. 3 fv. 26. — Ernáni op. 4 fv. — 27. Báthori Mária dr. 5 fv. — 28. Büvös vadász op. 4 fv. — 29. Makranczos hölgy vj. 5 fv. — 30. Büvös vadász op. 4 fv. — 31. Veszedelemes nagynéne vj. 5 fv.

Február.

3. Lumpaczi vagabundus nsz. 3 fv. — 4. Törvénytelen vér dr. 5 fv. — 5. Csalodások vj. 3 fv. — 6. Londoni koldusok dr. 6 fv. — 7. Ördög Róbert op. 5 fv. — 9. Ki kell költöznünk vj. 5 fv. — 10. Büvös vadász op. 4 fv. — 11. Egy pohár víz vj. 5 fv. — 12. Álarczos bál op. 4 fv. — 13. Kalmár és tengerész dr. 5 fv. — 14. Gyöngéd rokonok vj. 3 fv. — 16. Linda op. 3 fv. — 19. Alvajáró op. 3 fv. — 20. Szép Marquisné vj. 5 fv. — 21. Vén bakancsos nsz. 3 fv. — 22. Szép Galathea opt 1 fv. Egy játszma piquet vj. 1 fv. — 23. A király házasodik vj. 5 fv. — 24. Tékozló nsz. 3 fv. — 25. Szép Galathea opt 1 fv. Csók vj. 1 fv. — 26. Tell Vilmos op. 3 fv. — 27. Lear Király dr. 5 fv. — 28. Megházasodtam vj. 3 fv.

Márczius.

1. Tell Vilmos op. 3 fv. — 3. Szökött katona nsz. 3 fv. — 4. Pajkos diákok opt 1 fv. Magas C. vj. 1 fv. — 5. Troubadour op. 4 fv. — 7. Negyedik László dr. 5 fv. — 8. Skót nemes vj. 3 fv. — 9. Martha op. 4 fv. — 10. Peleskei nótárius nsz. 4 fv. — 11. Két Baresay dr. 5 fv. — 12. Zampa op. 5 fv. — 13. Mama vj. 3 fv. — 14. Szép Galathea opt 1 fv. Fipsz vj. 1 fv. — 16. Tíz leány opt 1 fv. Cseléd csiny vj. 1 fv. — 17. Haramiak dr. 5 fv. — 18. Sevillai borbély op. 3 fv. — 19. Fehér Othello vj. 1 fv. Brazíliai vj. 1 f. Elkényeztetett férj vj. 1 fv. — 20. Hazugság vj. 3 fv. — 22. Szerencsés Imre dr. 5 fv. — 23. Norma op. 3 fv. — 24. Tékozló nsz. 3 fv. — 26. Ő nem féltékeny vj. 1 fv. Varázs hegedű opt 1 fv. — 27. Napam boldogit vj. 3 fv. — 28. Ülőzött ártatlanság vj. 2 fv. Eljegyzés lámpafénynél opt 1 fv. — 29. Zampa op. 5 fv. — 30. Georgiai szép nők opt 3 fv. — 31. Georgiai szép nők opt 3 fv.

April.

1. Lowodi árva dr. 5 fv. — 2. Szökő év vj. 3 fv. — 3. Georgiai szép nők opt 3 fv. — 4. Büvös vadász op. 4 fv. 6. III. Richárd tr. 5 fv. — 7. Tékozló nsz. 3 fv. — 8. Zách unokái dr. 5 fv. — 9. Lucia op. 3 fv. — 10. Benoiton család vj. 5 fv. — 11. Kunok op. 4 fv. — 12. Szép Galathea opt 1 fv. — Egy játszma piquet vj. 1 fv. 13. Benoiton család vj. 5 fv. — 15. Hasznos szer az anyósok ellen vj. 1 fv. Pajkos diákok opt 1 fv. — 16. Sheridán vj. 5 fv. — 17. Hunyadi László op. 4 fv. — 18. Mont joye dr. 5 fv. — 22. Georgiai szép nők opt 3 fv. — 23. Tékozló nsz. 3 fv. — 24. Alvajáró op. 3 fv. — 25. Gyöngéd rokonok vj. 3 fv. — 26. Szövetségesek vj. 3 fv. — 27. Faust op. 5 fv. — 28. Rákóczy Ferencz fogsága dr. 5 fv. — 29. Faust op. 5 fv. — 30. Halottak emléke dr. 5 fv.

Átnézete

Az 1866/7. évi szinidény folytán előadott daraboknak.

Előadott művek.	eredeti	nem eredeti	együtt
Dráma és tragoedia	15	21	36
Népszinmű	11	13	24
Vígjáték	11	62	73
Opera	7	44	51
Operette	—	26	26
Összesen:	44	166	210

Az 1866/7. évi számadás kivonata.

	B e v é t e l.		K i a d á s.	
	ft.	kr.	ft.	kr.
Színházi kölcsön	14,000	—	Diszitményekre	6126 88
Kölcsön késedelmi kamata	68	48	Könyvtárra	2429 16
Színlapokból	331	50	Ruhatárra	3284 49
Apróságok eladásából	3	90	Előleg a tagoknak	4903 94
Napi jövedelemből	33,295	86	Havi díjakra	34,569 47
Bérlethől	7485	—	Napi költség fedezésére	4811 20
Nyugdíjalap illetményéből	725	45	Előleg 1867/8-ik évre	1960 50
Adományokból	600	—	14,000 frtos kölcsön kamataja	840 —
Előleg megtérítésből	4785	20	Nyugdíj alapra	720 45
Georgiai nőkért fizetett összegből	—	—	Nyugdíj alaphélyeg költsége	5 —
megtérítetett	100	—	Vegyes költség	1844 93
Vegyesekből	544	34	Kiegyenlítés	443 71
Együtt:	61,939	73	Összesen:	61,939 73

Vagyon állás 1867. jun. 30-ik napján.	frt.	kr.
Diszitményekben	6126	88
Könyvtárban	2429	16
Ruhatárban	3184	49
1867/8. idényre kiadott előlegben	1960	50
Kötvényben	200	—
Hátralékban	74	—
Készpénzben	237	21
Összesen:	14,212	24

Az 1867-ik évi július hó 1-ső napjától 1868-ik évi jun. hó 30-ik napjáig terjedő II-ik színházi évben alkalmazva volt tisztviselők, működő tagok és segédszemélyzet betűsorozatos

Névjegyzéke:

I. Az igazgató bizottsági tagok

1) Hivatali állásuknál fogva.

Kovács Lajos mint polgármester.

Kiss Sándor mint intendans.

2) Választás folytán

Csanak József

Kerekes József.

Komlóssy Imre elnök.

Oláh Károly

Simonffy Imre.

II. Tisztviselők.

Intendans: Kiss Sándor.

Titkár: Szabó József.

Pénztárnok: Bányay Lajos.

III. Működő tagok.

a) Férfiak.

Bartha Elek
 Boránd György ügyelő
 Chován Sándor
 Dózsa József
 Égeni Elek sugó
 Együd István rendező
 Fektér Ferencz
 Filipovics István
 Foltényi Vilmos
 Gerecs János
 Hegedüs Ferencz
 Hegedüs Lajos
 Horváth István
 Horváth Károly
 Luigini Mihály.
 Mándoki Béla
 Mustó Gusztáv
 Marosi Nagy János
 Nagy József
 Ormódi Lajos
 Petőfi Zoltán
 Rónay Gyula rendező
 Szombathi Vilmos
 Tanner István
 Zádor Ákos
 Zöldy Miklós
 Ujvári János
 Vezéri Ödön
 Vidor Pál
 Vizvári Gyula

b) Nők.

Balázs Ilka
 Bíró Róza
 Blaháné Kölesi Luiza
 Budai Adél
 Darai Karolina
 Égeni Elekné
 Farkas Karolina
 Fikker Emma
 Foltényi Vilmosné
 Gregor Ilka
 Helényi Laura
 Hubayné
 Kállai Mária
 Lindai Jolán
 Malosi Luiza
 Miklovics Gizella
 Morzsai Emma
 Medgyessy Nándorné
 Rónay Gyuláné
 Szabó Ida
 Szabó Róza
 Szakáll Rózsa
 Szöllőssy Hermin
 Szomolnoki Erzsébet
 Ujhelyi Mari
 Zöldi Miklósné
 Vizvári Gyuláné
 Völgyi Berta

IV. Zenekar.

Akker Albin
 Bartl Jakab
 Fischer Rudolf

Föbel Alajos
 Fuchs Fulöp
 Hitesi Lajos

Hübner János
 Jabobi Jakab karnagy.
 Keiha János
 Kopsiva József
 Kovalcsik Antal
 Maggi József
 Medgyessy Nán. kantanító

Mráz József
 Paczák Antal
 Sperl József
 Unfried Lipót
 Vrba Ferencz
 Windbrechtinger Károly

V. Segédszemélyzet.

Gépmester: Tómasz Bálint.

Sinórmester: Jámbor Zsigmond.

Diszitők: Bauman György, Kiss József, Nagy Lajos,
 Pócsi Mihály, Szakáll György. Váradi Miklós.

Világítók: Czinczár György, Kecskés János.

Függönyhuzó: Nagy Gábor.

Könyvtárnok: Farkas István.

Főruhatárnok: Püspöki István.

Ruhatári segéd: Nagy Márton.

Festő: Vogel Ferencz.

Fodrász: Martini Lajos egy segéddel.

Házmester: Szabó István.

Öltöztető 2. Szerepkihordó 1. Szinlaposztó 2. Kellékes
 2. Páholynytó 3. Támlásszéknytó 2. Zártszéknytó 4. Jegyszedő 9.

Összes létszám: 129.

Az 1867/8-ik évi szinidény alatt rendezett előadások
 kimutatása.

1867. Szeptember.

21. Szent László és kora dr. 5 fv. — 22. Süketnek kell
 lenni vj. 1 fv. Szép Galathea opt 1 fv. — 23. Gabriela dr. 5 fv.
 — 24. Egy rosz ember vj, 3 fv. — 25. Faust op. 5 fv. — 26.
 Sheridan vj. 5 fv. — 28. Rigoletto op. 4 fv. — 29. Mátyás király
 lesz dr. 5 fv. — 30. Hasznos szer az anyósok ellen vj. 1 fv. Fe-
 csegők opt 1 fv.

Oktober.

1. Aesopus vj. 5 fv. — 2. Lucia op. 3 fv. — 3. Gyöngéd rokonok vj. 3 fv. — 4. Ádám és Éva vj. 1 fv. Pajkos diákok opt 1 fv. — 5. A jó falusiak vj. 5 fv. — 6. Tékozló nsz. 3 fv. — 7. Faust op. 5 fv. — 8. Egy csésze thea vj. 1 fv. Egy játszma piquet vj. 1 fv. Szép Galathea opt 2 fv. és táncz. — 9. Kérek két pengőt vj. 1 fv. — Linke tanár mutatványa. — 10. Szerelem örökség vj. 1 fv. Linke tanár mutatványa. — 12. Fialat keresztanya vj. 1 fv. Elkényeztetett férj vj. 1 fv. Linke tanár mutatványa. — 13. Negyedik László dr. 5 fv. — 14. Egyik sir másik nevet dr. 3 fv. — 15. Troubadour op. 4 fv. — 16. Tücsök leánya dr. 5 fv. — 17. Angolosan vj. 1 fv. Matróczok opt 1 fv. — 19. Linda op. 3 fv. — 20. Két huszár és egy bakkancsos nsz. 3 fv. — 21. Vén parókások vj. 5 fv. — 22. Ernáni op. 4 fv. — 23. Apát keres vj. 2 fv. Nönövelde opt 1 fv. — 24. Brankovics György dr. 5 fv. — 26. Zsidónő op. 5 fv. — 27. Hinkó dr. 5 fv. — 28. Fipsz vj. 1 fv. Tiz leány opt 1 fv. — 29. Faust op. 5 fv. — 31. Szentiván éji álom vj. 5 fv.

November.

2. Molnár és gyermeke dr. 5 fv. — 3. Szentiván éji álom vj. 5 fv. — 4. Süketnek kell lenni vj. 1 fv. Fecsegők opt 1 fv. — 5. A király házasodik vj. 5 fv. — 6. Rosz világ vj. 2 fv. Szerelmes török balett 1 fv. — 7. Zampa op. 5 fv. — 9. Stradella op. 3 fv. — 10. A georgiai szép nők opt 3 fv. — 11. Benoiton család vj. 5 fv. — 12. Rigoletto op. 4 fv. — 13. Bánkbán dr. 5 fv. — 14. Cseléd csiny vj. 1 fv. — Csók vj. 1 fv. — Matróczok opt 1 fv. — 15. Üldözött honvéd dr. 5 fv. — 16. Lucia op. 3 fv. — 17. Üldözött honvéd dr. 5 fv. — 18. Czigány nsz. 3 fv. — 19. Stradella op. 3 fv. — 20. Egy a mi népünköl nsz. 3 fv. — 21. Rákóczi Ferencz fogsága dr. 5 fv. — 23. Zsidónő op. 4 fv. — 24. Tékozló nsz. 3 fv. — 25. Üldözött honvéd dr. 5 fv. — 26. Fradivolo op. 3 fv. 27. Tüz a zárdában vj. 1 fv. — Szép Galathea opt 1 fv. — 28. Vas álarczos dr. 5 fv. — 30. Ördög része vj. 3 felvonásban.

Deczember.

1. Két pisztoly népszinmű 3 fv. — 2. Matild dr. 5 fv. — 3. Házi kereszt vj. 1 fv. Choufleuri ur otthon lesz opt 1 fv. — 4. Dobó Katicza nsz. 3 fv. — 5. Grittidr. 5 fv. — 7. Álarczos bál op. 4 fv. — 8. Tamás bátya kunyhója dr. 6 fv. — 9. Kaunicz és Richelieu vj. 5 fv. 10. Ördög Róbert op. 5 fv. — 11. Az órás kalapja vj. 2 fv. Férj az ajtó előtt opt 1 fv. 12. Makranczos hölgy vj. 5 fv. — 14. Bűvös vadász op. 4 fv. — 15. Szapári Péter dr. 5 fv. — 16. Nagy bácsi végrendelete vj. 3 fv. 17. Hunyadi László op. 4 fv. 18. Egy szó a miniszterhez vj. 1 fv. Matróczok opt 1 fv. — 19. Halottak emléke dr. 5 fv. — 21. Fradiavolo op. 3 fv. — 22. Üldözött honvéd dr. 5 fv. — 23. Hét leány közül a legrútabb vj. 3 fv. — 26. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 27. Romeo és Julia dr. 5 fv. — 28. Portici néma op. 5 fv. — 29. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 30. Erdő szépe dr. 6 fv. — 31. Tücsök leánya dr. 5 fv.

1868. Január.

1. Bánya rém nsz. 3 fv. — 2. Egy csésze thea vj. 1 fv. — Choufleuri ur opt 1 fv. — 4. Fra diavolo op. 3 fv. 5. Peleskei nótárius nsz. 3 fv. — 6. Ördög része vj. 3 fv. 7. Ördög Róbert op. 5 fv. — 8. Benoiton család vj. 5 fv. 9. Fehér ruhás nő dr. 5 fv. — 10. Süketnek kell lenni vj. 1 fv. Matróczok opt 1 fv. Eljegyzés lámpafénynél opt 1 fv. — 11. Hunyadi László op. 4 fv. — 12. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 13. Üldözött honvéd dr. 5 fv. 14. Szentiván éji álom vj. 5 fv. — 15. Rosz világ vj. 2 fv. Eljegyzés lámpafénynél opt 1 fv. — 16. Fiasco dr. 5 fv. — 18. Alvajáró op. 3 fv. — 20. Falusiak vj. 3 fv. — 21. Liliomfi nsz. 3 fv. — 22. Linda op. 3 fv. — 23. Papagáj vj. 1 fv. — Pajkos diákok opt. 1 fv. — 26. Tékozló nsz. 3 fv. — 27. Tell Vilmos op. 3 fv. 28. Mirabeau ifjusága vj. 5 fv. — 29. Dózsa György dr. 5 fv. — 30. Portici néma op. 5 fv. 31. Mirabeau ifjusága vj. 5 fv.

Február.

2. Rokkant huszár vj. 3 fv. — 3. Troubadur op. 4 fv. — 4. Sheridan vj. 5 fv. — 5. Három egyszerre vj. 1 fv. Tiz Leány opt 1 fv. — 6. Rigoletto op. 4 fv. — 8. Bach huszárok vj. 5 fv. — 10. Rákóczi dr. 5 fv. — 11. Mártha op. 4 fv. 12. Georgiai

szép nők opt 3 fv. — 13. Essex gróf dr. 5. fv. — 15. Tell Vilmos op. 3 fv. — 16. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 17. Gyöngéd rokonok vj. 3 fv. — 18. Faust op. 5 fv. — 19. Bach huszárok vj. 3 fv. — 20. Servus Stuczerl vj. 1 fv. táncz. Fortunio opt 1 fv. — 21. Vén bakkancsos nsz. 3 fv. — 24. Egy a mi népünkben nsz. 3 fv. — 25. Lumpaci vagabundus nsz. 3 fv. — 27. Honvéd és szerzetes dr. 3 fv. — 28. Stradella op. 3 fv. — 29. A fehér ruhás nő dr. 5 fv.

Marczius.

1. Honvéd és szerzetes dr. 3 fv. — 2. Álarczos bál op. 4 fv. — 3. Korona és vérpad dr. 5 fv. — 4. Box és kox vj. 1 fv. Szerelmes török balett 1 fv. Szép Galathea opt 1 fv. — 5. Nabucco op. 5 fv. — 7. Coriolán tr. 5 fv. — 8. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 9. Bengali helytartó vj. 5 fv. — 10. Kunok op. 4 fv. — 11. Egy szegény ifju története dr. 5 fv. — 12. Szökött katona nsz. 3 fv. 14. Troubadour op. 4 fv. — 15. Egy könnyelmű leány vj. 3 fv. — 16. Bengáli helytartó vj. 5 fv. — 17. Zsidónő op. 5 fv. — 18. Aesopus vj. 5 fv. — 19. Hortyogni kell vj. 1 fv. Egy szó a miniszterhez vj. 1 fv. Haynes korcsolyatáncza. — 20. Honvéd és szerzetes dr. 3 fv. — 21. Kényes megbízás vj. 1 fv. Fehér Othello vj. 1 fv. Haynes korcsolyatáncza. — 22. Ötödik László dr. 5 fv. — 23. Szegény Marquis vj. 2 fv. Haynes korcsolyatáncza. — 24. Póru jár sz ha egyedül jár sz vj. 3 fv. Haynes korcsolyatáncza. 25. Törvénytelen vér dr. 5 fv. — 26. Fertály mágnások vj. 5 fv. — 28. Ördög Róbert op. 5 fv. — 29. Czigány király dr. 5 fv. — 30. Eszter és Dávid vj. 2 fv. Oriol mutatványai. — 31. Csók vj. 1 fv. Cselédsíny vj. 1 fv. Oriol mutatványai.

April.

1. Sevillei borbély op. 3 fv. — 2. Hortyogni kell vj. 1 fv. Egy játszma piquet vj. 1 fv. Matróczok opt 1 fv. — 4. Lecouvreur Adrienne dr. 5 fv. — 5. Boszorkány dr. 5 fv. — 6. Nőuralom vj. 3 fv. — 7. Csizmadia mint kísértet nsz. 3 fv. — 8. Martha op. 4

fv. — 13. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 14. Nabuco op. 5 fv. —
 15. Piroska és Boriska vj. 3 fv. — 16. Egy könnyelmű leány vj.
 3 fv. — 17. Rákóczy dr. 5 fv. — 18. Ördög Róbert op. 5 fv. —
 19. Honvéd és szerzetes dr. 3 fv. — 20. Tékozló nsz. 3 fv. —
 21. Troubadour op. 4 fv. — 22. Gringoire vj. 2 fv. Ő nem felté-
 keny vj. 1 fv. — 23. Sőhajok hidja opt 4 fv. — 25. Az utolsó
 zsidó dr. 5 fv. — 26. Sőhajok hidja opt. 4 fv. — 27. Tévedt nő
 dr. 5 fv. — 28. Chassé croissé vj. 1 fv. Pajkos diákok opt 1 fv.
 — 29. Báthori Erzsébet dr. 5 fv. — 30. Mormonok eredeti operette
 3 felvonás.

Átnézete

az 1867/8- évi szinidény folytán előadott daraboknak.

Előadott művek	eredeti	nem eredeti	együtt
Dráma és tragoedia	19	30	49
Népszínmű	11	13	24
Vígjáték	10	63	73
Opera	3	42	45 ? 46!
Operette	1	28	29
Táncz	—	5	5
Összesen:	44	181	225

1867/8 évi számadás kivonata.

B e v e t e l		K i a d á s			
	frt.	kr.			
Multi évi maradvány	443	71	Diszitményekre	3434	79
Kamat	59	59	Könyvtárra	1123	86
Szinlapokért	339	—	Ruhatárra	860	69
Napi jövedelem	41,492	20	Elölleg folyó évre	2248	—
Bérlét	8215	25	Elölleg 186 ⁸ / ₉ évre	1015	—
Vásári mutatóványok jövedelméből			Személyzet díjazására	35,694	54
fizetett köteles rész	157	—	Napi költség fedezésére	5683	25
Adományok	425	—	Kölcsön törlesztésre	2000	—
Elölleg megtérítés	2960	50	Kölcsön kamajára	780	—
Nyugdíj alap illetménye	796	81	Vegyes kiadás	902	80
Vegyes	31	56	Nyugdíj alapba befizetett	796	81
			Maradvány kötvényekben	225	—
			Maradvány készpénzben	155	88
	Összesen	54,920	Összesen	54,920	62

Vagyon állás 1868-ik évi jun. hó 30-ik napján.	frt.	kr.
Diszitményekben	9561	67
Könyvtárban	3553	2
Ruhatárban	4045	18
Előlegekben	2248	—
Hátralék	85	—
Kötvényekben	225	—
Kézipéjzben	155	88
Összesen:	19,873	75

Az 1868. évi július hó 1-ső napjától 1869. évi június hó 30-ik napjáig terjedő III-ik színházi évben alkalmazva volt tisztviselők, működő tagok és segédszemélyzet betűsorozatos

Névjegyzéke.

I. Igazgató bizottsági tagok

1) Hivatali állásuknál fogva.

Kovács Lajos mint polgármester.

Kiss Sándor mint intendans.

2) Választás folytán.

Csanak József.

Kerekes József.

Komlóssy Imre elnök.

Oláh Károly.

Simonffy Imre.

II. Tisztviselők.

Intendans: Kiss Sándor.

Titkár: Szabó József.

Pénztárnok: Bányai Lajos.

III. Működő tagok.

a) Férfiak.

Bartha Elek
 Boránd György ügyelő
 Chován Sándor
 Dózsa József
 Égeni Elek sugó
 Együd István rendező
 Fektér Ferencz
 Filipovics István
 Foltényi Vilmos
 Gerecs János
 Hegedüs Ferencz
 Hegedüs Lajos
 Horváth István
 Horváth Károly
 Mándoki Béla
 Marosi Nagy János
 Mustó Guszláv
 Nagy József
 Perrei János ✓
 Püspöki Imre ✓
 Rónay Gyula rendező
 Sándori Ignác ✓
 Tóthfalusi Guszláv ✓
 Zöldy Miklós
 Vidor Pál ügyelő
 Vincze József ✓
 Vizvári Gyula.

b) Nők.

Balázs Ilka
 Bessenyei Paulina

Biró Róza
 Blaháné Kölesi Luiza
 Budai Adél
 Égeni Elekné
 Farkas Karolina
 Fikker Emma
 Foltényi Vilmosné
 Hetényi Laura
 Hofbauer Zsófia ✓
 Horváth Adrienne ✓
 Jánosi Vilma ✓
 Maggi Józsefné ✓
 Medgyessi Nándorné
 Miskovics Irma ✓
 Nagyné Huber Ida ✓
 Nagy Luiza ✓
 Nidos Fáni ✓
 Perrei Jánosné ✓
 Rónay Gyulané
 Sándori Ignáczné ✓
 Szabó Ida
 Szakáll Rózsa
 Szathmári Julia ✓
 Szöllőssi Hermin
 Szomolnoki Erzsébet
 Zöldy Miklósné
 Vári Emma ✓
 Vizvári Gyulané
 Völgyi Berta

IV. Zenekar.

Akker Albin
 Almási Ignác ✓
 Dvorcsák Ferencz ✓

Föbel Alajos
 Fuchs Fulöp
 Hitesi Lajos

Hóra Ferencz ✓
 Hübner János
 Jakobi Jakab karnagy
 Kopsiva József
 Kovácsik Antal
 Liszka József ✓
 Maggi József

Medgyessi Nándor kartanító
 Paczák Antal
 Sperl József
 Unfried Lipót
 Vojta Antal ✓
 Windbrechtinger Károly.

V. Segédszemélyzet.

Gépmester: Tómasz Bálint.

Sinórmester: Jámbor Zsigmond.

Diszitők: Bauman György, Kiss József, Kiss Károly, Pócsi Mihály, Szakáll György, Váradi Miklós.

Világítók: Czinczár György, Kecskés János.

Függönyhuzó: Nagy Gábor.

Könyvtárnok: Farkas István.

Főruhátárnok: Püspöki István.

Ruhatári segéd: Nagy Márton.

Festő: Vogel Ferencz.

Kasirozó: Bednársz József. X

Fodrász: Martini Lajos egy segéddel.

Házmester: Szabó István.

Öltöztető: 2. Szerepkihordó 1. Szinlaposztó 2. Kellékes:

2. Páholynyitó 3. Támlásszéknyitó 2. Zártszéknyitó 4. Jegyszedő 9.

Összes létszám: 130.

Az 186^{8/9}. évi szinidény alatt rendezett előadások kimutatása.

1868. Szeptember.

17. Bibor és gyász dr. 5 fv. — 18. Matrócok opt 1 fv. Táncz. ?
 Gringoire vj. 1 fv. — 20. Tékozló nsz. 3 fv. — 21. Szép Galathea opt 1 fv. Garibáldi vj. 1 fv. — 22. Szerzetesek vj. 3 fv. — 23. Lucia op. 3 fv. — 24. Erdő szépe dr. 6 fv. — 26. Uj Jeruzsalem nsz. 5 fv. — 27. Egy család a szabadságharcz idejéből dr. 5 fv. — 28. Nápolyi Lazaróni opt 1 fv. Sótartó vj 1 fv. — 29. Norma op. 2 fv. 30. Altenbüreni bíró dr. 5 fv.

Oktober.

1. Pajkos diákok opt 1 fv. — Garibaldi vj. 1 fv. — 2. Szerzetesek vj. 3 fv. — 3. Bűvös vadász op. 4 fv. — 4. Sohajok hidja opt 4 fv. — 5. Bengáli helytartó vj. 5 fv. 6. Nyelvtan vj. 1 fv. Fortunio opt 1 fv. — 7. A társaságból vj. 5 fv. — 8. Borgia op. 3 fv. — 10. Utolsó zsidó dr. 5 fv. — 11. Negyedik László dr. 5 fv. — 12. XI. Lajos dr. 5 fv. — 13. Én voltam vj. 1 fv. Nápolyi Lazaroni opt 1 fv. — 14. Linda op. 3 fv. — 15. Gyöngéd rokonok vj. és Faber beszélő gépe. — 17. Gerolsteini nagy hercegnő opt 4 fv. — 18. Új Jeruzsalem nsz. 5 fv. — 19. Haramiák dr. 5 fv. — 20. A jó falusiak vj. 5 fv. — 21. Hunyadi László op. 4 fv. — 22. Gerolsteini nagy hercegnő opt 4 fv. — 24. Lorenzino dr. 5 fv. — 25. Honvéd és szerzetes dr. 3 fv. — 26. Fekete ördögök dr. 5 fv. — 27. Vigyázzon zsebkendőjére vj. 1 fv. Choufleuri opt 1 fv. — 28. Nőuralom vj. 3 fv. — 29. Zsidónő op. 5 fv. — 31. Gerolsteini nagy hercegnő opt 4 fv.

November.

1. Halottak napja dr. 5 fv. — 2. Faust op. 5 fv. — 3. Szövetéségesek vj. 3 fv. — 4. Mirabeau ifjusága vj. 5 fv. — 5. Fekete asszony op. 3 fv. — 7. Egy család a szabadság harcz idejéből dr. 5 fv. — 8. Fipsz vj. 1 fv. Zöld ördög balett 1 fv. — 9. Család öröme dr. 3 fv. — 10. Ördög Róbert op. 5 fv. — 11. Egy a mi népünkben nsz. 3 fv. — 12. Ezred leánya nsz. 3 fv. — 14. Trónkereső dr. 5 fv. — 15. Aggteleki barlang nsz. 5 fv. — 16. Veres ház vj. 1 fv. Elkényeztetett férj vj. 1 fv. — Zöld ördög balett 1 fv. — 17. Szerzetesek vj. 3 fv. — 18. Ilka op. 3 fv. — 19. Élet szinfalai vj. 3 fv. — 21. Végrendelet dr. 5 fv. — 22. Gerolsteini nagy hercegnő opt 4 fv. — 23. Stradella op. 3 fv. — 24. Tündérujak dr. 5 fv. — 25. Nagybácsi végrendelete vj. 3 fv. — 26. Don Juan opt 2 fv. Szép mészáros vj. 1 fv. — 28. Tamás bátya kunyhója dr. 6 fv. — 29. Dunanan opt 3 fv. — 30. Tücsök dr. 5 fv.

Deczember.

1. Alvajáró op. 3 fv. — 2. Bengáli helytartó vj. 5 fv. — 3. Három Maupin vj. 5 fv. — 5. Sohajok hidja opt 4 fv. — 6. Hinkó dr. 5 fv. — 7. Sólómi és Sójomi vj. 3 fv. — Molnár, balett

1 fv. — 8. Divatos beteg vj. 3 fv. — 9. Norma op. 2 fv. — 10. A társaságból vj. 5 fv. — 12. Gerolsteini nagy hercegnő opt. 4 fv. — 13. Bűvös vadász op. 4 fv. — 14. Richelieu első párba vj. 2 fv. Elizondói leány opt. 1 fv. — 15. Fekete orvos dr. 5 fv. — 16. Vén bakkancsos nsz. 3 fv. — 19. Rokkant huszár nsz. 3 fv. — 20. Bányarém nsz. 3 fv. — 21. Vadon rózsája vj. 1 fv. — Szép Galathea opt. 1 fv. — 23. Lucia op. 3 fv. — 26. A Lelencz nsz. 4 fv. — 27. Griseldis dr. 5 fv. — 28. Portici néma op. 5 fv. — 29. Vadon rózsája vj. 1 fv. — Eleven-holt házaspár vj. 1 fv. — Fortunio opt. 1 fv. — 30. 33,333 fr. vj. 5 fv. — 31. Othello tr. 5 fv. —

1869. Január.

1. Mátyás diák nsz. 3 fv. — 2. Fauszt op. 5 fv. — 3. Tékozló nsz. 3 fv. — 4. Makranczos hölgy vj. 5 fv. — 5. Angolosan vj. 2 fv. Nőnevelde opt. 1 fv. — 6. Ördöggrésze vj. 3 fv. — 7. Mátyás király lesz dr. 5 fv. — 9. Ármány és szerelem dr. 5 fv. — 11. Adieu vj. 1 fv. Choufleuri opt. 1 fv. — 12. Egy szegény ifju története dr. 5 fv. — 13. Stradella op. 3 fv. — 14. Fenn az ernyő vj. 3 fv. — 15. Szép molnárnő vj. 2 fv. Zöld ördög némaj. 1 fv. — 16. Trónkereső dr. 5 fv. — 17. Gerolsteini nagy hercegnő opt. 4 fv. — 18. Dinora op. 3 fv. — 19. Ezred leánya nsz. 3 fv. — 20. Saint Tropezi urnő dr. 5 fv. — 21. A király házasadik vj. 5 fv. — 23. Dinorah op. 3 fv. — 25. Farsangi iskola nsz. 3 fv. — 26. Gyöngysor dr. 3 fv. — 27. Lowoodi árva dr. 5 fv. — 28. Ilka op. 3 fv. 31. Peleskei notárius nsz. 4 fv.

Február.

1. Londoni koldusok dr. 5 fv. — 2. Köszöretlen gyémánt vj. 2 fv. Eljegyzés lámpafényénél opt. 1. — 3. Dobó Katicza nsz. 3 fv. — 4. Dinora op. 3 fv. — 6. Csalódások vj. 3 fv. — 8. Gerolsteini nagy hercegnő opt. 4 fv. — 9. Ádám Éva vj. 1. Fipsz vj. 1 fv. Zöldördög némaj. 1 fv. — 11. Utolsó zsidó dr. 5 fv. — 13. Bibor és gyász dr. 5 fv. — 14. A plébánus szakácsnéja nsz. 4 fv. — 15. A miniszterelnök bálja vj. 1 fv. Gizela balett 2 fv. — 16. Dózsa György dr. 5 fv. — 17. Hunyadi László op. 4 fv. — 18. Fialat asszonyok szenvedései vj. 1 fv. Gizela balett 2 fv. — 20. Harmadik magyar király dr. 5 fv. — 21. Tündér lány! nsz. 3 fv.

— 22. Martha op. 4 fv. — 23. Egy millió vj. 3 fv. — 24. A miniszterelnök bálja vj. 1 fv. Táncz. Garibaldi vj. 1 fv. — 25. Troubadour op. 4 fv. — 27. Zsidó honvéd nsz. 5 fv. — 28. Tündér fátyol nsz. 3 fv.

Márczius.

1. Ördög Róbert op. 5 fv. — 2 Plébános szakácsnéja nsz. 5 fv. — 3. Tiszaháti libácska vj. 1 fv. és hangverseny. — 4. Falusiak vj. 3 fv. — 6. Borgia op. 3 fv. — 7. Fekete asszony dalmű 3 fv. — 8. Lázár a pásztor dr. 5 fv. — 9. Becsületszó vj. 1 fv. Szerelmes török balett 1 fv. — 10. Szép mészáros vj. 1 fv. Pajkos diákok opt 1 fv. — 11. Troubadour op. 4 fv. — 13. Ördög és párisi vak leány dr. 5 fv. — 14. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 17. Fekete domino op. 3 fv. — 18. Koldusnő dr. 5 fv. — 21. Zsidó honvéd nsz. 5 fv. — 22. Szép Galathea opt 1 fv. Zöld ördög némajáték 1 fv. 23. — Biboros hölgy dr. 5 fv. — 24. Szökött katona nsz. 3 fv. — 25. Eljegyzés lámpafénynél opt 1 fv. Wilmers hangversenye. 29. Tékozló nsz. 3 fv. — 30. Gerolsteini nagy hercegnő opt 4 fv. — 31. Gyöngéd rokonok vj. 3 fv.

Ápril.

1. Fekete Domino op. 3 fv. — 3. Bűvös vadász op. 4 fv. — 4. Zrinyi dr. 5 fv. — 5. Egyetlen leány vj. 1 fv. Molnárok némaj. 1 fv. — 6. Egy millió vj. 3 fv. — 7. Szép Molnárné vj. 1 fv. Matróczok opt 1 fv. — 8. Faust op. 5 fv. — 10. Kékszakálu herceg opt. 4 fv. — 11. Rákóczy dr. 5 fv. — 12. Egyetlen leány vj. 1 fv. Pajkos diákok opt 1 fv. — 13. A társaságból vj. 4 fv. — 14. Fehérek dr. 5 fv. — 15. Sevillai borbély op. 3 fv. — 16. A georgiai szép nők opt 3 fv. — 17. Első István dr. 5 fv. — 18. Kékszakálu herceg opt 4 fv. — 19. Tündér fátyol nsz. 3 fv. — 20. Faust op. 5 fv. — 21. Howard Katalin dr. 5 fv. — 22. Kékszakállu herceg opt 4 fv. — 24. Ernáni op. 4 fv. — 25. Egy a mi népünkől nsz. 3 fv. 26. Romeo és Julia dr. 5 fv. — 27. Rigoletto op. 4 fv. — 28. Kékszakálu herceg opt 4 fv. — 29. Szegény marquis vj. 2 fv. Ling Look mutatványa. — 30. Piroska és Boriska vj. 3 fv. Ling Look mutatványa.

Május 4. Boissi boszorkány opt 3 fv.

Az 1868/9. évi szinidény folytán előadott daraboknak.

Előadott művek.	eredeti		együtt
	eredeti	nem eredeti	
Dráma és tragoedia	14	32	46
Népszinmű	14	12	26
Vigjáték	9	52	61
Opera	4	34	38
Operette	—	36	36
Balett	—	12	12
Összesen:	41	178	219

Az 1868/9. évi számadás kivonata.

Bevétel	Kiadás		Összesen:
	frt.	kr.	
Múlt évi maradvány	380	88	3528
Kamat	48	92	1467
Szinlapért	313	50	1934
Napijövdelem	45,216	65	1922
Bérlet	8785	30	2866
Vásári mutatványok után			37,750
fizetett jutalék	360	—	6036
Adomány	200	—	79
Nyugdíjalap illetéke	1148	23	2000
Előleg törlesztés	4046	80	360
Vegyes	555	39	1148
			1766
			225
			50
			44
Összesen:	61,055	67	61,055
			67

Vagyon állás 1869. jun. 30-ik napján	frt.	kr.
Diszitményekben	13,089	74
Könyvtárban	5020	45
Ruhatárban	5979	88
Előlegben	2866	—
Bevehető hátralékban 1867/8-ról	137	—
„ „ 1866/7-ről	71	20
Kötvényben	225	—
Készpénzben	50	44
Összesen :	27,439	71
Ebből levonva a kölcsönből még fizetetlen 5 részletet	10,000	—
Lesz a 3 év alatt keresett tiszta érték	17,439	71

Felszámítása

azon összegeknek melyekkel a városi közönség a szintügyi vállalatot évenként segedelmezi.

N é v s z e r i n t	frt.
Az intendans tisztelet díja	1000
A gépmester szállásának évi bére	100
A gépmester részére élelmezési átalány	100
Házmester évi fizetése	180
Házmester ruha átalánya	50
Légszesz világítás	5400
Az épület tűzkármentesítése	1350
63 öl tűzifa értéke à 14 ft.	882
Nyomatványok értéke	1098
Aprólékos javításokra	100
Összesen :	10,260

A színügyegylet által szerződötett társulat, a májustól szeptember végéig terjedő nyári idény alatt, mind a három évben Nagyváradon működött; hol a magyar színészet ügyét minden időben pártfogoló hazafias érületű közönségnek oly buzgó támogatásában volt szerencsés részestülni, hogy a bevett jövedelemből, a jelentékeny összegre menő utazási, szinkör- felszerelési- és napi költségeken kívül, az összes személyzet teljes havi díjai is mindahárom ízben hiány nélkül pontosan fedeztethettek.

És így azon nagy czél felé, melynek elérésére ezen vállalat életbe léptetése által a színügyegylet törekedni kívánt, — mint a három évi számadás eredménye igazolja — jelentékeny közeledés történt; — mert egy jól szervezett társulat folytonos együtttartása és pontos díjazása által, a debreczeni és nagyváradai közönség müigényeinek kielégítésén kívül, a vidéki színészet biztos alapra helyezésének, s ezáltal közvetve a nemzeti színügy fejlesztésének utja is egyengettetett.

Hogy a tiz évre tervezett vállalat vége meg fog e felelni a jó kezdetnek, és meghozandja-e a várt kedvező eredményt: az a jövő titka.

De ha az eddigi eredményből szabad következtetni; — ha fontolóra vesszük, hogy míg az első évi bevétel, — a 14,000 forintos kölcsönt leszámítva — csak 47,939 frt 73 krra ment, a második év már 54,920 frt 62 kr., a harmadik pedig 61,055 frt 67 kr. jövedelmezett; és így a második évi bevétel 6980 frt 89 krral, — a harmadik évi pedig 13,115 ft 94 krral haladta meg az első év jövedelmét; — és ha még azon figyelemre méltó körülményt sem feledjük ki a számitásból, hogy kiválólag gazdaszáttal és iparral foglalkozó vidékünkre nézve, ezen három évnek nem mindenike volt áldásthozó: alaposan reméljük, hogy rendes viszonyok közt, ha hazánk csapások által nem látogatgatik, vagy valamely európai rázkódás szellemi életünk fejlődésére káros befolyást nem gyakorol: vállalatunk kedvező sikerét nem lehet okunk féltetni.

Azonban, bármit hozzon is a jövő, annyit az eddig elért eredményből is bátran következtethetünk és következtetésünk helyes volta mellett számok tesznek nyilvános tanubizonyyságot: hogy ha a színészet iránti érdekeltség nem csupán hazafias áldozatra buzditás, hanem tapintatos eljárás által is folytonosan ébren tartatik; a jövedelem czélszerű és

jelkiismeretes kezelése által pedig gondoskodva van arról, hogy a község áldozatfillérei, — minden mellécsatorna elszáráásával — egyedül csak a színügy fejlesztése érdekében tétessenek gyümölcsözőkké: a magyar színészet országos segedelem nélkül, saját kereményéből is meg tud élni.

Ezen tapasztalásból pedig azon tanúság vonható, hogy ha a nemzeti színészet ügyének lendületet akarunk adni: ne támaszkodjunk egyedül a kormányra és törvényhozásra; mert elfogulatlanul tekintve a dolgot, kénytelenek vagyunk bevallani, hogy hazai viszonyaink jelenlegi zilált helyzetében kormányunk és törvényhozásunk legjobb akarattal sem tehet oly intézkedést, mely a vidéki színészet parlag mezejének azonnali felvirágoztatását legyen képes elővárszolni; hanem ha célt akarunk érni, magunknak kell a cselekvés terére lépni. Tegyen e téren az ország minden vidéke annyit, a mennyit helyzetében és körülményeihez képest tehet, és rövid idő múlva tapasztalni fogjuk, hogy a különböző pontokon működő erők összehatása folytán nemzeti színügyünk új életre ébred, s a színészet terén támadó mozgalom, verseny és pezsgő élet által nemzetünk ezen fontos közügyének szebb jövője biztosítva leend.

